

Mey-maaya-mawiya masa

Luk
ma wuzlala
Mey da ray

Mey-maaya-mawiya masa Luk ma
wuzlala

Luk na, ara dakwter. Ta lögda Pawl la kasl aa hwayak nga Rawm (Kwa 4.14; Flm 1.24; 2Tm 4.11). Ndəhay a wulkam anga ndaw Jəwif ba, ama ndaw Gərek.

Luk ta wuzleley ɗerewel cew la. A wuzleley na, Mey-maaya-mawiya leŋ Sləra nga Ndəhay Meslərey. A wuzlalata ngada ndaw mezəley Teyewfil amba a səra mey masa ndəhay nga Yesu maa sərkaɗamara na, ara mey fara fara (1.4). Kwa a wuzlala ɗerewel e ngada Teyewfil na, ama ara ngada ndəhay masa Jəwif hay ba hay may.

Daa fasəlawal 1 ta 2 na, Luk aa guzley da ray mayawa nga Yesu ta masa anga zariya. Ta wuzlalata mezəley nga ndəhay daa səkway nga Yesu la dəga fa Yesu a haa fa Adam. A wuɗey nga wuzda Yesu na, ara ndaw ma ləhdata ndəhay daa səkway hay da bəla tabiya.

Daa ɗerewel anga na, Luk aa guzley da ray mey mekele mekele: A ləvey Gazlavay a wuɗey ndəhay tabiya a ləham. A wuzleley ga da ray medərey-ɗanɗay. Ta wuzn-dakwar medərey-ɗanɗay nga Yesu la mekele mekele. A wuzleley ga da ray meesəmey da ray sləra masa Gazlavay ma ka. Luk ta wuzleley da ray ngusay mekele mekele masa daa Matiye leŋ Mark na, daa ba. A wuzda Yesu a wuɗta ndəhay masa-viya hay. Ta wuzleley mey-menɗey mekele mekele la da ray zleley. Yesu a wuɗta ndəhay masa ta mebərey cənga. A ka amba ndəhay a sərmara na,

Gazlavay fa wuɔta. Luk a wuzda dey ga Yesu na, ara «Bəz nga Ndaw». Yesu ara Bəzey nga Gazlavay, asaya, anɔa ndaw-magədanj. Luk taa guzley la ga da ray Mesəfney nga Gazlavay. Yesu ta key sləra la ta gədanj nga Mesəfney nga Bay Gazlavay da ray a (4.14). A ləvtar a gula anɔa hay nga njam daa berney nga Jeruzelem kasl pas masa Gazlavay ma da vəltar gədanj ma sawa ta da vad (24.49).

Mey mahura daa ɔerewel keɔe na, ara mey ma ləvey: «Fara fara yah, Bəz nga Ndaw, ya sawa na, nga səpey ndəhay maazəɔtakaya ta nga ləhdata.» (19.10)

Daa ɔerewel e keɔe na, mey mekele mekele daha nga vəley gədanj a ndəhay:

Walay nga Mari (1.46-55)

Mayawa nga Yesu (2.1-20)

Mey da ray mewuɔey masa-gəra hay (6.27-31)

Mey da ray membəkey mebərey nga ndəhay (6.37-38)

Ma da sərey ndaw, anɔa maaya na, ta fa sləra anɔa (6.43-45)

Mey ngeeme

¹ Waa *Teyewfil,

Ndəhay ga ta kəɔam vaw la nga wuzleley da ray cek hay ma kam da wuzlah ala. ² A wuzlalam na, mey masa ala ma cəndamərwa fa ndəhay masa ma hətmərwa ta dey ata dəga nga mezley nga sləra nga *Yesu. Ndəhay a, ara ndəhay ma wuzdamara mey nga *Gazlavay. ³ Ya taa cəɔɔey ndəhay la ta dək-vaw da ray cek hay tabiya ma key dəga nga mezley nga sləra nga Yesu a. Yah may, a mbafaya nga wuzlalatakawa cek hay a nɔada kah Teyewfil, ndaw mahura. ⁴ Ya wuzlalakawa amba ka səra mey masa ata maa sərkadamakawa na, ara mey fara fara.

Maslan nga Gazlavay da vad a wuzda Elizabet a da key hwad

⁵ Daa masa *Herawt anga bay daa hwayak nga *Jude na, *ndaw ma ka kwakwas nga Gazlavay daha mezoley *Zakari. Anga da wuzlah ndohay ma ka kwakwas nga Gazlavay masa ata ma zelmata ndohay nga Abiyah. Ngwas nga Zakari a, mezoley Elizabet, anga sokway nga *Aranjw, *ndaw mahura da ray ndohay ma ka kwakwas nga Gazlavay zleezle. ⁶ Zakari a, ata cewete ta ngwas anga, ndohay maaya fa mey nga Gazlavay, fa tɔbmara *mewey nga Bay Gazlavay maaya maaya, asaya, fa namar ray a kwakwas nga Gazlavay ta coved e. ⁷ Ama bɔzey ata daa ba, maja Elizabet a yey ba. Ata cewete maraw hay.

⁸ Pas pal daha, Zakari fa key slɔra ngada Gazlavay daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay maja slɔra ha ta pas ngene a ray ata ta ndohay nga Abiyah heyey. ⁹ Anga fa key slɔra fetede maja ta kɔdam caca la amba a walamara anda kwakwas ata ma lɔvey. Slɔra anga ha na, ara nga mbɔzey aa *Slam masa Gazlavay aa da hwad a daa *Way nga Gazlavay amba aa wurey cek mezey maaya ngada Gazlavay. ¹⁰ Daa ngene, ndohay tabiya makustakaya daa ambaw fa dɔram dangay. ¹¹ Ta', *maslan nga Bay Gazlavay da vad a wuzar vaw a Zakari. A lecey ta harzɔmay da cakay slam-meewurey cek mezey maaya ngada Gazlavay heyey. ¹² Masa Zakari ma hɔtar na, lenjesl anga a mbɔdey, a zlurey. ¹³ Ama maslan nga Gazlavay a, a lɔvar: «Ka zlurey ba, Zakari, maja Bay Gazlavay ta cɔnda medɔrey-dangay akah la. Elizabet, ngwas akah, a yaka bɔzey mezɔle la, ka da zɔla bɔzey a, *Janj. ¹⁴ Kaa sɔmey la ga. Ndohay ga aa sɔmam la fa mayawa anga ha may, ¹⁵ maja a da key ndaw ma ka slɔra mahura nga Gazlavay.

Fa da sey wuzam daa ba, kwa fa da sey cek maməslkaya daa ba səlak. *Mesəfney nga Gazlavay a sawa la a ray a, dəga anga da hwaɗ mamaha. ¹⁶ A da jənta ndəhay *Israyel hay ga amba a vəhmawa fa Bay Gazlavay ata. ¹⁷ A da daw fa mey nga Bay Gazlavay nga ɗiyr a cəveɗ. Anga ta gədaŋ leŋ ta mesəfney nga Gazlavay da ray a anda *Eli, *ndaw ma təla mey nga Gazlavay zleezle. A da cəmtar ɗay ngada papaŋ hay ta bəz ata hay. A da tərdata ndəhay makəwtakaya nga ndəhay ma wulkam maaya anda ndəhay ma kam cek ta cəveɗ e. Anda keɗe, a da ɗiyta ndəhay nga təbey Bay Mahura ma da sawa.»

¹⁸ Ama Zakari aa cəfɗa maslaŋ nga Gazlavay heyey, a ləvar: «Ya da sərə masa cek aha a key la fara fara na, fa me? Maja wure keɗe na, yah maraw, ngwas aɗaw may, maɗangwas.» ¹⁹ Maslaŋ nga Gazlavay a, a mbəɗɗara, a ləvar: «Ara yah, Gabəriyel, yah masa ma lecey fa mey nga Gazlavay nga kar sləra. Ara anga ma slərɗiwa amba ya wuzdakawa mey maaya keɗe. ²⁰ Mey aɗaw masa yah ma kadakawa keɗe na, a key la fara fara ta pas masa Gazlavay ma wuɗey anda yah ma ləvka, ama kah ta təba daa ba. Da ray ngene, wure keɗe, ka da tərey maɗagazlam, ka fa da gwa ngaa guzley daa ba, haa kasl cek aha ma key la.»

²¹ Daa masa Zakari a lawa daa Slam maaya daa *Way nga Gazlavay heyey na, ndəhay makustakaya daa ambaw heyey fa səkwmara, a rəzlam maja ta njawa sem ga kalah daa slam aha. ²² Zakari a bawa aa ambaw, a gwa ngaa guzltar saba. Da ray ngene, ndəhay a, a sərmara Gazlavay ta wuzar cek la daa slam aha. A gwa aa guzley ba, aa guzltar na, si ta har gway.

1:15 1.15 Mesl 6.3; NMH 13.4-5; Lk 7.33 1:17 1.17 Mal 3.1, 23-24; Mt 17.10-13; Mk 9.13; Jan 1.21 1:18 1.18 MC 17.17; 18.11 1:19 1.19 Dan 8.16

²³ Masa Zakari ta ndøvda sløra anga cay na, ta', a daw a way. ²⁴ Fa dōba ha, Elizabet, ηgwas anga, a key hwađ. Kiya zlam aa manjakaya da way da way, a bāda hwađ a. Aa guzley daa ray anga, a lōvey: ²⁵ «Nōka, cek masa Bay Gazlavay ma kayawa. A wuđey ηga bōlyawa hwaray daa dey ađaw fa dey ηga ndōhay.»

Maslan ηga Gazlavay da vađ a wuzda mayawa ηga Yesu ²⁶ Masa Elizabet aa ta hwađ kiya maakwaw na, Gazlavay a slørwa maslan ηga, Gabōriyel, a *Nezeret daa hwayak ηga *Galile, ²⁷ fa dam-sabara, kwakwa ηga ndaw mezōley *Jawzef. Jawzef e na, ara sōkway ηga Bay *Davit zleezle. Mezōley ηga sabara ha, *Mari. ²⁸ Maslan ηga Gazlavay heyey kula! a mbōzey fa vōđa, a car har, a lōvar: «Ya caka har, Mari. Bay Gazlavay a wuđka kalah. Bay Gazlavay aa ta kah.» ²⁹ Mari ma cōnda mey a na, mey a, a hōbar ray. A wulkey daa ray anga, a lōvey: «Mecey-har a, keđe na, a wuđey ηga lōvey na, kwara?» ³⁰ Ta', maslan ηga Gazlavay a, a lōvar: «Ka da zlurey ba Mari, maja ara Gazlavay ma pōska mey. ³¹ Ka da key hwađ, ka da yawa bōzey mezōle, ka da zōla bōzey a, Yesu. ³² A da key ndaw mahura, asaya, anga Bōzey ηga Bay Gazlavay da vađ. Bay Gazlavay a da tōrda ηga bay aa slam a ηga Bay Davit, ndaw daa sōkway anga zleezle. ³³ A da wa sōkway ηga *Israyel ηga sōrmataw. Bay anga fa da ndōvey daa ba sōlak.» ³⁴ Mari aa guzlar a maslan ηga Gazlavay heyey, a lōvar: «Cek aha, a da key na, kwara? Maja ya sōra zel ba.» ³⁵ Maslan a, a mbōđdara, a lōvar: «Mesōfney ηga Bay Gazlavay da vađ a sawa la a ray akah ta gōđan ηga, a bōrđfaka la anda meezeđ. Da ray ηgene, bōzey a ma da yawa na, ara

1:25 1.25 MC 30.23 1:27 1.27 Mt 1.16 1:31 1.31 lz 7.14; Mt 1.21; Lk 2.21; SNM 4.12 1:32 1.32 lz 9.6; 2Sam 7.16; Mt 20.30-31 1:33 1.33 Dan 7.14

bəzey masa mapakaya wal ηgada Gazlavay. Ndəhay a da zəlmara Bəzey ηga Gazlavay. ³⁶ Nəka, Elizabet, səkway akah, kwa anga madanğwas na, anga ta hwaɸ wure keɸe may. A da yawa bəzey mezəle. Ndəhay a ləvam anga dərlay, ama wure keɸe aa ta hwaɸ kiya maakwaw, ³⁷ maja cek masa ta banay fa Gazlavay na, daa ba.» ³⁸ Fa dəba ha, Mari a ləvar: «Yah ndaw ma ka sləra ηga Bay Gazlavay. Cek aha ηga key anda kah ma ləvey.» Ta', maslan ηga Gazlavay a, a mbəkda, a daw.

Mari a daw fa Elizabet

³⁹ Daa ɸar a ηgene, *Mari a sləkɸey, a wusey vaw, a daw a slala daa anğwa ηga *Jude. ⁴⁰ A wusey a slala ha, kula! a mbəzey a way *Zakari, ta', a car har a Elizabet. ⁴¹ Daa masa Elizabet ma cənda mecey-har ηga Mari na, bəzey da hwaɸ Elizabet a, a wusey. Wure ηgene, *Mesəfney ηga Gazlavay a sawa a ray Elizabet. ⁴² Da ray ηgene, aa guzley ta gədan, a ləvar a Mari: «Maaya ηga Gazlavay aa da ray akah, a fəna da ray ηgusay siya tabiya. Asaya, maaya ηga Gazlavay aa da ray bəzey masa kah ma da yarawa! ⁴³ Yah na, wa may wa, amba mamaη ηga Bay aɸaw Mahura a sawa a way aɸaw anda keɸe na! ⁴⁴ Ya səra kah mamaη ηga Bay aɸaw Mahura na, maja, daa masa yah ma cənda ɸay akah, kah ma caya har na, bəzey da hwaɸ aɸaw a wusey ta meesəmey. ⁴⁵ Maaya ηga Gazlavay aa da ray akah, maja ka ta təba mey anga la da ray cek ma da key fara fara.»

Mari a həlma Bay Gazlavay

⁴⁶ Fa dəba ha *Mari a ləvey:
«Ya fa həlma Bay Gazlavay ta mevel aɸaw cəpa.
⁴⁷ Ya faa səmey maja Gazlavay, ndaw ma ləhdaya,
⁴⁸ kwa yah, ndaw mahura fa mey ηga ndəhay ba na,

an̄ga fa n̄okfaya dey, yah, ndaw ma ka sl̄era an̄ga.
 Fara fara, d̄oga wure keḏe, nd̄ohay ma da yamawa tabiya,
 a daa guzlam da ray aḏaw, a l̄ovam:
 “Maaya n̄ga Gazlavay aa da ray an̄ga”.

49 A da l̄ovam anda keḏe
 maja Bay Gazlavay Mawaca-waca, ta kaya cek maaya
 la.
 An̄ga na, Bay Gazlavay pal.

50 A katar maaya la mandaw mandaw
 n̄gada nd̄ohay ma namar ray.

51 Aa ta ḡoḏan̄ n̄ga key sl̄era mahura,
 aa waḏatar ray n̄ga nd̄ohay ma zlapam.

52 A badata bay hay ma wamata nd̄ohay ta ḡoḏan̄ daa bay,
 a pata nd̄ohay masa ma namar ray n̄ga mahura.

53 Nd̄ohay masa may fa catar na, a r̄ohdata ta cek
 mez̄omey,
 masa-zleley hay na, a v̄ohdata ta har ba' k̄one.

54 Ta j̄onndakwar la,
 al̄ekwa nd̄ohay *Israyel hay, ma ka sl̄era an̄ga hay,
 anda aa ma l̄ovtar zleezle a papañ n̄ga papa al̄ekwa
 hay.

55 A l̄ovtar na, a da key maaya n̄gada *Ab̄eraham ta
 n̄gada nd̄ohay ma yamawa daa s̄ekway an̄ga hay
 n̄ga s̄ermataw.»

56 Mari a n̄jey da way Elizabet a key gweegwe kiya
 maakar. Fa d̄oḃa ha, ta', a v̄ohwa a way an̄ga.

Mey da ray mayawa n̄ga Jan-Baptis

57 Kiya n̄ga Elizabet ta wuswa cay n̄ga yey. A yawa
 b̄ozey mez̄ole. 58 Meseembew an̄ga hay ta s̄ekway an̄ga

1:50 1.50 Ps 103.13, 17 1:51 1.51 Mew 5.15; 26.8 1:52 1.52 Ps 75.8;
 Mt 23.12; Jak 4.6, 10 1:53 1.53 Ps 107.9; 34.11 1:54 1.54-55 Mi 7.20; Ps
 98.3; MC 17.7; 22.17

hay ma cəndamara masa Bay Gazlavay ta kar maaya la na, aa səmam ta ata Elizabet e.

⁵⁹ Masa bəzey a, ma key luma pal cay na, meseembew anğa hay ta səkway anğa hay heyey a samawa aa kwakwas nğa *mesley mandawal nğa bəzey a ta nğa pey mezəley. A wudam a pamar mezəley *Zakari, mezəley nğa papaha.

⁶⁰ Ama mamaha, a ləvtar: «Kəne ba, mezəley anğa na, *Janj.» ⁶¹ A mbəfdamara, a ləvmar: «Ka zəla anda keđe na, kwara? Ndaw mezəley daa səkway akwar anda keđe daa ba.» ⁶² Ta', aa cəfdamara Zakari, papaha, ta har, amba a səmara a wudəy nğa zəla bəzey a me. ⁶³ Zakari a, ta', aa cəfdəy hwadam kəslparah a nğa wuzleley mezəley a. A wuzlala: «Mezəley anğa, Janj.» Ndəhay tabiya a rəzlam fa mezəley a. ⁶⁴ Wure wure ngene, Zakari a zlar meeguzley dəba, anğa madagzlam saba. Ta', a həlma Gazlavay ta gədañ. ⁶⁵ Meseembew anğa hay tabiya mandərzay a katar. Ndəhay daa anğwa daa hwayak nğa *Jude he tabiya, fa kadamara mey a. ⁶⁶ Ndəhay tabiya ma cəndamara mey a, a wulkam daa ray ata, a ləvam: «Bəzey a keđe na, a da tərey na, me?» A ləvam anda keđe maja maaya nğa Bay Gazlavay aa da ray a fara fara.

Zakari a wuzey mey da ray sləra maaya masa Gazlavay ma ka

⁶⁷ Fa dəba ha, *Mesəfney nğa Gazlavay a sawa a ray *Zakari, papañ nğa bəzey heyey. A zlar nğa wuzey mey anda *ndaw ma təla mey nğa Gazlavay, a ləvey:

⁶⁸ «Həlmakwa Bay Gazlavay, Gazlavay aləkwa *Israyel hay,
maja anğa ta jənta ndəhay anğa hay la, amba a ləhdata.

⁶⁹ Aa ta slərndakwar ndaw masa-gədañ la,

nga ləhdandakwar daa mebərey.
 Ndaw aha, aŋga daa səkway nga Bay Davit,
 ndaw ma ka sləra aŋga zleezle.

⁷⁰ Bay Gazlavay taa guzɪndakwar la dəga zleezle
 ta mey ndəhay ma təla mey aŋga hay.

⁷¹ Ta ləvndakwar la, a da ləhdandakwar
 dasi har nga masa-gəra aləkwa hay,
 leŋ dasi har nga ndəhay
 ma wudam nga hətmandakwar fa dey ba.

⁷² A wuzdərwa mewudəy-vaw aŋga la,
 fa papaŋ nga papa aləkwa hay,
 A sərfada *mejəwey-mey aŋga la ta aləkwa.

⁷³ Daa mejəwey-mey a na, Gazlavay taa guzlar la
 a *Abəraham papaŋ nga papa aləkwa zleezle, a ləvar,

⁷⁴ a ləhdandakwar la dasi har nga masa-gəra aləkwa hay,
 amba ya kakwa sləra ŋgada Gazlavay ta mandərzay
 ba,

⁷⁵ amba ya tərkwə ndəhay maaya fa Gazlavay,
 ndəhay ma ka sləra ta cəved e,
 haa kasl fa meməcey aləkwa.

⁷⁶ Bəz adaw, kah may,
 ka da tərey ndaw ma təla mey nga Bay Gazlavay da
 vad
 maja ka da daw fa mey nga Bay Gazlavay
 nga dīyra cəved.

⁷⁷ Ka da wuzdatara a ndəhay nga Gazlavay na,
 Gazlavay a, a da ləhdata
 maja a da mbəkdatara mebərey ata.

1:69 1.69 Ps 132.17; Mt 20.30-31 1:70 1.70 Rm 1.2; Iz 9.1-6; Mi 5.1-3
 1:71 1.71 Ps 106.10 1:72 1.72 Ps 106.45; 105.8-9; Lev 26.42 1:73 1.73
 MC 22.16-18 1:74 1.74-75 Tit 2.12, 14 1:76 1.76 Mal 3.1; Mt 11.10; Mk
 1.2; Lk 7.27 1:77 1.77 Jer 31.34

⁷⁸ A da ləhdata na, maja anɣa na, maaya kalah,
asaya, a sərey dey-ceceh kalah fa ndəhay.

Fa slərndakwar mewedfey da vadʼ anda pas,

⁷⁹ amba a wadʼatar dey a ndəhay

ma njam daa ləvarɯ masa fa da məcəm,

asaya, amba ya hətkwa nɣa njeɯ ta zazay.»

⁸⁰ Bəzey a heyey, fa gəley, fa gəley, ləngesl fa səkwa. Fa dəba ha, a daw a wuzlah-ley, aa manjakaya fetedfe, kasl pas masa anɣa ma zlar nɣa wuzey meɯ nɣa Gazlavay fa meɯ nɣa ndəhay Israyel hay.

2

Mey da ray mayawa nɣa Yesu

(Matiye 1.18-25)

¹ Daa masa ata ma yamərwa *Jan-Baptis la na, Agustus, bay mahura da ray bay hay daa hwayak hay nɣa *Rawm, a ləvtar a mahura hay amba a sləfmata ndəhay daa hwayak anɣa hay tabiya. ² Nɣene, ara mesləfey ndəhay nɣeeme. Mesləfey ndəhay a nɣene na, a key daa masa Kiriniyus fa wata ndəhay daa hwayak nɣa Siri. ³ Ndəhay tabiya a diyam nɣa sləfwa vaw a. Kwa waawa na, a daw aa hwayak anɣa, masa papaha ma yawa da hwadʼ a.

⁴⁻⁵ *Jawzef may, a sləkdfey da *Nezeret daa hwayak nɣa *Galile, a sləkdfam ta kwakwa anɣa *Mari, a diyam a Betəlehem daa hwayak nɣa *Jude nɣa sləfwa vaw. A diyam a Betəlehem na, maja Bay *Davit zleezle a yawa da hwadʼ a. Jawzef na, anɣa səkway nɣa Davit. Mari, kwakwa anɣa ha na, aa ta hwadʼ. ⁶ Ata ma wusam la a Betəlehem na, kiya nɣa Mari ta wuswa cay nɣa yey. ⁷ Mari a yawa bəzey mezəle, mahura anɣa. Taʼ, a mbəza ta zana, a nada

1:78 1.78 Mab 34.6; Iz 60.1-2; Mal 3.20

1:79 1.79 Iz 9.1, 5; 42.6-7; Mt 4.16

2:4-5 2.4-7 Mt 2.1; Jan 7.42

aa cek masa gəṇaw hay ma zəṃam cek da hwaḏ a maja daa way meney ṅga mələk hay na, slam ṅgada ata daa ba.

Maslaṅ ṅga Bay Gazlavay a wuzdatara mayawa ṅga Yesu a mecəkwer hay

⁸ Daa hwayak a ṅgene, mecəkwer hay daha, man-atakaya ta tavaḏ da ley. Fa jəḏam gəṇaw ata hay. ⁹ *Maslaṅ ṅga Bay Gazlavay da vaḏ ta', a wuztar vaw. Mewedeḏey ṅga Bay Gazlavay a sawa a ray ata. Mecəkwer hay a, a zluram ga, aa wasam pər-par! ¹⁰ Ama maslaṅ a heyey, a ləvtar: «Ka zluram ba, maja ya sawa na, ya handakwar mey maaya masa ma da vəltar meesəmey ga a ndəhay tabiya. ¹¹ Dasi tavaḏ keḏe, da Betəlehem, slala masa Bay *Davit ma yawa zleezle da hwaḏ a, ndaw masa ma da ləhdata ndəhay ta yawa la maja akwar. Ara *Kəriste, Bay Mahura. ¹² Yaw, amba ya wuzdakwara cek ṅga sərey mey a fara fara, ka da hətfamar bəzey-gevew * mambəzkaya ta zana, manadakaya daa cek masa gəṇaw hay ma zəṃam cek da hwaḏ a.»

¹³ Wure wure ṅgene, maslaṅ hay ṅga Gazlavay mekele a samawa ga, a tulakamara maslaṅ ṅga Gazlavay heyey. A həlmamara Gazlavay ta walay. A ləvam:

¹⁴ «Anja ndəhay ṅga həlmamara Gazlavay da vaḏ, asaya, anja Gazlavay ṅga vəltar zazay a ndəhay masa aa ma wuḏta da bəla.»

Mecəkwer hay a diyam a Betəlehem

¹⁵ Fa dəba ha, maslaṅ hay ṅga Gazlavay heyey a vəham a vaḏ. Ta', mecəkwer hay a, a slam yawa da wuzlah ata, a ləvam: «Bay Gazlavay ma wuzdandakwara cek keḏe na,

2:11 2.11 Mt 20.30-32; Jan 4.42; SNM 5.31; 13.23; 2Pi 1.11 * 2:12 2.12 bəzey-gevew: bəzey-ndedeḏez 2:14 2.14 Iz 57.19; Mt 10.13, 34; Mk 9.50; Lk 1.79; 10.5-6; 12.51; 19.38, 42; 24.36; Jan 4.27; SNM 10.36; Ef 2.14, 17

nakwa la a Betølehem, amba ya nøkakurwa cek masa ma key feteðe.»

¹⁶ A sløkd̄am, a diyam ta mewusey-vaw. A høtfamatar ata *Mari ta *Jawzef, leŋ bözey-gevev manakaya daa cek masa gønaw hay ma zəmam cek da hwað a. ¹⁷ Ata ma høtfamatar la na, a kadamatara cek masa maslaŋ ŋga Gazlavay ma wuzdatara da ray bözey a heyey. ¹⁸ Ndøhay tabiya ma cøndamara mey masa mecəkwer hay a ma kadamatara na, a røzlam. ¹⁹ Ama ŋga Mari na, a pa mey a, aa mevel aŋga. Mandaw mandaw fa wulkey da ray a. ²⁰ Fa døba ha, mecəkwer hay heyey a vøham fa gønaw ata hay. A høslmar ray a Gazlavay maja aa mahura da ray ndøhay. A hølmamara da ray cek hay tabiya masa ata ma cøndamørwa, ta masa ata ma høtmørwa feteðe, maja cek hay tabiya ta kam la anda maslaŋ ŋga Gazlavay ma wuzdatara heyey.

A pamar mezøley a Yesu

²¹ Fa døba ha luma pal, ðar ta wuswa cay ŋga sley mandawal ŋga bözey a, ta pas ŋgene a pamar mezøley Yesu, mezøley masa maslaŋ ŋga Gazlavay da vað ma wuzdara a mamaha daa masa ta key hwað daa ba araŋ.

²² Fa døba ŋga *mesley mandawal ŋga bözey a, pas ta wuswa cay amba *Jawzef ta *Mari † a kam kwakwas ŋga tørey maaya fa Gazlavay anda kwakwas ŋga Mawiz ma

2:19 2.19 2.51 2:21 2.21 1.31 † 2:22 2.22 Jawzef ta Mari: Har-gøðan ŋga ðerewel hay ta mey Gørek a løvey: «...pas ata ta wuswa cay ŋga tørey maaya...». Derewel hay mekele a løvam: «...pas aŋga ta wuswa cay ŋga tørey maaya...». Ndøhay a wulkam «ata» a wuðey ŋga løvey Jawzef ta Mari. Kwa kwakwas ŋga Mawiz aa guzley da ray ŋgwas daada gway na, ama ndøhay a wulkam Luk aa guzley da ray Jawzef may, maja Jawzef a ta gøsfar la fa Mari daa masa aŋga mawuda.

løvey maja mawuda. Da ray ñgene, ata Jawzef ta Mari a diyam aa berney ñga Jeruzelem. Asaya, a handamara bəzey ata ñga wuzey a Bay Gazlavay, ²³ maja mawuzlalakaya daa *mewey ñga Bay Gazlavay, a løvey: «Bəza hay mezəle tabiya ma yamawa ñgeeme na, ma pam wal ñgada Bay Gazlavay.» ²⁴ A diyam amba a vəlam cek a Bay Gazlavay. A vəlam na, magwada-gwada hay cew, da daa ba, makurgwadakw hay cew, anda kwakwas ñga Gazlavay ma løvey.

Simeyañw a həlma Bay Gazlavay maja Yesu

²⁵ Ndaw da *Jeruzelem e daha, mezəley Simeyañw. Ndaw aha, ara ndaw maaya, fa səpa cəveɗ ñga Gazlavay ta mevel pal, aa fa səkwa ndaw masa ma da sawa ñga ləhdata *Israyel hay. *Mesəfney ñga Gazlavay aa da ray a. ²⁶ Mesəfney a, ta ləvar la: «Ka da məcey na, si ka hətar *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala ñga ləhdata ndəhay la.» ²⁷ Fa dəba ha, Mesəfney ñga Gazlavay heyey, a handa aa *Way-mekey-kwakwas ñga Gazlavay. Ta pas ñgene, ata *Jawzef ta *Mari ta handamara Yesu, bəzey ata heyey la, aa way a, amba a kam kwakwas da ray a anda *kwakwas ñga Mawiz ma løvey. ²⁸ Simeyañw a hətar bəzey a, ta', a humbta a har, a kar suse a Gazlavay, a løvey: ²⁹ «Wure keɗe, Bay Gazlavay, mey masa kah ma ləvya na, ta key cay.

Anda keɗe, ka gwa ñga mbəkdaya,
yah, ndaw ma ka sləra akah, ñga məcey ta zazay.

³⁰ Maja yah, ta dey adaw,
ya ta hətar ndaw ma da ləhdata ndəhay daa mebərey cay.

³¹ Ka wala ndaw aha na, ñgada ndəhay tabiya.

³² An̄ga anda slam-mewed̄ey η̄gada nd̄ohay da b̄ela tabiya.

Nd̄ohay a da h̄olmamata nd̄ohay akah hay Israyel, maja ndaw aha keḏe.»

³³ Ata papaη̄ η̄ga Yesu ta mamaha a r̄ozlam da ray mey masa Simeyaη̄w maa guzley da ray b̄zey a. ³⁴ Ta', Simeyaη̄w a p̄estar mey. Fa d̄eba ha, a l̄ovar a Mari, mamaη̄ η̄ga Yesu: «Gazlavay a wala b̄zey keḏe amba nd̄ohay Israyel ga a t̄oḏam aa meb̄orey, siya hay may, a mb̄ekdamara mekey meb̄orey, a s̄oḗmara Gazlavay ta c̄oveḏ e. An̄ga, ndaw ma wuzdatara a nd̄ohay ara Gazlavay ma wuḏey η̄ga l̄ohdata nd̄ohay daa meb̄orey, ama nd̄ohay ga a da η̄ḡoḏdamara ba. ³⁵ A wuzd̄erwa mewulkey η̄ga nd̄ohay ga mab̄adakaya la amba nd̄ohay tabiya a s̄oḗmara. Kah, mamaha na, mevel akah a t̄erkesley la anda ndaw ma η̄ḡoḗmka ta d̄olaw.»

An a kar suse a Gazlavay

³⁶ Daa *Way-mekey-kwakwas η̄ga Gazlavay heyey, η̄gwas ma t̄ela mey η̄ga Gazlavay daha, mez̄oley An. An̄ga, dam η̄ga Fan̄owel, s̄okway η̄ga Aser. Aa madan̄gwas cay. Daa sabara an̄ga, a ley zel, a n̄jam mevey maasala. ³⁷ Fa d̄eba η̄ga zel e ma m̄oḗey la, η̄gwas a, a n̄jey taava an̄ga, η̄gwas-vagay. Mevey an̄ga, kwakwar daan̄gafad̄ a ray a m̄ofad̄. Aa daa Way-mekey-kwakwas η̄ga Gazlavay a mandaw mandaw, fa kar sl̄ora a Gazlavay taa vad̄, taa pas, fa key *daliyam, fa d̄orey dan̄gay. ³⁸ Masa Simeyaη̄w ma p̄estar mey cay na, wure wure η̄gene, An a η̄ḡoḗchey a cakay ata, a kar suse a Gazlavay. Fa d̄eba ha, aa guzley da ray b̄zey a η̄gada nd̄ohay tabiya da *Jeruzelem masa fa s̄okwmara amba Gazlavay a l̄ohdata.

³⁹ Masa ata *Jawzef ta *Mari ma ndəvdamərwa mekey kwakwas a tabiya cay anda kwakwas nga Bay Gazlavay ma ləvey na, a vəhmawa a slala ata, *Nezeret, da *Galile. ⁴⁰ Bəzey a, fa gəley, fa gəley, fa hətey gədaŋ, lengeŋsl fa səkwa. Mepəsey-mey nga Gazlavay aa da ray a.

Yesu anga ta mevey kuraw a ray a cew

⁴¹ Fa mevey a, fa mevey a, ata *Jawzef, papaŋ nga Yesu, ta *Mari, mamaha a diyam a *Jeruzelem nga kawa gwagway nga *Pak. ⁴² Masa Yesu, anga ta mevey kuraw a ray a cew na, ta', a ngəlmara, a diyam bama aa gwagway a, anda kwakwas ata ma ləvey. ⁴³ Masa gwagway a daa saba na, a vəhmawa a way, ama Yesu, bəzey ata na, ta njawa sem fa dəba da Jeruzelem e. Ata papaha, ta mamaha, ta sərmara daa ba. ⁴⁴ A wulkam na, Yesu aa daa cəved' ta ndəhay siya ma diyam ta ata. A kam daa cəved' dəar pal, ta', a səpmara da wuzlah səkway ata hay, ta da wuzlah jam ata hay. ⁴⁵ Ama ta hətmar daa ba. Da ray ngene, a vəham a Jeruzelem nga səpmərwa. ⁴⁶ Nga dəar maakar a na, a hətfamar daa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay. Anga manjakaya da wuzlah *ndəhay maa sərkada *kwakwas nga Mawiz, anga fa jəkfatar sləmay, faa cəfdafatar mey. ⁴⁷ Ndəhay tabiya ma jəkfamar sləmay, a rəzlam maja lengeŋsl anga, asaya, maja mey hay maaya masa anga ma mbədfatara. ⁴⁸ Ata papaha ta mamaha ma hətmar la na, a rəzlam ga da ray a. Mamaha a ləvar: «Bəz adaw, ka kandar anda keđe na, maja me? Ala ta papakw fa səpmaka, mevel ala ta dəsley sem.» ⁴⁹ A mbədfatara, a ləvtar: «Ka səpmaya maja me? Si ya njeŋ daa way nga Papay na, ka sərmara ba daw?» ⁵⁰ Ama a sərmara mey a, a wudfey nga ləvey kwara ba.

⁵¹ Ta', Yesu a samawa bama a slala *Nezeret heyey dɔba. A cɔntar mey. Ama mamaha na, fa wulkadata cek hay a kedɛ tabiya daa mevel aŋga. ⁵² Yesu fa gɔley, fa gɔley. Lenjesl fa sɔkwa. Aŋga maaya fa Gazlavay lenj fa ndɔhay.

3

Jan-Baptis a wuzey mey nga Gazlavay (Matiye 3.1-12; Mark 1.1-8; Jan 1.19-28)

¹ Masa *Jan-Baptis ma da zla slɔra aŋga na, Bay Tiber, ta key mevey kuraw a ray a zlam cay daa bay da ray bay hay daa hwayak hay nga *Rawm. *Pawns Pilat aŋga bay daa hwayak nga *Jude. *Herawt, aa bay daa hwayak nga *Galile. Mɔlmaha *Fɔlep, aŋga bay da Iture ta da Tɔrakwanit. Lizaniyas aa bay daa hwayak nga Abilenj. ² Ata Han ta Kayif, ata mahura hay da ray ndɔhay ma ka kwakwas nga Gazlavay. Daa ngene, Jan-Baptis, bɔzey nga *Zakari, aa da wuzlah-ley. Ta', Gazlavay a wuzdara mey aŋga. ³ Da ray ngene, *Jan a, a pɔkta slam hay tabiya masa gweegwe ta wayam nga Jurdenj. A wuztar mey nga Gazlavay a ndɔhay, a lɔvtar: «Mbɔɔdamara menjey akwar, sɔpmara Gazlavay ta mevel pal, hɔtam *baptem, amba Gazlavay a mbɔkdakwara mebɔrey akwar.» ⁴ Cek aha ta key la anda *Izay, *ndaw ma tɔla mey nga Gazlavay zleezle, ma wuzlala daa ɔerewel nga Gazlavay, a lɔvey: «Ndaw fa wudey da wuzlah-ley, a lɔvey:

Diymar cɔvedɔ ngada Bay Mahura,

ɔiymara cɔvedɔ e maaya maaya dɔr e.

⁵ Pɔshamata lapatam hay cɔpa.

Rarakadamata aŋgwa hay, lenj ɔaŋgwalay hay cɔpa.

Ɖiymata cøved⁵ hay magøjvaɔfatakaya nga tøram dør e, sabalamata cøved⁵ maaya ba hay.

⁶ Anda keɔe, ndøhay tabiya a høtmar Gazlavay la, ndaw ma da løhdandakwar daa mebørey.»

⁷ Daa masa ndøhay ga fa samawa fa Jan-Baptis, amba a katar baptem na, Jan-Baptis a, a løvtar: «Hey! akwar bøza hay nga kuceɔl hay! Ma løvkwar ka løham la daa banay masa Gazlavay ma da handørw a ray akwar na, wa? ⁸ Kam cek maaya, amba ndøhay a sørmara akwar ta mbøɔdamara menjey akwar sem, akwar fa søpmara Gazlavay ta mevel pal. Ka da wulkam daa mevel akwar, ka løvam: “Papa aløkwa na, ara *Abøraham, maja ngene, Gazlavay a da sørfandakwar dey-ceceh.” Ka da løvam køne ba, maja ya fa løvkwar fara fara, Gazlavay a gwa nga tørdana aŋgwa hay keɔe nga søkway nga Abøraham may.

⁹ Wure keɔe, zlamba mangakaya cay nga ngømey wudez hay ta slaslalay a cøpa. Kwa wudez wura wura ma yey babøza maaya ba na, a da ngømamara, a pamar awaw fa vøɔa.»

¹⁰ Ta', ndøhay makustakaya aa cøɔdamara, a løvmar: «Kaa, ya da kam na, kwara?» ¹¹ A mbøɔdatara, a løvtar: «Ndaw masa zana aŋga hay cew daha na, nga vølar pal a ndaw masa zana aŋga daa ba. Asaya, ndaw masa cek mezømey daha na, nga wunkamara ta ndøhay masa cek mezømey daa ba.»

¹² Ndøhay ma cakala budaw a samawa nga key baptem may, aa cøɔdamara Jan, a løvam: «Bay ala, kaa ala na, ya da kam kwara?» ¹³ A mbøɔdatara, a løvtar: «Ka daa cøɔdam dala nga budaw ma føna masa ngwamna maa cøɔda ba.» ¹⁴ Sewje hay may, a samawa, aa cøɔdamara køne, a løvam: «Kaa, ala na, ya da kam kwara?» A

3:6 3.6 2.30-31; SNM 28.28 3:7 3.7 Mt 3.7; Lk 21.5-36 3:8 3.8 1.54-55;
Mt 3.9 3:9 3.9 Mt 7.19

mbədfatar, a ləvtar: «Ka da təbam dala n̄ga ndaw ta gədan̄ ba. Ka daa dədfamatar mey a ray ndəhay ba. Sasəmam da ray dala masa ata ma vəldamakwara fa mawur̄bay n̄ga sləra akwar gway.»

¹⁵ Ndəhay na, fa səkw̄mara cek maaya ma da key. Da ray n̄gene, kwa waawa da wuzlah ata fa wulkey daa ray a n̄ga, da Jan̄ a na, ara *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala n̄ga ləhdata ndəhay heyey kwa. ¹⁶ Anda keḏe, Jan̄ a ləvtar a ndəhay tabiya: «Yah na, ya kakwar baptem ta yam daada gway, ama ndaw mekele ma fənya a sawa la. Kwa ya wusa n̄ga pəska zewed̄ n̄ga tarak a n̄ga ba. A n̄ga na, a da kakwar baptem ta *Mesəfney n̄ga Gazlavay le n̄ ta awaw. ¹⁷ A n̄ga da gədak ta vəley mekəfey daw da har n̄ga wunkey bəz-daw ta cekwesl e. Bəz-daw na, a da həla a wudeḏ̄ a n̄ga. Ama cekwesl e na, a da par awaw fa vəḏa, awaw masa ma məcey ba n̄ga sərmataw.»

¹⁸ Anda keḏe, Jan̄ a vəltar gədan̄ a ndəhay ta mey hay mekele mekele saya, a wuztar *Mey-maaya-mawiya.

¹⁹ Ama Jan̄ a mbəḏar ray a Bay Herawt maja aa ma la Herawdiyat, n̄gwas n̄ga məlmaha, n̄ga n̄gwas a n̄ga, asaya, maja aa ma key cek hay mekele mekele maaya ba. ²⁰ Da ray n̄gene, Bay Herawt heyey a key cek maaya ba ma fəna saya, a kəzla Jan̄ aa fərsəne.

Jan̄-Baptis a kar baptem a Yesu

(Matiye 3.1-12; Mark 1.1-8; Jan̄ 1.19-28)

²¹ Masa *Jan̄-Baptis fa katar *baptem n̄gada ndəhay tabiya heyey na, Yesu a sawa amba a hətey baptem may. Ta', Jan̄-Baptis a kar baptem e. Fa dəba ha, Yesu a dərey dan̄gay. Masa aa fa dərey dan̄gay na, slam da vad̄ bəḏan̄! a wurey. ²² *Mesəfney n̄ga Gazlavay a pawa salay a ray

3:16 3.16 SNM 1.5; 11.16; 13.25; 19.2-4; Lk 4.18 3:19 3.19-20 Mt 14.3-4;
Mk 6.17-18 3:21 3.21 5.16

a, a nōkey anda makurgwadakw. Day a cənwa da vaɗ, a lōvey: «Kah na, Bōzey aɗaw masa yah ma wuɗa kalah. Ya faa sōmey ga da ray akah.»

Ndōhay daa sōkway nga Yesu

(Matiye 1.1-17)

²³ Masa Yesu ma da zlar slōra anga na, anga ta mevey kwakwar maakar. Ndōhay a wulkam Yesu na, ara bōzey nga *Jawzef.

Jawzef na, bōzey nga Heley,

²⁴ Heley na, bōzey nga Matat,

Matat na, bōzey nga Levi,

Levi na, bōzey nga Melki,

Melki na, bōzey nga Janay,

Janay na, bōzey nga Jawzef,

²⁵ Jawzef na, bōzey nga Matatiyas,

Matatiyas na, bōzey nga Amus,

Amus na, bōzey nga Nahum,

Nahum na, bōzey nga Esōli,

Esōli na, bōzey nga Nagay,

²⁶ Nagay na, bōzey nga Mat,

Mat na, bōzey nga Matatiyas,

Matatiyas na, bōzey nga Semeyiŋ,

Semeyiŋ na, bōzey nga Jawzek,

Jawzek na, bōzey nga Jawda,

²⁷ Jawda na, bōzey nga Jōwanan,

Jōwanan na, bōzey nga Reza,

Reza na, bōzey nga Zarubaabel,

Zarubaabel na, bōzey nga Salatiyel,

Salatiyel na, bōzey nga Neri,

²⁸ Neri na, bōzey nga Melki,

3:22 3.22 4.18; Bōzey aɗaw: Ps 2.7; Iz 42.1; Lk 9.35; 20.13 3:27

3.27 Salatiyel: 1Mev 3.17; Es 3.2

Melki na, bəzey ɲga Adi,
 Adi na, bəzey ɲga Kwazam,
 Kwazam na, bəzey ɲga Elmadam,
 Elmadam na, bəzey ɲga Er,
²⁹ Er na, bəzey ɲga Yesu,
 Yesu na, bəzey ɲga Eliyezer,
 Eliyezer na, bəzey ɲga Jəwarim,
 Jəwarim na, bəzey ɲga Matat,
 Matat na, bəzey ɲga Levi,
³⁰ *Levi na, bəzey ɲga Simeyaɲw,
 Simeyaɲw na, bəzey ɲga Juda,
 Juda na, bəzey ɲga Jawzef,
 Jawzef na, bəzey ɲga Jawnam,
 Jawnam na, bəzey ɲga Eliyakim,
³¹ Eliyakim na, bəzey ɲga Meleya,
 Meleya na, bəzey ɲga Mena,
 Mena na, bəzey ɲga Matata,
 Matata na, bəzey ɲga Natarɲ,
 Natarɲ na, bəzey ɲga Davit,
³² *Davit na, bəzey ɲga Jese,
 Jese na, bəzey ɲga Awbet,
 Awbet na, bəzey ɲga Bəwaz,
 Bəwaz na, bəzey ɲga Sala,
 Sala na, bəzey ɲga Naasaɲw,
³³ Naasaɲw na, bəzey ɲga Aminadap,
 Aminadap na, bəzey ɲga Adəmiɲ,
 Adəmiɲ na, bəzey ɲga Arni,
 Arni na, bəzey ɲga Esraɲw,
 Esraɲw na, bəzey ɲga Fares,
 Fares na, bəzey ɲga Juda,

3:30 3.30-33 Rut 4.18-22; 1Mev 2.1-14 3:31 3.31 Natarɲ; 2Sam 5.14 3:33
 3.33-38 MC 29.35; 25.19-26; 11.10-20; 5.1-32

³⁴ Juda na, bəzey ɲga *Jakwap,
 Jakwap na, bəzey ɲga Izak,
 Izak na, bəzey ɲga Abəraham,
 Abəraham na, bəzey ɲga Tara,
 Tara na, bəzey ɲga Nahwar,
³⁵ Nahwar na, bəzey ɲga Seruk,
 Seruk na, bəzey ɲga Ragaw,
 Ragaw na, bəzey ɲga Pelek,
 Pelek na, bəzey ɲga Eber,
 Eber na, bəzey ɲga Sala,
³⁶ Sala na, bəzey ɲga Kaynam,
 Kaynam na, bəzey ɲga Arfazat,
 Arfazat na, bəzey ɲga Sem,
 Sem na, bəzey ɲga Nəwe,
 Nəwe na, bəzey ɲga Lemek,
³⁷ Lemek na, bəzey ɲga Matuzala,
 Matuzala na, bəzey ɲga Henakw,
 Henakw na, bəzey ɲga Jaret,
 Jaret na, bəzey ɲga Meleliyel,
 Meleliyel na, bəzey ɲga Kaynam,
³⁸ Kaynam na, bəzey ɲga Enaws,
 Enaws na, bəzey ɲga Set,
 Set na, bəzey ɲga Adam,
 Adam a na, bəzey ɲga Gazlavay.

4

Bay-malula a wudɛy ɲga bata Yesu
(Matiye 4.1-11; Mark 1.12, 13)

¹ Fa dɛba ha masa *Jaŋ-Baptis ma kar *baptem la a
 Yesu na, Yesu a vɛhwa daa wayam ɲga Jurdeŋ heyey.

*Mesəfney nga Gazlavay aa da ray a, ta', a handa a wuzlah-ley. ² Aa manjakaya fetede ɗar kwakwar məfad. Bay-malula a sawa a cakay a, a jada nga bata amba a key cek maaya ba. Daa masa Yesu aa da wuzlah-ley a na, anɗa fa zəmey cek daa ba. Fa dəba ha, may a car dəba. ³ Ta', bay-malula heyey aa guzlar, a ləvar: «Da kah Bəzey nga Gazlavay na, tərda anɗwa keɗe nga ɗaf taw!» ⁴ Yesu a mbəɗɗara, a ləvar: «Mawuzlalakaya daa ɗerewel nga Gazlavay, a ləvey: “Ndaw na, a njeɗ ta cek mezəmey daada ba.”»

⁵ Fa dəba ha, bay-malula heyey a təpda aa slam magəlkaya a vad, wure nɗene ta', a wuzdara hwayak hay masa bay hay ma wamata da bəla cəpa. ⁶ Ta', a ləvar: «Ya vəldakawa gəɗanɗ nga weɗ da ray hwayak hay a keɗe, ta zleley hay da hwad a cəpa. Maja cek hay a keɗe cəpa mavəldakaya a har aɗaw, ya gwa nga vəldata kwa nɗada waawa masa yah ma wuɗey. ⁷ Anda keɗe, da kah ma regedey fa mey aɗaw la na, cek hay a cəpa ya vəldakawa la.» ⁸ Yesu a mbəɗɗara, a ləvar: «Mawuzlalakaya daa ɗerewel nga Gazlavay, a ləvey: “Ka da ragadar na, si nɗada Bay Gazlavay akah gway. Dərar danɗay nɗada Bay Gazlavay pal taava anɗa.”»

⁹ Asaya, bay-malula a handa aa berney nga *Jeruzelem, a təpda aa ray nga *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay, ta', a ləvar: «Da kah Bəzey nga Gazlavay na, jəvey daa ray nga way keɗe a hwayak, ¹⁰ maja mawuzlalakaya daa ɗerewel nga Gazlavay, a ləvey: “Gazlavay a ləvtar la a maslanɗ anɗa hay nga jəɗmaka.” ¹¹ Mawuzlalakaya saya, a ləvey: “A sləwmaka la a har ata amba salay akah a gurzey fa anɗwa ba.”» ¹² Yesu a mbəɗɗara, a ləvar:

4:1 4.1-2 Mt 6.16-17; Lk 4.18; Heb 4.15 4:4 4.4 Mew 8.3 4:6 4.6 Mt 28.18; Janj 12.31 4:8 4.8 Mew 6.13; 5.9 4:10 4.10-11 Ps 91.11-12

«Mawuzlalakaya daa ɗerewel nga Gazlavay, a løyey: “Ka da jada Bay Gazlavay akah ba.”» ¹³ Masa bay-malula ta hōtey mey nga jada Yesu daa saba na, ta', a daw, a mbəkda nga pas mekele.

*Yesu a zlar slōra anga daa hwayak nga Galile
(Matiye 4.12-17; Mark 1.14, 15)*

¹⁴ Yesu a vōhwa aa hwayak nga *Galile, ta gədan nga *Mesəfney nga Gazlavay da ray a. Daa hwayak a cəpa, ndōhay a zlamar ngaa guzley da ray a. ¹⁵ Yesu fa wuzey mey nga Gazlavay daa way-mewuzey-mey hay nga Gazlavay. Ndōhay tabiya faa hōmdamara.

*Ndōhay da Nezeret a rəsmara Yesu
(Matiye 13.53-58; Mark 6.1-6)*

¹⁶ Ta', Yesu a daw a *Nezeret, slala masa aa ma gōley da hwaɗ a. Ta *pas meməskey-vaw, a mbōzey aa *way-mewuzey-mey nga Gazlavay anda aa ma daw maamandaw. A lecey, a daw fa mey nga ndōhay amba a jəngəy ɗerewel nga Gazlavay. ¹⁷ Ta', a vəlmar ɗerewel mapadəkaya, masa *Izay, *ndaw ma tōla mey nga Gazlavay, ma wuzlala zleezle. A pəska ɗerewel e, a hōtfey slam mawuzlalakaya ma løyey:

¹⁸ «Mesəfney nga Bay Gazlavay aa da ray aɗaw,
Bay Gazlavay ta walaya la amba ya wuzdatara
*Mey-maaya-mawiya ngada masa-viya hay.

A slərđiwa
amba ya ləvtar a ndōhay majəwtakaya
dasi har nga bay-malula na,
Gazlavay ta pəskata sem.

A slərđiwa nga wurey dey nga wulaf hay,

nga ləhey ndəhay dasi har nga masa-gəra ata hay.

¹⁹ A slərđiwa amba ya ləvtar đar masa Bay Gazlavay ma da wuzdərwa maaya anğa a ray ndəhay na, ta wuswa cay.»

²⁰ Fa dəba ha, pad! pad! a padə đerewel e heyey, ta', a vəldara a ndaw ma ka sləra daa way a. A njeý fa mey ata nga wuzey mey a. Ndəhay cəpa daa way a, fa nəkmarə. ²¹ Yesu a zlar ngaa guzltar dəba, a ləvey: «Mey mawuzlalakaya masa tasana akwar ma cəndamara keđe na, mey a ta key cay wure keđe ngada akwar.»

²² Ndəhay cəpa a ləvam da wuzlah ata: «Mey masa aləkwa ma cəndakwa fa Yesu keđe na, maaya.» A rəzlam da ray mey anğa hay maaya masa anğa maa guzldata, ta', a ləvam: «Haya, ara na, bəzey nga *Jawzef, ba diya?»

²³ Da ray ngene, Yesu a ləvtar: «Fara fara ka daa guzlam mey-menjeý da ray ađaw, ka ləvam: “Ndaw ma səra ray nga slalak, mbəlda ray akah!” Anda meləvey ka da ləvam: “Ala ma cəndamara sləra akah hay masa kah ma kata da Kapernayum la cəpa. Yaw, ka kəne da slala akah feđe may.”»

²⁴ Ta', Yesu aa guzltar saya, a ləvey: «Ya fa ləvkwar fara fara, kwa ndaw ma təla mey nga Gazlavay wura wura na, fa təbmarə maaya maaya daa hwayak masa aa ma yawa da hwađ a na, daa ba. ²⁵ Wulkam da ray *Eli, ndaw ma təla mey nga Gazlavay zleezle. Daa masa anğa da bəla na, mevey maakar ta kiya maakwaw, var ta pawa daa ba. May mahura ta key la daa hwayak nga *Israyel cəpa. Ya fa ləvkwar fara fara, daa ngene, ngwas-vagay hay ga daha daa hwayak a, ²⁶ ama Gazlavay ta slərđa Eli fa ngwas-

4:18 4.18 1.35; 3.16, 22; 4.1, 14; 10.21; 24.49; Mt 1.18, 20; 3.11, 16; 4.1; 12.18, 28, 31-32; 28.19; Mk 1.8, 10, 12; 3.29; SNM 1.2, 5, 8; 2.4, 17, 18 4:18 4.18-19 lz 61.1-2; Mt 11.5; Lk 7.22 4:18 4.18-21 1.68 4:19 4.19 Lev 25.10 4:22 4.22 Janj 6.42 4:24 4.24 Janj 4.44 4:25 4.25 1Bay 17.1, 8-16

vagay hay daa hwayak nga Israyel nga jønta daa ba sөлak. A slərda na, si fa ηgwas-vagay masa *Jəwif ba ma njey da slala Sarəpta daa hwayak nga Sidaŋw. ²⁷ Asaya, wulkam da ray Elize, ndaw ma təla mey nga Gazlavay zleezle. Daa masa aŋga da bəla na, maasəkula hay ga daa hwayak nga Israyel daha, ama kwa ta pərey ndaw pal dasi ata nga mbəley daa maasəkula ha daa ba. A pərey na, si Naaman, ndaw Siri gway.»

²⁸ Masa ndəhay daa way-mewuzey-mey nga Gazlavay heyey ma cəndamara mey a na, ata tabiya, mevel a catar ga da ray Yesu. ²⁹ Ta', a lacam, a ɕadɕamara, a badamara da wuzlah-way. A handamara aa mey-zeler, amba a təvdamara ηgada hwayak. ³⁰ Ama Yesu pat! a bey la da wuzlah ata, ndal! madaw aŋga.

Yesu a bəley malula da ray ndaw

(Mark 1.21-28)

³¹ Fa dəba ha, Yesu a daw a Kapernayum daa hwayak nga *Galile. Fetedə faa sərkadata ndəhay daa *way-mewuzey-mey nga Gazlavay ta *pas meməskey-vaw.

³² Ndəhay a, a rəzlam da ray meesərkedey aŋga ha, maja aa guzley na, ta gədaŋ masa Gazlavay ma vəldara. ³³ Daa way-mewuzey-mey a ηgene, ndaw daha, aa ta malula da ray. A zlar mewudey ta gədaŋ, a ləvey: ³⁴ «Haya, Yesu, ndaw *Nezeret, walay akah ta ala malula hay me? Ka sawa ηgaa zəɕdandar daw? Ya səra fara fara, kah na, ndaw nga Gazlavay, masa aa ma slərdərwa nga key sləra aŋga.»

³⁵ Yesu aa bəcar a malula da ray ndaw aha, a ləvar: «Njey teete. Bey da ray ndaw kedə.» Malula da ray ndaw a heyey dac! a təɕda ndaw a, a hwayak fa mey nga ndəhay tabiya, a bey da ray ndaw aha, kwa ta kar cek daa ba. ³⁶ Ndəhay cəpa fetedə heyey a rəzlam, aa guzlam da wuzlah ata, a

lövam: «Haya! mey keĊe na, ara səkway ŋga mey wura, masa ndaw aha a təktaŋ ɔfay a malula hay ŋga bam da ray ndəhay keĊe na!» ³⁷ Da ray ŋgene, sləmay ŋga Yesu fa zəley kwa daa wura daa wura cəpa daa hwayak a.

*Yesu a mbəley masa-macay hay ga
(Matiye 8.14-17; Mark 1.29-34)*

³⁸ Yesu a bey daa *way-mewuzey-mey ŋga Gazlavay, a daw a way *Simanŋw. Mamanŋ ŋga ŋgwas ŋga Simanŋw a, vaw fa car, awaw fa vaw ga. Da ray ŋgene, aa cəfɔamara Yesu ŋga mbəlda. ³⁹ A daw a gəbey a ray a, ta', aa bəcey amba macay a, a mbəkda ŋgwas aha. Macay a, mbak! a mbəkda, awaw fa vaw heyey daa saba. Wure ŋgene, ŋgwas aha pərtal! a lecey, ta', a vəltar cek mezəmey.

⁴⁰ Fa dəba ha pas ma kəzley la na, ndəhay tabiya da slala ha masa ndəhay ta macay hay da way ata hay daha, kwa macay hay wura wura, a handamatərwa fa Yesu. A patar har pal pal tabiya a ray, a mbəldata. ⁴¹ Malula hay ga a bam da ray masa-macay hay a, a wudam, a lövam: «Kah Bəzey ŋga Gazlavay.» Ama Yesu aa bəctar a malula hay a, a təkta ŋgaa guzley maja a sərmara ŋga *Kəriste.

*Yesu a wuzey mey daa hwayak ŋga Jude
(Mark 1.35-39)*

⁴² Slam ma wurey la na, Yesu a bey da wuzlah-way, a daw aa slam masa ndəhay da hwaɔ a daa ba. Ndəhay ga fa səpmara, ta', a hətmar. Masa ata ma hətmar la na, a wudam amba Yesu a njey ta ata, a mbəkdata ba. ⁴³ Ama Yesu a lövtar: «Si ya daw a slala hay mekele may ŋga wuzey *Mey-maaya-mawiya da ray mewey ŋga Bay Gazlavay da ray ndəhay, maja Bay Gazlavay a slərđiwa na, ŋga key sləra ha kəne.» ⁴⁴ Ta', Yesu a daw a pəkta slala

hay a, a wuzey mey nga Gazlavay daa way-mewuzey-mey hay nga Gazlavay mekele mekele daa hwayak nga *Jude.

5

Yesu a zəley ndəhay maakar ngeeme nga key gula anga hay

(Matiye 4.18-22; Mark 1.16-20)

¹ Pas langar daha, Yesu, anga da mey dəhwa nga Genez-eret. Ndəhay ga makustakaya, fa njanjərdam vaw ngada cakay a, maja a wudam a cəndamara mey nga Gazlavay. ² Kwambiwəl hay cew daha da mey dəhwa ha. Ndəhay ma kərza ewet, ata da hwaɗ a daa saba, fa pərmata *tabaw ata hay. Yesu a hətatar kwambiwəl hay a. ³ Ta', a təpey aa kwambiwəl nga ndaw mezəley *Simanɔw. Aa cəfda Simanɔw ha nga ngəchada kwambiwəl a nekədey ngada wuzlah yam. Masa Simanɔw ma ngəchada kwambiwəl a la na, Yesu ta', a nje y ta nje y a hwaɗ a, fa wuzdatara mey nga Gazlavay a ndəhay da mey dəhwa ha.

⁴ Fa dəba ha masa anga ma wuzdatara mey nga Gazlavay la na, a ləvar a Simanɔw: «Ngəchada kwambiwəl akah aa slam masa yam da hwaɗ a selevel. Feteɗe, akwar ta mandala akah hay, kəzlamata tabaw akwar hay aa yam a, ka hətam ewet la.» ⁵ Simanɔw a mbəɗdara, a ləvar: «Bay ala, tavaɗ tavaɗ keɗe, ala ta gəram la daa ewet e, ama kwa ya ta hətam daa ba səlak. Yaw, da ara kah ma ləvyə na, ya kəzlamata tabaw hay a, aa yam a cənga.»

⁶ Ta', a kəzlamata tabaw ata hay aa yam, wure ngeene, a kəzlamawa ewet ga daa yam a. Tabaw hay a, a zlamar nga ngərey maja ewet ga kalah. ⁷ Anda keɗe, a gəvcamatərwə mandala ata hay daa kwambiwəl mekele nga jənmata. Mandala ata hay a, a samawa, a rəhdamata kwambiwəl

hay cewete ta ewet, haa kwambiwal hay a, a wuɗam nga ndəkɓam asi yam. ⁸⁻⁹ Ata Simaŋw *Piyer ta mandala aŋga hay tabiya, mandərzay a katar maja ewet ga masa ata ma kərzamara ha. Masa Simaŋw aha ma hətər maazla keɗe na, a regedey fa mey nga Yesu, a ləvar: «Bay Mahura, maaya na, ya ŋgəchey la da cakay akah, maja yah na, ndaw ta mebərey.» ¹⁰ Ata *Jak ta *Jaŋ, bəza hay nga Zebede, ma kam sləra bama ta ata Simaŋw, mandərzay a katar may. Da ray ŋgene, Yesu a ləvar a Simaŋw: «Ka zlurey ba, dəga tasana ka da zəlwa ndəhay aa cəveɗ nga Bay Gazlavay anda kah ma kərzey ewet keɗe.» ¹¹ Ta', a ŋgəchadamata kwambiwal ata hay a rav-zazay, mbak! a mbəkdamata cek ata hay tabiya, a diyam asi Yesu.

Yesu a pərey ndaw daa maasəkula

(Matiye 8.1-4; Mark 1.40-45)

¹² Fa dəba ha, Yesu aa da slala lanɗar daha. Ndaw daha maasəkula fa vaw zlap zlap. Ndaw aha a hətər Yesu na, ta', a daw a regedey fa mey aŋga. A kar ambahw, a ləvar: «Bay aɗaw, da ka wuɗey na, ka gwa nga pərya daa maasəkula aɗaw keɗe.» ¹³ Yesu tal! a təlda har aŋga, a gəsfar, a ləvar: «Ya wuɗey amba maasəkula akah a pərey. Tərey ndaw mapərkaya dəba!» Wure wure ŋgene, maasəkula fa ndaw aha daa saba. ¹⁴ Ta', Yesu a kəta, a ləvar: «Ka da wuzda cek masa yah ma kakawa keɗe kwa a ndaw ba. Ama daw fa *ndaw ma ka kwakwas nga Gazlavay, amba a nəkaka. Fa dəba ha, vəlar cek a Gazlavay anda *kwakwas nga Mawiz ma ləvey, nga wuzey a ndəhay, maasəkula fa vaw akah daa saba.» ¹⁵ Ama ndəhay na, fa kadamara mey da ray Yesu ta gədaŋ ta gədaŋ cəŋga. Da ray ŋgene, ndəhay ga a samawa fa vəɗa, a kusam, amba a jəkam sləmay fa mey masa aa maa guzley, asaya, amba a

mbøldata masa-macay hay. ¹⁶ Kwa ndøhay fa samawa ga na, Yesu a njej da cakay ata mandaw mandaw ba, ama a bey la da wuzlah ata, a daw aa slam masa ndøhay da hwađ a daa ba, amba a dørey dangay a Gazlavay.

Yesu a mbøley ndaw maahølbakaya

(Matiye 9.1-8; Mark 2.1-12)

¹⁷ Pas pal daha, Yesu faa sørkadata ndøhay. *Fariza hay ta *ndøhay maa sørkada kwakwas nga Mawiz man-jatakaya fetede may. A samawa da slala hay mekele mekele da *Galile ta da *Jude, lej daa berney nga *Jeruzelem. Bay Gazlavay a vølar gødanj a Yesu nga mbøldata masa-macay hay. ¹⁸ Ndøhay daha, a samawa, a handamawa ndaw maahølbakaya manakaya da ray bebele. A søpam cøved amba a mbøzdamara aa way masa Yesu aa da hwađ a, amba a pamara fa mey anja, ¹⁹ ama a høtam cøved ba maja ndøhay ga kalah. Anda keđe, a tøpam aa ray nga way a, a wuram slam daa ray nga way a, a tødamara ndaw maahølbakaya kaa heyey da ray bebele anja ha ta laza, a wuzlah ndøhay makustakaya ga fa mey nga Yesu daa way a. ²⁰ Masa Yesu ma nøka ndøhay a, fa tømara anja ta gødanj nga mbølda ndaw ata na, ta', a løvar a ndaw maahølbakaya heyey: «Jam ađaw, ya fa løvka mebørey da ray akah daa saba.»

²¹ Ndøhay maa sørkada kwakwas nga Mawiz ta Fariza hay heyey a cøndamara mey keđe na, a wulkam daa ray ata, a løvam: «Ara søkway nga ndaw wura ma pa ray anja nga Gazlavay keđe, na! Ma gwa ma mbøkda mebørey nga ndaw na, wa? Si Gazlavay pal taava anja ma gwa ma mbøkda mebørey nga ndaw, ba diya?» ²² Ama Yesu ta søra mewulkey ata sem, aa cøfđata, a løvta: «Ka wulkam

anda keḏe, maja me? ²³ Ya gwa ya ləvar: “Mebərey akah daa saba”, da daa ba, ya gwa ya ləvar: “Sləkḏey, daw ta salay akah.” Dasi mey hay cewete keḏe na, masa ta banay ŋga ləvey ŋgada yah na, wura? * ²⁴ Yaw, ya wuḏey amba ka sərmara yah, *Bəz ŋga Ndaw, yah ta gədaŋ ŋga mbəkey mebərey ŋga ndəhay da bəla.» Anda keḏe, Yesu ta’, a ləvar a ndaw maahəlbakaya heyey: «Ehe, ya fa ləvka: “Sləkḏey, la bəbele akah, daw a way.”»

²⁵ Wure wure ŋgene, ndaw aha a sləkḏey, a lecey fa dey ata tabiya, a la bəbele aŋga heyey, ta’, a daw a way ta mehəlmey Gazlavay. ²⁶ Ndəhay tabiya fetede a rəzlam. A həlmamara Gazlavay ta meney ray. A ləvam: «Cek masa ŋga menjey aləkwa, ya ta hətkwa daa ba na, ya ta hətkwar la tasana dəba.»

*Yesu a zəla Levi ŋga səpa
(Matiye 9.9-13; Mark 2.13-17)*

²⁷ Fa dəba ha masa Yesu ma ka maazla keḏe la, a bawa daa way a, a daw, a da nəkey dey na, a ray *ndaw ma cakala budaw mezəley *Levi. Aŋga manjakaya fa key sləra daa slam mecekeley budaw. Ta’, Yesu aa guzlar, a ləvar: «Sawa, səpya.» ²⁸ Da ray ŋgene, Levi a, pərtal! a sləkḏey, a mbəkdata cek aŋga hay tabiya, a daw asiya.

²⁹ Fa dəba ha nekəḏey, Levi a kar gwagway mahura ŋgada Yesu da way aŋga. Ndəhay ma cakala budaw ta ndəhay mekele makustakaya ga fetede, a zəmamara ɗaf ŋga gwagway a bama. ³⁰ *Fariza hay ta *ndəhay maa

* ^{5:23} 5.23 Yesu a wuḏey ŋga ləvey aŋga ta gəra ŋga ləvey: «Sləkḏey, daw ta salay akah», maja a gwamara ŋga hətmar cek masa aa ma da ka fara fara. Ama da a ləvey: «Mebərey akah daa saba» na, ta gəra ŋga ləvey ba, maja a gwamara ŋga hətmar cek aha fara fara ba. ^{5:24} 5.24 Jan

5.36 ^{5:28} 5.28 Mt 8.21-22 ^{5:29} 5.29 Mt 9.10

sərkada kwakwas ŋga Mawiz da wuzlah ata, aa ŋguram mey, a ləvmatar a *gula hay ŋga Yesu: «Ka zəməam daf ta ndəhay ma cakala budaw leŋ ta ndəhay ma zləba kwakwas ŋga Mawiz na, kwara?» ³¹ Yesu a mbəɸɸdatara, a ləvtar: «Ndəhay masa ata wurwer na, mey ata ta ndaw ma vəlda slalak daa ba. Ama ma wuɸey mey ŋga ndaw ma vəlda slalak na, si ndəhay masa-macay hay gway. ³² Yaw, ndəhay ma wulkam ata ndəhay maaya fa mey ŋga Gazlavay na, Gazlavay ta slərđiwa ŋga zəlta daa ba, ama a slərđiwa na, ŋga zəley ndəhay masa ta mebərey amba a mbəɸɸdamara menjey ata, a səpmara Gazlavay ta mevel pal.»

Mey da ray mekey daliyam

(Matiye 9.14-17; Mark 2.18-22)

³³ *Fariza hay heyey a ləvmar a Yesu: «Gula hay ŋga *Jaŋ-Baptis ta pas lanġar fa kam *daliyam, fa dəram danġay, asaya, gula ala hay fa kamara kəne may. Ama gula akah hay na, a zəməam cek, a sam cek mandaw mandaw na, maja me?» ³⁴ Yesu a mbəɸɸdatara ta mey-menġey, a ləvey: «Da ndaw a zəlwa ndəhay aa mekey məlak ŋga kwakwa ŋga zəmey cek na, ndəhay a, a gwamara a kam daliyam daa masa zel-kwakwa ha aa da cakay ata daw? A kam daliyam ba səlak. ³⁵ Ama pas a, a sawa la, masa ata ma da kəzamarā zel-kwakwa ha. Daa ŋgene dəba na, a kam daliyam la.»

³⁶ Fa dəba ha Yesu a ŋgatara mey a saya ta zana, a ləvey: «Kwa ndaw ma ŋġərey zana mawiya ŋga dəpey zana magurma na, daa ba. Da a ka kəne na, ta nəsa zana mawiya sem, zana ha fa da cəməam ta magurma daa ba. ³⁷ Asaya, ndaw a gwa ŋga zlərey wuzam meedeɸek e aa

kwene-kwene † magurma ba. Da a zlɔra a hwaɗ a na, wuzam a, a mɔsley, a ŋgɔra kwene-kwene he la. Wuzam a, a mbɔɗey la, asaya, kwene-kwene he a nɔsey la. ³⁸ Si ka zlɔra wuzam meedeɗek e aa kwene-kwene mawiya. ³⁹ Da ndaw fa sey wuzam mamɔslkaya na, a wuɗey ŋga sey meedeɗek e saba, maja a wulkey wuzam mamɔslkaya na, a fɔna meedeɗek e.»

6

Yesu, anɗa bay ma wey da ray pas memɔskey-vaw
(*Matiye 12.1-8; Mark 2.23-28*)

¹ Ta *pas memɔskey-vaw daha, ata Yesu ta gula anɗa hay a diyam taa ley ŋga cek anda daw *. Gula anɗa hay heyey a hɔbam cek aha, a babɔrmara, aa mbɔɗmara. ² Maja ŋgene, ndɔhay da wuzlah *Fariza hay a lɔvmatar: «Akwar fa kam cek matɔkakaya daa *kwakwas ŋga Mawiz ta pas memɔskey-vaw na, maja me?» ³ Yesu a mbɔɗɗatara, a lɔvtar: «Akwar ta jangamara daa ɗerewel ŋga Gazlavay cek masa *Davit ma ka zleezle na, daa ba daw? Ta pas langar daha, ata Davit ta ndɔhay anɗa hay, may fa catar, ama cek mezɔmey fa ata daa ba. ⁴ Maja ŋgene Davit e a mbɔzey aa way ŋga Gazlavay, a tɔɓwa peŋ masa mavɔldakaya ŋgada Gazlavay, ta' a zɔmey, asaya, a vɔltar a ndɔhay anɗa hay may. Ama, peŋ e na, kwakwas ŋga Mawiz a vɔley cɔveɗ a ndɔhay tabiya ŋga zɔmamara ba, si ndɔhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay gway.» ⁵ Yesu aa guzltar saya, a lɔvtar: «Ma wey da ray pas memɔskey-vaw na, ara yah, *Bɔz ŋga Ndaw.»

† 5:37 5:37 kwene-kwene: Ara cek anda des (gwajakwaɗ) ama makakaya ta ambal. * 6:1 6:1 cek anda daw: Ta mey Pɔlta na, mezɔley «alkamaari», ta mey Nasara «le blé». 6:1 6:1 Mew 23.25 6:2 6:2 Mab 20.8-10 6:3 6:3-4 1Sam 21.2-7; Lev 24.5-9

Yesu a dīyra har maməckaya ŋga ndaw ta pas meməskey-vaw

(Matiye 12.9-14; Mark 3.1-6)

⁶ Ta *pas meməskey-vaw daha saya, Yesu a daw aa *way-mewuzey-mey ŋga Gazlavay. Ta', aa sərkadata ndəhay daa way a. Ndaw daha fetede, har-zəmay maməckaya. ⁷ *Ndəhay maa sərkada kwakwas ŋga Mawiz ta *Fariza hay, ata fetede may. Fa jədmara Yesu da a da mbəley ndaw ta pas meməskey-vaw kwa. A jədmara anda keđe na, amba a hətam mey ŋga kərza Yesu. ⁸ Ama Yesu a səra mewulkey ata. Da ray ŋgene, aa guzlar a ndaw masa har maməckaya heyey, a ləvar: «Sləkdey, lecey fa mey ŋga ndəhay tabiya.» Ndaw aha, ta', a sləkdey, a lecey. ⁹ Fa dəba ha, Yesu aa guzlar a ndəhay ma jədmara heyey, a ləvtar: «Yaw, ya wudey yaa cəfdakwar, kwakwas aləkwa a ləvey na, kwara? Ta pas meməskey-vaw na, aləkwa ta cəved ŋga key maaya a ndaw daw, da daa ba, ŋga key maaya ba daw? Aləkwa ta cəved ŋga ləhey ndaw daa meməcey daw, da daa ba, ŋga mbəkey ndaw ŋga məcey daw?» ¹⁰ Ta', Yesu a nəkta tabiya pal pal dāgay, fa dəba ha, aa guzlar a ndaw heyey, a ləvar: «Təldərwa har a.» Tal! a təldara har a. Har a, ta', a dīyey aa slam a. ¹¹ Ama Fariza hay ta ndəhay maa sərkada kwakwas ŋga Mawiz heyey na, mevel a catar ga. A zamar mesley yawa da wuzlah ata, a ləvam: «Ya da kadakwa ndaw Yesu kaa na, kwara?»

Yesu a weley ndəhay meslərey anga hay kuraw a ray a cew

(Matiye 10.1-4; Mark 3.13-19)

¹² Daa dār hay a ŋgene, Yesu a daw a anḡwa ŋga dərwa dāngay. Fetede tavađ tavađ anḡa fa dərey dāngay a

Gazlavay. ¹³ Masa slam ma wurey cay na, ta', a zolta gula annga hay a cakay a. A weley ndohay kuraw a ray a cew da wuzlah ata, a pata nga ndohay annga hay meslore. ¹⁴ A pey nga ndohay meslore a na, *Simanw, ndaw masa aa ma par mezoley *Piyer heyey, ta malmaha *Andore, *Jak, *Jan, *Folep, *Bartelemey, ¹⁵ *Matiye, *Tuma, Jak bözey nga Alfe, Simanw, ndaw da wuzlah ndohay ma wudam nga lohdamata ndohay ata hay dasi har nga masa-gora ata hay, ¹⁶ Jud bözey nga Jak, ta Juda Iskariyawt ndaw ma volda Yesu a har masa-gora annga hay.

*Yesu a mböley masa-macay hay
(Matiye 4.23-25)*

¹⁷ Fa döba ha, Yesu a pawa salay daa annga ta ndohay annga hay meslore. A lacam aa papalah aa slam masa ndohay annga hay siya hay ga da hwaƒ a. Ndohay mekele ga fetede daha a samawa daa hwayak nga *Jude. Kwa daa berney nga *Jeruzelem ta samawa la may. Asaya, ndohay siya a samawa daa berney nga Tir ta nga Sidanw, berney hay masa da mey-bölay. ¹⁸ Ndohay a ngene a samawa nga coney mey nga Yesu, asaya, a samawa amba Yesu a mböldata daa macay ata hay. Da wuzlah ndohay a ngene na, ndohay ta malula da ray daha fa söräm banay. Yesu ta', a böta malula da ray ndohay a. ¹⁹ Ndohay tabiya a söräm cöved nga gösey fa Yesu maja gödan daa vaw annga fa bawa nga mböldata ndohay tabiya.

*Mey da ray maaya nga Gazlavay ta banay ma da sawa a ray
ndohay
(Matiye 5.1-12)*

²⁰ Masa Yesu ma mböldata masa-macay hay cay na, a mbödey dey ngada fa ndohay annga hay, a lövtar:

«Akwar masa-viya hay,

maaya nga Gazlavay aa da ray akwar
maja Bay Gazlavay fa wey da ray akwar fara fara.

²¹ Akwar masa may fa cakwar wure keɗe,
maaya nga Gazlavay aa da ray akwar
maja Gazlavay a rəhdakwar la.

Akwar masa fa təwam wure keɗe,
maaya nga Gazlavay aa da ray akwar
maja kaa saŋgəram la.

²² «Da ndəhay fa rəsmakwar,
fa mbəɗmakwar dəba,
fa cəɗmakwar, asaya,
faa guzlam mey hay maaya ba a ray akwar,
maja akwar gula aɗaw hay, yah, *Bəz nga Ndaw na,
maaya nga Gazlavay aa da ray akwar.

²³ Da masa ndəhay a fa kamakwar anda keɗe na,
sasəmam, jəvam ta meeməlkey
maja Gazlavay a pəlkwara mawurɓay akwar la
maaya maaya da gazlavay da vaɗ.

Papaŋ nga papa ata hay a sərdamata banay
ta ndəhay ma təla mey nga Gazlavay zleezle na,
kəne.

²⁴ Ama akwar masa-zleley hay na,
banay a sawa la a ray akwar
maja akwar ta zəmamara wiya akwar cay wure keɗe.

²⁵ Akwar masa ma rəham sem wure keɗe,
banay a sawa la a ray akwar,
maja may a cakwar la.

Akwar masa faa saŋgəram wure keɗe,

6:20 6.20 Jak 2.5 6:20 6.20-49 Mt 5-7 6:21 6.21 CWJ 7.16-17; Jer 31.25;
Ps 126.5; Iz 61.3 6:22 6.22 Mt 5.11; Jaŋ 16.2; SNM 5.41; 1Pi 4.14 6:23
6.23 Mt 5.12 6:24 6.24 Mt 19.23-24; Jak 5.1

ka da njam daa banay, ka tɔwam la.

²⁶ «Akwar masa ndɔhay faa hɔmdamakwar wure keɔɔe,
banay a sawa la a ray akwar.

Ara anda keɔɔe papaŋ ŋga papa ata hay zleezle
maa hɔmdamata ndɔhay ma tɔla mey ta
membɔrzley.»

*Mey da ray mewuɔɔey masa-gɔra hay
(Matiye 5.38-48; 7.12a)*

²⁷ Yesu a lɔvtar saya: «Wure keɔɔe ya fa lɔvkwar,
akwar ndɔhay masa ma jɔkam slɔmay fa mey aɔaw:
Wuɔmata masa-gɔra akwar hay, kamatar maaya a
ndɔhay masa ma ŋgɔldamakwar ba, ²⁸ pɔsmatar mey
a ndɔhay masa ma nɔsmakwar, dɔram daŋgay maja
ndɔhay ma sɔrdamakwar banay. ²⁹ Da ndaw a kɔɔka a
cakay baazlam na, mbɔɔɔdara cakay lanɔar saya. Da ndaw
a lakawa dawura akah na, mbɔkda ŋga la, vɔldara ɔɔɔ-
kece saya. ³⁰ Kwa waawa maa ɔɔɔɔafaka cek na, vɔlar. Da
ndaw ta ley cek la fa kah na, ka daa ɔɔɔɔa hɔz-hez † ba.
³¹ Wure keɔɔe, kamatar cek maaya a ndɔhay, anda akwar
ma wuɔam ŋga kamakwara maaya kɔne may.

³² «Da ka wuɔam ndɔhay ma wuɔmakwar daada gway
na, ka wulkam Gazlavay a kakwar maaya la maja daw?
Maja kwa ndɔhay masa ta mebɔrey na, fa wuɔmata
ndɔhay masa ma wuɔmata kɔne. ³³ Da ka kam cek maaya
ŋgada ndɔhay masa ma kamakwar maaya gway na, ka
wulkam Gazlavay a kakwar maaya la maja daw? Maja kwa
ndɔhay masa ta mebɔrey na, fa kamara kɔne may. ³⁴ Yaw,
da ka vɔlam cek hay a ndɔhay masa ka wulkam wara a
vɔhdamakwara gway na, Gazlavay a vɔlkwar cek maaya

6:25 6.25 1Kwr 4.8 6:26 6.26 Jak 4.4; Jer 5.31 6:29 6.29 Rm 12.17;
1Kwr 6.7 † 6:30 6.30 hɔz-hez: ŋgɔz-ŋgez ta mey Zɔdem

la maja daw? Maja kwa ndəhay masa ta mebərey na, fa vəlmatar cek hay a ndəhay masa wara a vəhdamatara kəne. ³⁵ Ama akwar na, wudmata masa-gəra akwar hay, kamatar maaya, vəlmatar cek a ndəhay masa ma gwamara ŋga vəhdamakwara ba. Da akwar fa kamara anda keɗe na, Bay Gazlavay da vad a pəlkwara mawurbay akwar la ga, a tərdakwar la ŋga bəz aŋga hay, maja aŋga na, fa sərey dey-ceceh fa ndəhay masa ma kam suse ba, leŋ fa ndəhay malamba hay. ³⁶ Kam maaya a ndəhay anda Papa aləkwa Bay Gazlavay ma key maaya a ndəhay.»

*Mey da ray membəkey mebərey ŋga ndəhay
(Matiye 7.1-5)*

³⁷ Yesu aa guzltar saya, a ləvtar: «Ka da wulkam daa mevel akwar, ka ləvam, “Anja manan ŋgaa zəɗey maja mebərey aŋga na” kəne ba, maja Bay Gazlavay a daa zəɗdakwar maja mebərey akwar kəne may. Ka da mbəɗmatar ray a ndəhay ba, anda keɗe Bay Gazlavay a mbəɗkwar ray daa ba may. Mbəkdamatara mebərey ŋga ndəhay, Gazlavay a mbəkdwara mebərey akwar la kəne may. ³⁸ Vəlam cek a ndəhay, Gazlavay a vəkwar la kəne. A da kwiykwar ga aa gabal akwar mahura, a rəɗkwara, aa jəkakwara haa a rəhey, siya mbak. Bay Gazlavay a da wakwara cek ta daram masa akwar ma wamatara a ndəhay mekele may.»

³⁹ Fa dəɓa ha, Yesu aa guzltar ta mey-menɓey saya, a ləvtar: «Ndaw-wulaf a gwa ŋga ɗaɗa ndaw-wulaf cəla daw? Da ndaw-wulaf a ɗaɗa wulaf cəla na, ata cewete a təɗam la aa vəgeɗ. ⁴⁰ Yaw, ndaw maa sərkey na, a səra cek a fəna ndaw maa sərkada ba. Ama da ndaw a taa

6:35 6.35 vəley cek: Lev 25.35-36 6:37 6.37 Mt 6.14-15; Mk 11.25-26 6:38 6.38 Mk 4.24 6:39 6.39 Mt 15.14

sərkey la maaya maaya na, anɔa anda ndaw maa sərkada ha gway.»

⁴¹ Ta', Yesu a nɔey mey mekele saya, a ləvey: «Ka nəkey dey fa guzer daa dey nɔa məlmakw, ama hwadam mahura masa daa dey akah na, ka wulkey da ray a ba na, kwara? ⁴² Ka gwa nɔa ləvar nɔada məlmakw, “Məлма adfaw, dɔagay ya lakawa guzer daa dey akah la”. Anja kah na, hwadam mahura daa dey akah daha, ama ka hətər ba na, kwara? Kah, ndaw masa ta neneh cew! La hwadam daa dey akah la dɔagay, amba ka hətər dey njəd-njed nɔa ley guzer daa dey nɔa məlmakw.»

Mey-menɔey ta wudez meyey babəza maaya ta maaya ba (Matiye 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Yesu a ləvtar saya: «Fara fara, wudez masa maaya na, a yey babəza maaya ba na, daa ba. Yaw, wudez masa fa bətəy ta bətəy na, a yey babəza maaya na, daa ba may. ⁴⁴ Kwa wudez wura wura a da sərəy na, fa babəza ha. Anda keɔe, ka gwa nɔa nɔəley səkeɔ fa manjaraf ba. Ka gwa nɔa nɔəley gudav fa bəz-tak ba. ⁴⁵ Ndaw maaya na, fa wuzdərwa cek masa maaya daa mevel nɔa maaya. Ndaw malamba may, fa wuzdərwa cek maaya ba daa mevel nɔa maaya ba. Fara fara, mey masa ndaw maa guzlda na, fa wuzdərwa cek masa maɔadəkaya daa mevel nɔa.»

Mey-menɔey ta way hay cew (Matiye 7.24-27)

⁴⁶ Yesu a ləvtar: «Ka zəlmaya “Bay Mahura, Bay Mahura” ama ka kamara cek anda yah ma ləvkwar ba na, maja me? ⁴⁷ Wure keɔe amba ya wuzdakwara kwa waawa ma sawa fa yah, ma jəkey sləmay fa mey adfaw, ma ka cek anda mey a la na, ⁴⁸ ya wa ndaw aha ta ndaw ma wudəy

nga ləmey way, ma zləɗa salay nga way a maaya maaya kasl fa pəraɗ. A pa salay a, a ray a. Pas masa var ta pawa la, wayam a lawa, a zləra way a, ama a gwa nga bəzla ba maja salay nga way a mapakaya maaya da ray pəraɗ. ⁴⁹ Ama ndaw ma cənda mey aɗaw, ma ka cek anda mey a daa ba na, ya wa ta ndaw ma pey salay nga way manjar nga zləɗey. Pas masa var ta pawa la, wayam a lawa, a zləra way a, way a kərep! a bəzley cəpa.»

7

Yesu a mbəlda madərlam nga mahura nga sewje hay (Matiye 8.5-13)

¹ Masa Yesu ma wuzdatara mey anga cay tabiya a ndəhay na, ta', a daw a Kapernayum. ² Feteɗe, ndaw Rawma daha, anga mahura nga sewje hay temere. Ndaw a ngene, a wuɗa madərlam anga daha kalah. Ama madərlam a, vaw fa car ga, fa da məcey. ³ Masa ndaw a ma cənda mey da ray Yesu na, ta', a slərey ndəhay mahura hay nga *Jəwif hay da slala ha ngene fa Yesu ngaa cəɗamərwə nga sawa amba a mbəlda madərlam anga ha. ⁴⁻⁵ Ndəhay mahura hay a, a wusam fa Yesu, a kamar ambahw, a ləvmar: «Maaya na, ka jəna mahura nga sewje hay a. Ara ndaw maaya nga jəney, maja a wuɗndakwar aləkwa Jəwif hay kalah, ara anga ma ləmndakwara *way-mewuzey-mey nga Gazlavay feɗe.»

⁶ Masa Yesu ma cənda mey a la na, ta', a diyam bama. A wusam gweegwe ta way nga mahura nga sewje hay heyey na, mahura nga sewje hay a, a slərey jam anga hay fa Yesu nga ləvmar: «Mahura nga sewje hay a ləvey: “Bay aɗaw, ka da gərwa vaw nga sawa saba, maja ya wusa amba ka mbəzey a way aɗaw ba. ⁷ Maja ngene, ya nəka na, ya wusa

ɲga wusey fa mey akah ba. Ama, da ka ta lɵvey mey pal la na, madɵrlam aɔaw a mbɵley la. ⁸ Ya lɵvka anda keɔe maja yah na, sewje hay mahura da ray aɔaw daha, asaya, yah mahura da ray sewje hay mekele may. Da ya lɵvar ɲgada sewje laɲgar “daw”, a daw. Da ya lɵvar ɲgada ndaw laɲgar “sawa”, a sawa. Da ya lɵvar ɲgada beke aɔaw “ka slɵra keɔe”, a ka.»

⁹ Masa Yesu ma cɵnda mey a keɔe la na, a mbafar ara mey ba. A mbɵɔey dey fa dɵba ɲgada fa ndɵhay ma diyam asiya, a lɵvtar: «Ya fa lɵvkwar, fara fara kwa ya ta hɵtey ndaw ma paya ɲga ndaw aɲga fara fara anda ndaw keɔe daa ba sɵlak, kwa da wuzlah sɵkway aɔaw hay *Israyel hay, ya ta hɵtey daa ba.»

¹⁰ Ndɵhay masa mahura ɲga sewje hay ma slɵrdata heyey na, a vɵhmawa a way, a hɵtfamar madɵrlam a, vaw fa car daa saba.

Yesu a slɵkɔadɵrwa bɵzey ɲga ɲgwas-vagay daa memɵcey

¹¹ Fa dɵba ha, Yesu a diyam ta gula aɲga hay leɲ ta ndɵhay mekele mekele ga a slala Nayiɲ. ¹² Masa gweegwe fa da mbɵzam a slala ha na, a cam ray ta ndɵhay fa lamawa vagay ɲga bɵzey ɲgadaa cɵvay. Ara bɵzey ɲga ɲgwas-vagay daha. Bɵzey aɲga ha pal ɲgene. Ndɵhay ga da slala ha fa diyam asi vagay a. ¹³ Masa Bay Mahura ma hɵtar ɲgwas aha na, a kar dey-ceceh, a lɵvar: «Dɵka mevel, ka tɵway ba!» ¹⁴ Aɲga ma lɵvar la anda keɔe na, ta', a ɲgɵchey, a gɵsfar har fa bebele masa vagay da ray a heyey. Ta', ndɵhay ma lamara vagay kaa, a lacam. Yesu aa guzlar a vagay a, a lɵvar: «Bɵz-gula, ya fa lɵvka: “Slɵkɔey!”» ¹⁵ Vagay kaa, ta', a slɵkɔey, a njeɲ ta njeɲ, a zlar meeguzley. Yesu a lɵvar a mamaha: «Ehe,

bözey akah!» ¹⁶ Ndøhay tabiya a røzlam, a zluram, a hølmamara Gazlavay, a løvam: «Tasana, ndaw mahura ma tøla mey nga Gazlavay ta sawa la a wuzlah aløkwa.» A løvam saya: «Gazlavay ta sawa la nga jøney ndøhay anga hay.» ¹⁷ Ndøhay daa hwayak nga *Jude tabiya ta daa hwayak hay masa ta cakay tabiya ta cøndamara cek masa Yesu ma ka keðe la.

*Jan-Baptis a slørdata gula anga hay cew fa Yesu
(Matiye 11.2-19)*

¹⁸ Daa masa *Jan-Baptis anga daa førsøne na, gula anga hay aa guzlmara da ray cek hay tabiya masa Yesu ma kata. Ta', Jan-Baptis a zølwa gula anga hay cew, ¹⁹ a slørdata fa Bay Mahura amba aa cøfðamara, a løvmar: «Kah na, *Køriste, ndaw ma da sawa nga løhdata ndøhay heyey daw? Da daa ba, ya søkwaam ndaw mekele ma da sawa daw?» ²⁰ Ta', a diyam. Masa ata ma wusam fa Yesu la na, a løvmar: «Jan-Baptis a slørdandørwa ngaa cøfðaka, a løvey: “Kah na, Køriste, ndaw ma da sawa nga løhdata ndøhay heyey daw? Da daa ba, ya søkwaam ndaw mekele ma da sawa daw?”»

²¹ Ta pas ngene, Yesu fa mbøley masa-macay hay ga, kwa cek mecey wura wura cøpa, fa bøley malula hay da ray ndøhay ga, asaya, fa wurey dey nga wulaf hay ga. ²² Fa døba ha, a mbøfðatara a ndøhay masa *Jan ma slørdata heyey, a løvta: «Diyam, kadamara cek masa akwar ma høtmar ta dey akwar, ta akwar ma cøndamara ta slømay akwar a Jan-Baptis a. Løvmar na, wulaf hay fa høtmar dey døba, jegwer * hay fa diyam maaya maaya ta

7:15 7.15 1Bay 17.22-23 7:16 7.16 1.68; 19.44; ndaw ma tøla mey nga Gazlavay: Mt 16.14; 21.11, 46; 26.68; Mk 6.15; 8.28; 14.65; Lk 7.39; 9.8, 19; 22.64; 24.19; Jan 4.19; 6.14; 7.40; 9.17 * 7:22 7.22 jegwer: Ndaw masa salay pal maaya ba.

salay ata, maasəkula hay ta səɖam sem, madagazlam hay fa cənəm sləmay, ndəhay maməctakaya fa sləkɖamawa daa meməcey, ndəhay masa-viya hay fa cəndamara Mey-maaya-mawiya dəba. ²³ Ndaw ma mbəkda metəbey-mey aɖaw ba maja sləra masa yah ma ka na, maaya ŋga Gazlavay aa da ray a.»

Mey da ray Jaŋ-Baptis

²⁴ Ndəhay masa *Jaŋ-Baptis ma slərdata heyey ma diyam la na, Yesu a zlar maa guzlar da ray Jaŋ-Baptis a, a ndəhay ga da cakay a, a ləvtar: «Akwar ma diyam a wuzlah-ley na, ŋga nəkwa me? Ka nəkmawa na, guzer masa memed ma wusa daw? Ara aŋga ba, ba diya? ²⁵ Kaa, akwar ma diyam ŋga nəkwa na, me? Ka nəkmawa na, ndaw masa ma pey zana maaya fa vaw daw? Anja ndəhay masa ma pam zana maaya fa vaw na, ara ndəhay ma njam daa wiya da way bay hay, ba diya? ²⁶ Wuzdamiwa, ka diyam ŋga nəkwa na, wa? Ka nəkmawa na, *ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay, ba diya? Ya fa ləvkwar, fara fara ara aŋga. Ama a fəna ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay la saya, ²⁷ maja *Jaŋ a na, ara ndaw masa mey ŋga Gazlavay mawuzlalakaya maa guzley da ray a, a ləvey:

“Bay Gazlavay a ləvar a Bəzey aŋga:

Ehe, ya fa slərey maslaŋ-cəved aɖaw fa mey akah,
amba a diykawa cəved akah.”»

²⁸ Yesu a ləvtar saya: «Ya fa ləvkwar fara fara, da wuzlah ndəhay da bəla na, kwa ndaw ma fəna Jaŋ-Baptis daa ba. Ama ndaw mecəhe da wuzlah ndəhay masa Bay Gazlavay fa wey da ray ata na, ndaw aha a fəna Jaŋ-Baptis.

²⁹ «Ndəhay cəpa fetedə ma cəndamara mey ŋga Jaŋ na, ta təbmara mey a la, a sərmara Gazlavay fa key cek ta

cøved e. Kwa ma cakala budaw hay ta tømara la may. Ndøhay a ñgene ta tømara la amba Jan-Baptis a katar *baptem. ³⁰ Ama *Fariza hay ta *ndøhay maa sørkada kwakwas ñga Mawiz ta tømara cek masa Gazlavay ma wudøy ñgada ata na, daa ba, maja a wudam Jan-Baptis a katar baptem ba.»

³¹ Yesu aa guzltar mey mekele saya, a løvtar: «Ya da wa sækway ñga ndøhay masa wure keðe kaa na, ta me? Ata anda me? ³² Ata anda bøza hay masa manjatakaya fa yam mey da wuzlah ata, a løvam: “Ala ta famakwar slølam la, ama akwar ta gørvam daa ba. Ala ta zlamakwar walay vagay la, ama akwar ta tømam daa ba.” ³³ Ya løvkwar anda keðe na, maja Jan-Baptis ta sawa la ñga wuzkwar mey. A zømey ðaf anda ndøhay mekele ba, a sey wuzam ba, ama ka løvam: “Añga ta malula da ray.” ³⁴ Yah, *Bøz ñga Ndaw, ya sawa, ya fa zømey cek, ya fa sey cek anda ndøhay mekele. Ama ka løvam: “Nøkmara, ndaw a keðe, a wulkey si ñga zømey cek ta ñga sey wuzam ñgada hwad añga gway. Asaya, añga na, ara jam ñga ndøhay ma cakala budaw ta ñga ndøhay ma zløba kwakwas ñga Mawiz.”

³⁵ Ama yah na, ya fa løvkwar, ndøhay a da sørmara lenøesl ñga Gazlavay, añga maaya na, ta fa ndøhay añga hay tabiya ma tømara lenøesl e.»

Ñgwas ta mebørey a mbøðar børdey fa salay ñga Yesu

³⁶ Ndaw Fariza daha, a zøla Yesu a way añga ñga zømey ðaf. Yesu a daw a way ndaw aha, ta', a njam ñga zømey ðaf. ³⁷ Da slala ha ñgene ñgwas daha, aa fa key mebørey kalah. A cønda masa Yesu fa zømey ðaf da way ndaw Fariza ha na, ta', a daw ta kwalaba marøhkaya ta børdey da har a way ndaw aha. Kwalaba ha ñga añgwa

maavørkwakaya mezøley «*albaatøra». ³⁸ A regedey gweegwe ta salay nga Yesu. A tøway haa matøway a, a gøcey fa salay nga Yesu, a takwadfa salay a ta engwec nga ray anga, a kørza salay a, a sømdfa, ta', a mbødfara børdey heyey fa vødfa.

³⁹ Ndaw Fariza ma zøla Yesu nga zømey dfaf heyey, ma høtar ngwas aha fa takwadfa salay nga Yesu na, a wulkey daa ray anga, a løvey: «Da ndaw kecfè fara fara ara *ndaw ma tøla mey nga Gazlavay na, anja a søra ngwas ma gøsfar fa salay kecfè na, ara ngwas ta mebørey kalah.»

⁴⁰ Da ray ngene, Yesu aa guzlar a ndaw Fariza ha, a løvar: «*Simanɔw, ya wuɔfey ngaa guzka mey pal.» Simanɔw a mbødfara, a løvar: «Gweguzley taw, Bay aɔfaw.»

⁴¹ Yesu a løvar: «Ndøhay cew daha, a lam døvaz fa ndaw. Ndaw pal a ley gabal temere zlam. Ndaw lanɔar a ley gabal kwakwar zlam †. ⁴² Ama ata cewete ta gwamara nga pølmara døvaz a daa ba. Anda kecfè, ndaw ma vøldatara døvaz a heyey, a mbøkdatara døvaz a. Yaw, dasi ata cewete kecfè na, ma da wuɔfa ndaw ma mbøkdatara døvaz a kalah na, wa?»

⁴³ Simanɔw a mbødfara, a løvar: «Ya wulkey ma da wuɔfa kalah na, ndaw masa aa ma mbøkdatara døvaz ga da ray a heyey.» Ta', Yesu a løvar: «Ahaw fara, ka taa guzley la, ara anga.»

⁴⁴ Fa døbfa ha, ta', a mbødfey dey fa ngwas kaa heyey, a løvar a Simanɔw: «Ka fa høtar ngwas kecfè, ba diya? Ya sawa na, a way akah, ama ka ta vølya yam nga pørey salay daa ba. Anga na, ta pøryawa salay la ta matøway, ta takwadfayawa la ta engwec nga ray anga. ⁴⁵ Ya sawa

7:37 7.37-38 Mt 26.6-7; Mk 14.3 7:39 7.39 7.16 † 7:41 7.41 gabal temere zlam: Ta mey Gørek a løvey «deniye temere zlam.» Deniye pal na, ara mawurɔay nga sløra nga ndaw fa mevørndey.

7:42 7.42 Mt 18.27

7:44 7.44 MC 18.4; 1Tm 5.10

a way akah, ka ta tēbya maaya maaya daa ba, ama anga na, dēga anga ma mbəzwa a way akah keḏe haa wure keḏe ta mbəkda ŋga səmdayawa salay daa ba. ⁴⁶ Ka ta takwadaya mal fa ray daa ba, ama anga ta mbəḏya bərdey la fa salay aḏaw. ⁴⁷ Da ray ŋgene, ya fa ləvka masa anga ma wuḏya keḏe na, fa wuzdərwa kwa anga ta mebərey ga kalah na, mebərey a daa saba. Ama ndaw ma wulkey anga ta mebərey ga daa ba, amba Bay Gazlavay a mbəkda mebərey a na, ŋgene ara ndaw ma wuḏa Gazlavay nekəḏey gway.»

⁴⁸ Fa dēba ha, Yesu a ləvar a ŋgwas heyey: «Mebərey akah daa saba.» ⁴⁹ Ndəhay masa manjatakaya ŋga zəmey ḏaf bama heyey, aa guzlam da wuzlah ata, a ləvam: «Keḏe na, ara wa masa ma gwa ŋga mbəkey mebərey ŋga ndaw keḏe na!» ⁵⁰ Ama Yesu a ləvar a ŋgwas a heyey: «Bay Gazlavay ta ləhdaka cay daa mebərey, maja kah ma paya ŋga ndaw akah fara fara. Daw ta zazay.»

8

Ma pəkam ta Yesu na, wa hay wa?

¹ Fa dēba ha, Yesu a daw aa berney hay leŋ a slala hay ŋga wuzey *Mey-maaya-mawiya da ray mewey ŋga Gazlavay da ray ndəhay. Ndəhay masa ma pəkam ta Yesu na, ara gula anga hay kuraw a ray a cew ² ta ŋgusay masa anga ma bəley malula da ray ata, ta masa anga ma mbəldata daa macay. ŋgusay a na, ara *Mari da Magdala, ŋgwas masa Yesu ma bəley malula maasala da ray a heyey, ³ Zaan, ŋgwas ŋga Kuza ndaw ma nəkey dey fa zleley ŋga Bay *Herawt, leŋ Suzan, ta ŋgusay mekele

7:46 7.46 Ps 23.5 7:48 7.48 5.20; Mt 9.2; Mk 2.5 7:50 7.50 Mt 9.22
8:2 8.2-3 23.49, 55-56; 24.1-10; Mt 27.55-56, 61; 28.1, 8-10; Mk 15.40-41, 47;
16.1, 8

mekele. Ɔgusay a na, a jɔnmata ata Yesu ta gula anƆa hay kuraw a ray a cew ta zleley ata hay.

*Mey-menƆey ta ndaw maa kwecey hulfaɔ a ley
(Matiye 13.1-23; Mark 4.1-20)*

⁴ Daa berney hay mekele mekele ndɔhay fa samawa fa Yesu. Masa ndɔhay ga ata da cakay a na, Yesu ta', aa guzltar ta mey-menƆey, a lɔvey:

⁵ «Ndaw mehɔvey daha, a daw Ɔgaa kwecey hulfaɔ a ley anƆa. Daa masa anƆa faa kwacada hulfaɔ a na, hulfaɔ lanƆar a kɔzley aa cɔvedɔ. Ndɔhay a diyam ta ray a. Diyam hay a ndamara. ⁶ Siya a kɔzley aa slam masa pɔraɔ, a pɔcwa nekɔɔey na, a kweley maja yam daa slam aha daa ba. ⁷ Siya a kɔzley a wuzlah hatak. A pɔcwa da wuzlah hatak a. Hatak a njanjɔrɔa, a tɔka Ɔga gɔley. ⁸ Ama siya a kɔzley aa slam maaya, a pɔcwa, a gɔley, a yey babɔza ga, a key temere.» Yesu a lɔvtar ta gɔdarj: «Da ndaw, anƆa ta slɔmay na, Ɔga cɔnda mey a maaya maaya.»

⁹ Gula hay Ɔga Yesu aa cɔɔamara amba a sɔrmara mabara Ɔga mey-menƆey keɔe. ¹⁰ Yesu a mbɔɔɔdata, a lɔvtar: «Gazlavay ta vɔlkwar cɔvedɔ la Ɔga sɔrey mey hay maɔadatakaya da ray mewey anƆa da ray ndɔhay. Ama ndɔhay siya hay na, ya wuzdata, ta mey-menƆey. Anda keɔe,

“Fa nɔkam dey, ama a hɔtmar dey ba.

Fa jɔkam slɔmay, ama a cɔndamara ba.”

¹¹ «Ehe, ya wuzdakwara mabara Ɔga mey-menƆey a. Hulfaɔ na, ara mey Ɔga Gazlavay. ¹² Ndɔhay siya ata anda mey-cɔvedɔ masa hulfaɔ ma kɔzley a hwaɔ a. Ndɔhay a fa jɔkam slɔmay fa mey Ɔga Gazlavay, ama bay-malula a sawa, a la mey a la daa mevel ata, amba a tɔkta Ɔga tɔɔmara mey a maja Gazlavay a da lɔhdata. ¹³ Ndɔhay

mekele ata anda slam masa p̄eraḏ. A c̄endamara mey ŋga Gazlavay, a t̄əbmara ta meesəmey. Ama a hway slaslalay ba. A t̄əbmara ŋga menjey nek̄əḏey gway. Anda keḏe, ta pas masa cek maaya ba fa batata na, a mb̄əkdamara mey a. ¹⁴ Hulfaḏ ma k̄əzley a wuzlah hatak na, aŋga anda nd̄əhay mekele ma c̄endamara mey ŋga Gazlavay ama a mb̄əkdamara mey a daa walaŋ maja mewulkey ata aa da ray cek hay mekele mekele, ta da ray zleley leŋ da ray menjey daa wiya da b̄əla. Anda keḏe, sl̄əra masa ata ma kamara na, aŋga anda daw, bab̄əza fa v̄əḏa daa ba, s̄əfteker. ¹⁵ Hulfaḏ ma k̄əzley aa slam maaya na, aŋga anda nd̄əhay siya ma j̄əkam sl̄əmay, ma t̄əbmara mey a aa mevel ata maaya maaya, a kam cek anda Gazlavay ma wuḏey. A t̄əbmara mey a, a mb̄əkdamara ba. Anda keḏe, mey a, a yey daa mevel ata anda hulfaḏ ma p̄əcwa ma yey ga.»

Mey-menjey ta pet̄ərla
(Mark 4.21-25)

¹⁶ Yesu a l̄əvtar saya: «Da ndaw ta ḡəḏey awaw la aa pet̄ərla na, a ḏ̄əpa ta maŋgayak ba, a pa asi harŋgawaw ba. Ama a pa aa slam mepey pet̄ərla ŋga waḏa slam daa way a, amba nd̄əhay ma mb̄əzam a hwaḏ a na, a h̄ətm̄ar dey. ¹⁷ Cek hay tabiya maḏadakaya, a wuzwa la a palah. Cek masa nd̄əhay ma s̄ərmara ba na, a s̄ərmara la, asaya, a wuzwa la aa slam-mewəḏey. ¹⁸ Pam leŋgesl amba ka j̄əkam sl̄əmay maaya maaya. Da ndaw ta t̄əḏa mey ŋga Gazlavay la na, Gazlavay a j̄əna la ŋga t̄əḏa mey a ma f̄əna ma f̄əna. Da ndaw ta t̄əḏa mey ŋga Gazlavay daa ba na, kwa mey a nek̄əḏey masa aŋga ma wulkey daa mevel aŋga daha na, Gazlavay a bad̄ərwa la tabiya.»

*Mamanŋ nga Yesu ta mɛlmaha hay na, ara wa hay wa?
(Matiye 12.46-50; Mark 3.31-35)*

¹⁹ Fa dɛba ha, ata mamanaŋ nga Yesu ta mɛlmaha hay a diyam fa Yesu, ama ta gwamara nga wusey a cakay a daa ba, maja ndɛhay ga kalah. ²⁰ Ndɛhay fetede aa guzmar a Yesu, a lɔvmar: «Ata mamakw ta mɛlmakw hay malacatakaya daa ambaw, a samawa fa akah, faa cɛfdamaka.» ²¹ Ama Yesu a mbɛɛdatara, a lɔvtar a ndɛhay tabiya: «Mamay ta mɛlma adaw hay na, ara ndɛhay masa ma jɛkam slɛmay fa mey nga Gazlavay, ma kam cek anda mey a ma lɔvey.»

*Yesu a lacada bɛrgadanŋ da wuzlah dɛhwa
(Matiye 8.23-27; Mark 4.35-41)*

²² Ta pas lanŋar daha, Yesu a tɛpam ta gula anŋa hay, aa kwambiwal, a lɔvtar: «Tɛnŋkwa a dey lanŋar nga dɛhwa.» Ta', a diyam. ²³ Daa masa ata fa tɛnŋam na, Yesu aa daa dar. Wure nŋene, bɛrgadanŋ a zlar mekey da ray yam. Kwambiwal heyey, a rɛhey ta yam, ndɛhay da hwaɗ a fa daa zɛdam. ²⁴ Da ray nŋene, gula anŋa hay, a nŋɛcham a cakay a, a slɛkɛadamara, a lɔvmar: «Bay Mahura! Bay Mahura! Alɛkwa fa da mɛckwa!»

Yesu ta', a slɛkɛdey, aa bɛcey ta gɛdanŋ, a tɛka bɛrgadanŋ ta yam ma wusey heyey. Bɛrgadanŋ heyey a key saba, yam a wusey saba. ²⁵ Yesu aa guzlar a gula anŋa hay a, a lɔvtar: «Ka pamaya nga ndaw akwar fara fara ba na, maja me?»

Ama gula anŋa hay a, a zluram, a rɛzlam, aa guzlam da wuzlah ata, a lɔvam: «Ndaw a kaa na, ara wa? Masa aa guzlar kwa nŋada bɛrgadanŋ, kwa nŋada yam, a cɛnar mey keɗe na!»

*Yesu a bōley malula hay da ray ndaw
(Matiye 8.28-34; Mark 5.1-20)*

²⁶ Ata Yesu ta gula aṅga hay a wusam aa hwayak nga ndōhay Gōraza hay ta dey laṅgar nga dōhwa, dey ta' ṅgada *Galile. ²⁷ Ata ma wusam la na, Yesu a pawa salay daa kwambiwal a. Ndaw daa berney fetede daha a sawa a cada ray. Ndaw aha, aa ta malula da ray. Menjey ga, ta kōzley zana fa vaw daa ba. A njey na, da way ba, ama daa cōvay hay. ²⁸ Daa masa aṅga ma hōtar Yesu na, a zlar mewudey, a tōdey asi salay aṅga, aa guzlar ta gōdaṅ, a lōvar: «Yesu, Bōzey nga Gazlavay da vad, ka wudfey fa yah na, me? Ambahw, ka da sōrdaya banay ba!» ²⁹ Aa guzley anda keḏe, maja Yesu ma lōvar a malula ha nga bey da ray aṅga. Malula ha fa kar mandaw mandaw. Ndōhay aṅga hay a jōwmata har ta salay hay ta calalaw amba a njey da way, ama ndaw a, a key gōdaṅ, a ḏōsla calalaw a. Malula ha fa hwada a ley. ³⁰ Ta', Yesu aa cōfda, a lōvar: «Mezōley akah na, me?» A mbōḏdara, a lōvar: «Mezōley adfaw na, “ga”.» A lōvey anda keḏe maja malula hay ga da ray a daha. ³¹ Malula hay heyey na, a kamar ambahw a Yesu amba a bōlta aa vōged meseleleṅ e ba.

³² Daa slam aha ṅgene, ṅgaba nga vetem hay ga daha da mecəkwer da aṅgwa. Malula hay da ray ndaw heyey a bōrkwamara Yesu nga vōltar cōved amba a mbōzam a ray vetem hay a. Yesu ta', a vōltar cōved. ³³ Ta', malula hay a, a bam da ray ndaw aha, a diyam a mbōzam a ray vetem hay a. Wure ṅgene, vetem hay a tabiya a bam ray, a hwam ta gōdaṅ ṅgadaa heelerṅ, a tataram, a kwiyam saf! aa yam, a ḏabōtam cōpa.

³⁴ Masa mecəkwer hay nga vetem hay kaa heyey ma hōtmar cek ma key la anda keḏe na, a hwam a wuzdamara mey a, a ndōhay daa berney a, leṅ a ndōhay da slala hay

masa ta cakay. ³⁵ Ndøhay a, a samawa nga nõkey cek mekey fetede he. A wusmawa a cakay Yesu na, a høtfamar ndaw masa Yesu ma bølta malula hay da ray anga heyey. Ndaw aha manjakaya da cakay Yesu, anga ta zana fa vaw. A søra leŋgesl døba. Ndøhay ma samawa nga nõkey cek ma key heyey na, mandørzay a katar. ³⁶ Ndøhay fetede ma høtmar Yesu ma bølta malula hay da ray ndaw heyey, a kadamatara a ndøhay ma samawa nga nõkey cek ma key heyey. ³⁷ Anda keede, ndøhay tabiya daa hwayak nga Gøraza hay a løvmar a Yesu nga daw la daa hwayak ata, maja fa zluram ga. Da ray ŋgene, Yesu a tøpey aa kwambiwal nga daw. ³⁸ Ndaw masa Yesu ma bølta malula hay da ray anga heyey, a kar ambahw a Yesu nga vølar cøvedø amba a diyam cew e. Ama Yesu ta vølar cøvedø nga diyam cew e daa ba, a vøhda, a løvar: ³⁹ «Daw a way akah, ta kadatara cek mahura masa Gazlavay ma kakawa keede tabiya a ndøhay.» Ta', ndaw aha a daw, a wuzda mey da ray cek masa Yesu ma ka tabiya da ray a heyey ŋgada ndøhay daa berney a tabiya.

Yesu a mbøley ŋgwas ta a sløkdødørwa dam nga Jayirus daa memøcey

(Matiye 9.18-26; Mark 5.21-43)

⁴⁰ Ndøhay ga fa søkwmar a Yesu da dey lanŋar nga døhwa nga *Galile. Anga ma vøhwa la na, ndøhay a tøbmara ta meesømey. ⁴¹ Ndaw daha mezøley Jayirus. Anga *bay-ray nga *way-mewuzey-mey nga Gazlavay fetede. A wusey fa Yesu, a tødey asi salay anga. A kar ambahw nga daw a way anga, ⁴² maja dam anga daha, anga pal, mekele daa ba, vaw fa car, fa da møcey. Dam aha, mamba mevey kuraw a ray a cew.

Masa Yesu fa daw a way Jayirus a na, ndøhay fa ŋgacamara ta keede ta keede. ⁴³ Da wuzlah ndøhay a ŋgene,

ɲgwas daha mambaz fa mbəɔɔwa da hwaɔɔ, dəga mevey kuraw a ray a cew. Ta ndəvda zleley aɲga sem cəpa fa dakwter hay, ama kwa ndaw ma gwa a ray macay a daa ba. ⁴⁴ ɲgwas aha a ɲgəcheɲ ɲgada fa Yesu ta fa dəba, a gəsfar har fa mey ɲga zana aɲga. Wure wure ɲgene, mambaz aɲga heyey taɲ! a ɔəsley mey. ⁴⁵ Yesu aa cəɔɔdata ndəhay, a ləvey: «Ma gəsfaya na, wa?» Kwa waawa a ləvey: «Ara yah ba, ara yah ba.» Ta', *Piyer a ləvar: «Bay aɔaw, ray akah tabiya mazlərkaya ta ndəhay fa ɲgacamaka kaa na, ka ləvey ma gəsfaya wa na, kwara?» ⁴⁶ Yesu a mbəɔɔdara, a ləvar: «Ndaw ta gəsfaya la, maja ya səra gədaɲ daa vaw aɔaw ta bey la.»

⁴⁷ ɲgwas aha, a nəka na, Yesu ta səra sem, a gwa a bada ray aɲga saba. Ta', a daw fa Yesu, aa faa wesey maja fa zlurey. A təɔey asi salay aɲga. Ta', a kada fa mey ɲga ndəhay tabiya a gəsfar har fa zana ɲga Yesu na, maja me, asaya, a kada Yesu a mbəlda wure wure ɲgene na, kwara. ⁴⁸ Fa dəba ha, Yesu a ləvar: «Dam aɔaw, ka ta mbəley cay maja kah ma paya ɲga ndaw akah fara fara. Daw ta zazay.»

⁴⁹ Masa Yesu faa guzlar ɲgada ɲgwas aha araɲ na, ndaw a sawa ta meslərey da way Jayirus, bay-ray ɲga way-mewuzey-mey ɲga Gazlavay heyey, a ləvar: «Dam akah heyey, ta məcey sem. Ka da gərda vaw ta Bay Mahura saba.» ⁵⁰ Ama Yesu ma cənda mey a na, a ləvar a Jayirus: «Mewel akah a da təɔey ba. Paya ɲga ndaw akah fara fara gway na, dam akah a mbəley la.»

⁵¹ Masa Yesu ma wusey la a way Jayirus na, kwa a vəley cəveɔ a ndaw ɲga mbəzey asiya ba, si ma mbəzam asiya na, ata Piyer, *Jaɲ, *Jak, leɲ papaɲ ɲga dam aha ta mamaha gway. ⁵² Ndəhay tabiya fetede fa təwam, fa

wudam maja dam aha. Ama Yesu a ləvtar: «Ka təwam ba. Dam aha ta məcey daa ba, ama a key a ney aa ɗar.»

⁵³ Ndəhay a, aa saŋgəram a ray Yesu maja a sərmara dam aha ta məcey sem. ⁵⁴ Yesu a ŋgəchey fa dam aha heyey, ta', a kərza fa har, aa guzlar ta gədaŋ, a ləvar: «Bəzey, sləkɗey!» ⁵⁵ Mesəfney aŋga a vəhwa aa slam a, ta', a sləkɗey wure ŋgene. Yesu a ləvtar ŋga vəlmar cek mezəmey. ⁵⁶ Papaŋ ŋga dam aha ta mamaha a rəzlam ga, ama Yesu a kətata, a ləvtar: «Cek masa ma key keɗe na, ka da kadamara ŋgada ndaw ba.»

9

*Yesu a slərdata gula aŋga hay kuraw a ray a cew
(Matiye 10.5-15; Mark 6.7-13)*

¹ Yesu a kusta gula aŋga hay kuraw a ray a cew, a vəltar gədaŋ ŋga key maazla amba a bəlam malula hay wura wura tabiya da ray ndəhay, asaya, amba a mbəlam masa-macay hay. ² Aŋga ma vəltar gədaŋ la na, ta', a slərdata ŋga wuzey mey da ray mewey ŋga Gazlavay da ray ndəhay, asaya, ŋga mbəley masa-macay hay. ³ Ta', a ləvtar: «Diyam, ama daa madaw akwar na, ka da lam cek a har ba, ka da lam zlanday ba, ka da lam gabal ba, ka da lam cek mezəmey ba, ka da lam dala ba. Ndaw a da ley zana cew ba. ⁴ Kwa daa slam wura wura ndaw ma təbkwar la a way aŋga na, njam a way a ŋgene kasl pas masa akwar ma da diyam. ⁵ Kwa daa slam wura wura ndəhay ma təbmakwar daa ba na, raramatara lagwada fa salay akwar hay amba ka wuzdamatara ata ndəhay ta mebərey, diyam la da slala ha.» ⁶ Ta', gula aŋga hay heyey a pəkam da slala hay mekele mekele daa hwayak ŋga *Galile, a wuzam

*Mey-maaya-mawiya, a mbəlam masa-macay hay, kwa daa wura daa wura cəpa.

Ray a həbar a Bay Herawt

(Matiye 14.1-12; Mark 6.14-29)

⁷ *Herawt, ndaw ma wa hwayak nga *Galile ngene, a cənda mey da ray ata Yesu ta gula anga hay. Mey a, a həbar ray maja ndəhay faa guzlam mey hay mekele mekele. Ndəhay a ləvam: «Ndaw aha na, ara *Jan-Baptis ma sləkɔfawa daa meməcey.» ⁸ Siya hay a ləvam: «Ara *Eli ma wuzwa vaw.» Mekele hay a ləvam: «Ara ndaw pal dasi ndəhay ma təla mey nga Gazlavay zleezle ma sləkɔfawa daa meməcey.» ⁹ Ama Herawt a ləvey: «Jan-Baptis na, ya ta ɔslra ray sem. Kaa ndaw masa yah ma cənda mey da ray a keɔe na, ara wa dəba wa?» Da ray ngene, a səpey cəveɔ nga hətər Yesu.

Yesu a vəltar cek mezəmey a ndəhay ma fəna gəbal zlam

(Matiye 14.13-21; Mark 6.30-44; Jan 6.1-14)

¹⁰ Fa dəba ha, ndəhay meslərey nga Yesu kuraw a ray a cew heyey a vəhmawa fa Yesu, a kadamara cek hay tabiya masa ata ma kamərwa daa mepəkey ata. Yesu ta', a ngəltə taava ata, a diyam aa slam gweegwe ta slala Betsayda.

¹¹ Ama ndəhay ga ma cəndamara ata sem na, a diyam asi ata. Yesu a təbtə ta meesəmey. A wuztar mey da ray mewey nga Gazlavay da ray ndəhay, asaya, a mbəldata masa-macay hay.

¹² Yaw, mamba pas a kəzley na, gula anga hay kuraw a ray a cew heyey a ngəcham a cakay a, a ləvmar: «Ləvtar a ndəhay keɔe nga diyam a wuzlah-way, da daa ba, a slala hay ta cakay, amba a səpam slam-meney ta cek

mezəmey, maja aləkwā da wuzlah-ley.» ¹³ Ama Yesu a ləvtar: «Akwar ta ray akwar, vəlmatar cek mezəmey!» Gula hay a, a mbəɸdamara, a ləvmar: «Da har ala na, peŋ zlam ta ewet cew gway. Da ka wuɸey amba ndəhay tabiya keɸe a zəmam cek na, si ya diyam ya həɸkamawa kwa.» ¹⁴ Da wuzlah ndəhay a ŋgene, zel hay a key gabal zlam. Yesu a ləvtar a gula aŋga hay a: «Njadamata njakw! njakw! kwakwar zlam, kwakwar zlam.»

¹⁵ Gula aŋga hay ta', a njadamata tabiya anda Yesu ma ləvtar. ¹⁶ Fa dəba ha, Yesu hal! a həlta peŋ zlam ta ewet cew heyey, ta', a baŋgaɸa dey a vaɸ, a kar suse a Gazlavay maja cek mezəmey a. Ta', a papəsa, a vələdatara a gula aŋga hay amba a wunkamatara a ndəhay a. ¹⁷ Kwa waawa a zəmey haa a rəhey. Ta', gula aŋga hay a cakalamara siya ŋga cek hay a ma mbəkey. Macakalakaya ha, gadakar kuraw a ray a cew.

Ndəhay a padamara Yesu na, ŋga wa?

(Matiye 16.13-28; Mark 8.27-9.1)

¹⁸ Ta pas laŋgar daha, Yesu fa dərey dangay pal taava aŋga. Gula aŋga hay ata da cakay a. Ta', Yesu aa cəɸɸata, a ləvtar: «Yah na, ndəhay a padamaya na, ŋga wa?»

¹⁹ Gula aŋga hay a, a mbəɸdamara, a ləvmar: «Ndəhay siya a ləvam kah na, *Jaŋ-Baptis. Mekele hay a ləvam kah na, *Eli, *ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay zleezle. Mekele hay saya a ləvam kah na, ndaw pal dasi ndəhay ma təla mey ŋga Gazlavay zleezle ma sləkɸawa daa meməcey.»

²⁰ Ta', Yesu aa cəɸɸata saya, a ləvtar: «Kaa akwar may, ka ləvam yah na, wa?» *Piyer a mbəɸɸara, a ləvar: «Kah na, *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala ŋga ləhdata ndəhay.»

²¹ Yesu a kətata gula anğa hay, a katar mey, a ləvtar: «Ka da wuzdamara mey a keđe a ndaw ba.» ²² A ləvtar saya: «Si yah, *Bəz nğa Ndaw, ya sərey banay la ga đagay. Mahura hay nğa *Jəwif hay, *bay-ray hay nğa ndəhay ma ka kwakwas nğa Gazlavay, leŋ *ndəhay maa sərkada kwakwas nğa Mawiz, a rəsmaya la, fa da təbmara ara Gazlavay ma slərđiwa na, daa ba. A da kəđmaya vagay. Ama nğa đar maakar a na, ya sləkđawa la daa meməcey.»

Mey da ray mesəpey Yesu

²³ Ta', Yesu a ləvtar a ndəhay tabiya: «Da ndaw a wuđeŋ nğa səpya na, si a mbəkda mewulkey da ray ray anğa, a səpya ta mevel pal, si a bəsa banay ma da sawa a ray anğa mandaw mandaw maja yah, anda yah ma da məcey fa hwadam mazlanğalakaya. ²⁴ Sərmara, kwa waawa ma wuđeŋ nğa ləhda heter anğa na, a key ngene, aa zəđda. Ama kwa waawa maa zəđda heter anğa maja yah na, a key ngene, a ləhda heter anğa ha. ²⁵ Da ndaw a hətəy cek hay tabiya masa anğa ma wuđeŋ da bəla keđe, ama aa zəđda heter anğa, da daa ba, a nəsa ray anğa na, mehətəy cek hay a tabiya ngene, a jəna la daw? ²⁶ Kwa waawa ma paya hwaray fa mey nğa ndəhay, da daa ba, ma key hwaray nğa təba mey ađaw na, ngene, ta pas masa yah, *Bəz nğa Ndaw, yah ma da vəhwa ta mewəđeŋ ađaw *, ta gədaŋ mahura nğa Papay, leŋ ta gədaŋ nğa maslaŋ anğa hay da vađ na, ya par hwaray la fa mey nğa Bay Gazlavay may. ²⁷ Ya fa ləvkwar fara fara, ndəhay siya da wuzlah akwar feđe, fa da məcəma daa ba, si ata ma hətmar mewey nğa Bay Gazlavay la đagay.»

9:21 9.21 9.36 9:22 9.22 9.43-45; 17.25; 18.31-34; 24.6-7 9:23 9.23-24
14.27; 17.33; Mt 10.38-39; Jan 12.25-26; 1Pi 2.21 * 9:26 9.26 mewəđeŋ
ađaw: Nəka Heb 1.3. 9:26 9.26 12.9; Mt 10.33; 2Tm 1.8; 2.12 9:27
9.27 Mt 16.28

*Gula hay nga Yesu a hətmar mewedey nga Yesu
(Matiye 17.1-8; Mark 9.2-8)*

²⁸ Fa dəba ha luma pal na, Yesu, ta', a ngəlta ata *Piyer, *Jan, leŋ *Jak. A təpam a anŋwa amba Yesu a dərwa dangay fetede. ²⁹ Masa anŋa fa dərəy dangay na, dey anŋa pəla! a mbədey, zana anŋa a wedey mabara ndədf-ndedf. ³⁰ Wure wure nŋene, ndəhay daha cew faa guzlam ta Yesu a. Ara ata *Mawiz ta *Eli. ³¹ A wuzmawa vaw daa mewedey nga Gazlavay da vadf. Ata faa guzlam ta ata Yesu da ray sləra anŋa masa anŋa ma da ndəvda ta fa meməcey anŋa da *Jeruzelem. ³² Ata Piyer ta gula hay cew heyey manatakaya cəkw-cakw daa đar. Ama a sləkđam daa đar, a hətmar mewedey nga Yesu ta ndəhay cew heyey. ³³ Daa masa ndəhay a fa diyam la da cakay Yesu na, Piyer aa guzlar a Yesu, a ləvar: «Bay ala, maaya na, ya njakwa fede, amba ya kərcam slam hay maakar, pal nŋada kah, pal nŋada Mawiz, pal nŋada Eli.» Ama Piyer a səra mey masa anŋa maa guzlda ba.

³⁴ Masa Piyer faa guzley na, mekwtene a sawa, a sərtata. Mekwtene ma sərtata la na, gula anŋa hay heyey a zluram. ³⁵ Daa mekwtene he na, đay a cənwa, a ləvey: «Kedfe he ara Bəzey ađaw, masa yah ma wala, jəkfamar sləmay.» ³⁶ Fa dəba nga đay ma cənwa ha na, *gula hay nga Yesu a da nəkam dey na, mbak! Yesu pal taava anŋa. Gula hay nga Yesu a, a njam teete, kwa cek masa ata ma hətmar na, ta kadamara nŋada ndəhay daa ba.

*Yesu a bada cek da ray bəzey
(Matiye 17.14-18; Mark 9.14-27)*

³⁷ Pepərek e, ata Yesu ta gula anŋa hay maakar heyey a pamawa salay da anŋwa heyey, ndəhay ga a diyam nga

cadamərwa ray ta Yesu a. ³⁸ Da wuzlah ndəhay a ŋgene, ndaw daha a zlar mewudey, a ləvar a Yesu: «Bay adaw, ya kaka ambahw. Nəka bəzey adaw keɗe, aŋga pal, mekele daa ba, jəna cey. ³⁹ Aŋga ta cek da ray, ta zlar la na, a wudey, a gucey, maŋgwafakw a bawa da mey. A sərda banay kalah, a mbəkda gweegwe ba. ⁴⁰ Ya ta katar ambahw la a gula akah hay amba a badamara cek da ray bəzey a, ama ta gwamara daa ba.»

⁴¹ Yesu aa guzley, a ləvey: «Hey! Akwar ndəhay marəzltakaya masa ma pamaya ŋga ndaw akwar fara fara ba keɗe. Ya da njey ta akwar na, haa ta vara? Ya da bəskwar na, haa ta vara?» Ta', a ləvar a ndaw aha: «Handiwa bəzey akah ha feɗe.»

⁴² Masa bəzey a gweegwe a wusey a cakay Yesu na, cek da ray a cəkwi! a la bəzey a, ba! a kəzla a hwayak, a gucey. Ama Yesu aa bəcar a cek da ray bəzey a, ta', a mbəley. Yesu a ləvar a papaha: «Ehe, bəzey akah.» ⁴³ Ndəhay tabiya a rəzlam, a ləvam: «Fara fara Gazlavay na, aa ta gədan.»

Yesu aa guzley saya da ray meməcey aŋga ta masləkɗawa aŋga

(Matiye 17.22-23; Mark 9.30-32)

Daa masa ndəhay tabiya fa rəzlam da ray cek hay tabiya masa Yesu ma kata na, a ləvtar a gula aŋga hay: ⁴⁴ «Wure keɗe jəkam sləmay maaya maaya, pamara mey keɗe aa ray: A da kərzamaya, yah, *Bəz ŋga Ndaw, a da vəldamaya a har ndəhay.» ⁴⁵ Ama gula aŋga hay ta cəndamara mey masa Yesu maa guzldatara ŋgene daa ba. Mabara ŋga mey a maɓadakaya fa ata, a gwamara ŋga cəndamara ba ɗagay. A zluram ŋgaa cəɗdamara Yesu da ray mey a.

Mahura na, wa?

(Matiye 18.1-5; Mark 9.33-37)

⁴⁶ Gula hay nga Yesu a kam yawa da wuzlah ata, a wuɗam amba a sɔrmara mahura dasi ata na, wa. ⁴⁷ Ama Yesu a sɔra mewulkey ata. Ta', a ley bɔzey mecɔhe deŋ! a lacada a cakay a, ⁴⁸ a lɔvtar: «Kwa waawa ma tɔba bɔzey mecɔhe keɗe la maja a wuɗya na, a key ngene na, a tɔbey yah, ray aɗaw. Asaya, kwa waawa ma tɔbya la, a tɔbey ngene na, Bay Gazlavay, ndaw ma slɔrdiwa may. Ndaw masa mecɔhe da wuzlah akwar tabiya na, mahura na, aŋga.»

Ndaw masa-gɔra alɔkwa ba na, ara jam alɔkwa

(Mark 9.38-40)

⁴⁹ Ta', *Janj a mbɔɗɗara a Yesu, a lɔvar: «Bay ala, ala ta hɔtam ndaw daha la fa bɔley malula da ray ndɔhay ta mezɔley akah. Ya wuɗam nga tɔkmara maja ara ndaw da wuzlah alɔkwa ba.» ⁵⁰ Ama Yesu a mbɔɗɗara, a lɔvar: «Ka da tɔkmara ba. Ndaw masa-gɔra akwar ba na, ara jam akwar.»

Nɔɔhay Samari a wuɗam nga tɔbmara Yesu ba na, maja me?

⁵¹ Masa gweegwe cay Gazlavay a la Yesu fa vɔɗa a vaɗ na, Yesu a kɔrza mevel nga daw aa berney nga *Jeruzelem.

⁵² Ta', a slɔrey ndɔhay teeseɗ fa mey. A diyam a slala daha daa hwayak nga *Samari nga ɗiyamar slam-meney.

⁵³ Ama ndɔhay daa slala ha, a gɔmam nga tɔbmata ba, maja a sɔrmara Yesu a wuɗey nga daw a Jeruzelem

9:46 9.46-48 22.24-26 9:48 9.48 10.16; 22.26; Mt 10.40; 20.26-27; Mk 10.43-44; Janj 13.20 9:50 9.50 11.23; Mt 12.30 9:51 9.51 24.50-51; Mt 19.1; Mk 10.1; SNM 1.9 9:52 9.52 10.33

†. ⁵⁴ Masa gula anğa hay ata *Jak ta *Jarj ma nəkmarā ndəhay daa slala ha a gəməm nğa təbmata ba na, ta', a ləvmar: «Bay Mahura, ka wudəy yaa cəfdamawa awaw nğa pawā salay da vad nğa zəma slala ha keđe tabiya daw?» ⁵⁵ Yesu pəla! a mbədey dey nğada fa ata, ta', a mbədtar ray, a katar mey. [A ləvtar: «Ma həldakwar nğaa guzley anda keđe na, mesəfney wura? Yah, *Bəz nğa Ndaw, ya sawa na, nğaa zədey ndəhay ba, ama nğa ləhdata.»] ⁵⁶ Ta', a diyam aa slala mekele.

*Mey da ray mesəpey Yesu
(Matiye 8.19-22)*

⁵⁷ Ata fa diyam daa cəved, ndaw daha a ləvar a Yesu: «Kwa aa slam wura wura masa kah ma da daw na, ya daw la asi akah.» ⁵⁸ Yesu a mbəddara, a ləvar: «Mbiga hay, ata ta vəgeđ ata hay, diyan hay, ata ta way ata hay. Ama yah, *Bəz nğa Ndaw na, kwa slam nğa ney nekədey amba ya məskey vaw da hwađ a na, daa ba.»

⁵⁹ A ləvar a ndaw langar: «Sawa asi ađaw.» Ama ndaw aha a ləvar: «Bay ađaw, vəlya cəved amba ya daw ya jəhərwa papay la đagay.» ⁶⁰ Yesu a mbəddara, a ləvar: «Mbəkdata ndəhay maməctakaya nğa jəhmata ndəhay ata hay maməctakaya. Kah na, daw ta wuzey mey da ray mewey nğa Gazlavay da ray ndəhay.»

⁶¹ Ndaw langar daha saya a ləvar: «Yah na, ya daw la asi kah Bay ađaw, ama vəlya cəved amba ya da catərwa har a ndəhay da way ala hay la đagay.» ⁶² Yesu a mbəddara, a ləvar: «Ndaw masa fa həvey ta sla hay, a mbədey dey fa dəba na, anğa letək ta ndaw ma wudəy nğa daw taa

† 9:53 9.53 Ndəhay Samari, ata masa-gəra nğa Jəwif hay. Anda keđe, a wudəm Jəwif hay da Galile a diyam a Jeruzelem ta daa hwayak ata ba. 9:54 9.54 2Bay 1.10, 12 9:61 9.61 1Bay 19.20

cøvedf adaw, ama a nøkey dey fa døba aa cøvedf anga magurma. Ndaw anda ngene na, a gwa mekey sløra nga Bay Gazlavay ba sèlak.»

10

Yesu a slørdata ndøhay kwakwar maasala a ray a cew

¹ Fa døba ha, Bay Mahura a weley gula hay mekele kwakwar maasala a ray a cew, amba a slørdata tabiya cew cew teesedf fa mey anga aa berney hay cøpa ta a slala hay tabiya masa anga ta ray anga ma da daw a hwað a.

² A n̄gatar mey, a løvtar: «Cek ta key la ga da ley, ama ndøhay n̄ga kamørwa a way na, pøreh. Anda keðe, kamar ambahw a bay n̄ga ley a, n̄ga slørwa ndøhay mekele saya a dey a n̄ga kawa cek hay da ley a. ³ Yaw, anda keðe diyam, ya slørdakwar anda bøz-tøbøñ hay n̄gada wuzlah gødey-ley hay. ⁴ Ka da lam dala ba, ka da lam gabal ba, kwa ka da lam tarak hay ba. Ka da lacam daa cøvedf n̄ga cey har a ndøhay ba. ⁵ Da ka mbøzam a way ndaw n̄ga n̄jey, teesedf na, løvam: “Anja way keðe n̄ga n̄jey daa zazay.” ⁶ Da ndaw ma wuðey zazay n̄ga n̄jey da way an̄ga daha na, mepøsey-mey akwar a, a wusfar la. Da ndaw ma wuðey zazay da way a daa ba na, mepøsey-mey akwar a, a vøhwa la fa akwar. ⁷ Da ndøhay da way a ta tøm̄makwar la, n̄jam da way a n̄gene, zømam cek, sam cek, masa ndøhay a ma vøldamakwara, maja ndaw ma ka sløra na, aa tøðe n̄ga høtey mawurbay n̄ga sløra an̄ga. Ka da søpmata fa way a fa way a ba. ⁸ Masa akwar ma wusam la aa berney wura wura, da ndøhay fetedfe a tøm̄makwar na, cek masa ndøhay a ma da vøldamakwara, zømamara. ⁹ Mbøldamata masa-macay hay daa berney a,

9:62 9.62 11.2; FøI 3.13 10:1 10.1-12 9.1-6 10:4 10.4 22.35; 2Bay 4.29 10:5 10.5-6 2.14 10:7 10.7 1Tm 5.18; 1Kwr 9.6-14

lövmatar a ndøhay daa berney a: “Bay Gazlavay ta wuswa la gweegwe ta akwar nga wey da ray akwar.” ¹⁰ Ama da ka wusam aa berney wura wura masa ndøhay a gømam nga tømakwar ba na, diyam aa slam masa ndøhay ga da hwaɗ a, løvam: ¹¹ “Kwa lagwada daa berney akwar fa salay ala, ya raramakwara amba ya wuzdamakwara akwar ta kam cek maaya ba la. Asaya, si ka sørmara Bay Gazlavay ta wuswa la gweegwe ta akwar nga wey da ray akwar!”» ¹² Yaw, Yesu aa guzltar saya, a løvey: «Ya fa løvkwara fara fara, ta pas nga sariya na, Gazlavay a da sørdara banay ta ndøhay daa berney a ñgene ma føna nga ndøhay daa berney nga *Sadawm.»

Yesu a wuzda banay ma da sawa a ray ndøhay ma tømara mey ñga ba
(*Matiye 11.20-24*)

¹³ «Haya! ndøhay da slala Kwaraziñ, banay a sawa la a ray akwar. Haya! ndøhay da slala Betsayda, banay a sawa la a ray akwar. Ya ta key maazla hay la da wuzlah akwar. Da ndøhay daa berney nga Tir ta nga Sidañw ta høtmatar maazla hay a la na, anja ta mbøɗdamara menjey ata sem døga zleezle, anja ta køzlam zana nga sak meeførey vaw sem fa vaw, asaya, anja ta pøtkwalam sem daa bebødes nga wuzwa na, ata ta mbøɗdamara menjey ata da bøla cay. ¹⁴ Da ray ñgene, ta pas masa Gazlavay ma da ka sariya da ray bøla na, Gazlavay a da sørdakwar banay ma føna nga ndøhay daa berney nga Tir ta nga Sidañw. ¹⁵ Akwar, ndøhay da Kapernayum may, ka wulkam na, Gazlavay a ñgølkwar la a vaɗ daw? Ara køne ba. Sasøkar jak, a da køzlakwar aa slam nga ndøhay mamøctakaya.»

¹⁶ Yesu a løvtar a gula anga hay: «Ndaw masa fa cənkwar mey na, a key ngene, a cənya mey may. Ndaw masa ma təba mey akwar ba na, a key a təbey mey aɗaw ba may. Asaya, ndaw ma rəsyə na, a key ngene a rəsa ndaw ma slərđiwa.»

Ndəhay kwakwar maasala a ray a cew heyey a vəhmawa da pəkey

¹⁷ Ndəhay meslərey hay kwakwar maasala a ray a cew heyey, a vəhmawa ta meesəmey ga, a ləvmar a Yesu: «Bay Mahura, daa masa ala faa guzlam ta mezəley akah na, kwa malula hay may a cənmandar mey.»

¹⁸ Yesu a mbəɗɗatara, a løvtar: «Yah, ya ta hətər *Sataŋ la fa təɗwa anda mezəmey nga var ma kawa da vaɗ nɗada hwayak. ¹⁹ Yaw, jəkam sləmay, ya ta vəlkwar gədaŋ la nga pey salay a ray zezekw hay ta arac hay, asaya, ya ta vəlkwar gədaŋ la nga fəna gədaŋ nga masa-gəra hay nga Bay Gazlavay tabiya. Kwa cek fa da hətfakwar daa ba. ²⁰ Ama ka da sasəsam maja malula hay ma cənmakwar mey ba. Sasəsam na, maja mezəley akwar hay mawuzlalatakaya da gazlavay da vaɗ.»

*Yesu a kar suse a Gazlavay ta meesəmey
(Matiye 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Wure wure ngene, *Mesəfney nga Gazlavay a vələr meesəmey a Yesu. Ta', Yesu a həlma Gazlavay, a ləvey: «Waa Papay Bay Gazlavay, ndaw ma wa slam da vaɗ ta da hwayak, ya fa kaka suse, maja ka ta wuzdərwa maaya akah la a ndəhay ma səra cek ba anda bəza hay mecəhe hay. Ama nɗada ndəhay masa ta lenɗesl ma səra cek na, ka ta

10:16 10.16 9.48; Mt 18.5; Mk 9.37; Jan 13.20 10:17 10.17 9.10; Mk 6.30
10:18 10.18 Jan 12.31; CWJ 12.9 10:19 10.19 Ps 91.13 10:20 10.20
Mab 32.32; Fəl 4.3; CWJ 3.5

Ɔada maaya ha sem fa ata. Ahaw Papay, maja ta mbafaka sem ɲga ka kɔne.»

²² Ta', a lɔvtar a ndɔhay: «Papay ta vɔldatiwa cek hay tabiya sem asi har aɗaw. Kwa ndaw pal ma sɔrya, yah, *Bɔz ɲga Ndaw na, daa ba, si Papay. Asaya, kwa ndaw pal ma sɔra Papay daa ba may, si yah, Bɔz aɲga, leɲ ndɔhay masa yah ma wuɗfey ɲga wuzdatara.»

²³ Fa dɔba ha, ta', a mbɔɗfey dey ɲgada fa gula aɲga hay, a lɔvtar ɲgada ata taava ata: «Maaya ɲga Gazlavay aa da ray akwar maja akwar ma hɔtmar cek masa Gazlavay ma ka keɗe ta dey akwar. ²⁴ Ama ya fa lɔvkwat, ndɔhay ma tɔla mey ɲga Gazlavay zleezle ta bay hay ga, ta wuɗam la ɲga hɔtmar cek masa akwar ma hɔtmar keɗe, ama ta hɔtmar daa ba. Ta wuɗam la ɲga cɔndamara cek masa akwar ma cɔndamara keɗe, ama ta cɔndamara daa ba.»

Mey-menjeɲ ta ndaw Samari

²⁵ Fetede na, *ndaw maa sɔrkada kwakwas ɲga Mawiz daha, a wuɗfey ɲga jada Yesu. Ta', a slɔkɗfey, aa cɔɗɗa, a lɔvar: «Bay aɗaw, ya da key amba ya hɔtey heter mendɔvey ba na, me?» ²⁶ Yesu a mbɔɗɗara, a lɔvar: «Mawuzlalakaya daa kwakwas alɔkwa na, kwariya? Masa kah ma jaɲga na, ka cɔnda na, kwara?» ²⁷ Ndaw aha, a mbɔɗɗara a Yesu, a lɔvar: «Mey a, a lɔvey: “Si ka wuɗa Bay Gazlavay akah ta mevel akah cɔpa, ta mesɔfney akah cɔpa, ta gɔɗaɲ akah cɔpa, ta leɲgesl akah cɔpa. Si ka wuɗa meseembew akah anda kah ma wuɗa ray akah.”»

²⁸ Yesu a mbɔɗɗara, a lɔvar: «Yawa, ka ta mbɔɗɗiwa la maaya kalah. Daw ta ka kɔne, ka hɔtey heter mendɔvey ba la.»

10:21 10.21 4.18; Mt 11.25 10:22 10.22 Mt 11.27 10:24 10.24 1Pi
1.10-12 10:25 10.25 18.18; Mt 19.16; Mk 10.17 10:27 10.27 Mt 22.37,
39 10:28 10.28 Lev 18.5; Rm 10.5; Gal 3.12; Jaɲ 13.17

²⁹ Ama ndaw aha a wudfey amba a bɔla hwaray daa dey anɔa. Da ray nɔgene, aa cɔfɔa Yesu saya, a lɔvar: «Meseembew aɔfaw na, wa?»

³⁰ Yesu aa guzlar saya, a lɔvar: «Ndaw *Jɔwif daha a slɔkɔfey da *Jeruzelem, a daw a Jerikwaw. A da daw na, a har mayal hay. Mayal hay a, a kɔrzamara, a kɔɔmara, a mbɔkdamara hɔɔdek hɔɔdek nɔga mɔcey. ³¹ Fa dɔba ha, *ndaw ma ka kwakwas nɔga Gazlavay daha, a daw taa cɔved e nɔgene. A hɔtar ndaw masa mayal hay ma kɔɔmara heyey. Ta', a zlenɔgefey, a daw dɔrenj ta anɔa. ³² Fa dɔba ha, ndaw ma ka kwakwas nɔga Gazlavay mekele daha masa da wuzlah ndɔhay nɔga *Levi, a daw taa slam aha nɔgene may. A hɔtar ndaw masa mayal hay ma kɔɔmara heyey na, ta', a zlenɔgefey a daw dɔrenj ta anɔa, anda ndaw nɔgeeme heyey saya na, gway. ³³ Ama, ndaw-mɔlak daha, ara ndaw *Samari, fa daw taa cɔved e nɔgene may. A wusey a cakay ndaw masa mayal hay ma kɔɔmara keɔe na, a nɔka na, a kar dey-ceceh. ³⁴ Ta', a nɔgɔchey a cakay a, a kar mal ta slalak fa mbɔlek e, a mbɔzra. Fa dɔba ha, a la a ray zɔngwaw anɔa, ta', a handa aa way meney nɔga mɔlak hay, a nɔkfar dey. ³⁵ Pepɔrek e, masa fa da daw aa mepɔkey anɔa na, ta' a vɔlar dala a bay nɔga way a, a lɔvar: “Nɔkfayawa dey fa ndaw keɔe. Pas masa ya ta vɔhwa cay daa mepɔkey aɔfaw na, yah ta ray aɔfaw, ya pɔlkawa cek tabiya masa ka maa zɔɔda maja anɔa fa dɔba aɔfaw la.”» ³⁶ Masa Yesu ma ndɔvda mey-menɔgey keɔe cay na, ta', aa cɔfɔa *ndaw maa sɔrkada kwakwas nɔga Mawiz heyey, a lɔvar: «Da wuzlah ndɔhay maakar keɔe na, meseembew nɔga ndaw masa mayal hay ma kɔɔmara kaa na, wa?» ³⁷ *Ndaw maa sɔrkada kwakwas nɔga Mawiz a, a mbɔɔdara, a lɔvar: «Meseembew anɔa na, ara ndaw

10:33 10:33 Samari: Mt 10.5; Lk 9.52; 17.11, 16; Jaj 4.9, 39-40; SNM 1.8; 8.1, 5, 14-17, 25; 9.31

masa ma sərfar dey-ceceh.» Ta', Yesu a ləvar: «Daw, ta ka kəne.»

Mey da ray ata Marta ta Mari

³⁸ Ata Yesu ta gula anğa hay fa diyam daa cəved. Masa ata ma wusam la a slala daha na, fetede, ngwas daha mezəley Marta, a ngəla Yesu a way anğa. ³⁹ Dam-mamaha daha, mezəley *Mari, cəkwam! a njeý a cakay Bay Mahura, fa jəkey sləmay fa meý anğa masa aa ma kada. ⁴⁰ Marta fa key sləra hay mekele mekele ga daa hejek. Ta', a sawa fa Yesu, a ləvar: «Bay Mahura, dam-mama adaw a mbəkdatiwa sləra hay tabiya a ray adaw anda keđe na, a mbafaka gway daw? Ləvar nğa sawa nğa jənya.» ⁴¹ Yesu a mbəcdara, a ləvar: «Marta, Marta, ka fa həba ray akah maja ka fa key cek hay mekele mekele ga. ⁴² Ama cek pal mahura nğa key daha. Ara cek masa Mari ma ka keđe. Ndaw ma gwa nğa təka daa ba.»

11

*Mey da ray medərey-dangay
(Matiye 6.9-13; 7.7-11)*

¹ Ta pas langar daha, Yesu fa dərey dangay daa slam daha. Masa aa ma ndəvda cay na, ndaw pal dasi gula anğa hay, aa cəfda, a ləvar: «Bay Mahura, sasərkadandar medərey dangay anda *Jan maa sərkatata gula anğa hay sey.» ² Yesu a ləvtar: «Da akwar fa dəram dangay na, ləvam:

Papañ Bay Gazlavay,
anja ndəhay tabiya nğa namaka ray
maja kah na, Bay Gazlavay pal.

Maaya na, ka wa bəla tabiya.

³ Vəlndar cek mezəmey ŋga wusndar fa đar a, fa đar a.

⁴ Mbəkdamara mebərey ala,

maja ala may, ala fa mbəkdamatara mebərey

ŋga ndəhay ma kamandar cek maaya ba.

Jəđndar amba cek a batandar ŋga key mebərey ba.»

⁵ Yesu aa guzltar mey-menjey da ray medərey-dangay a gula anja hay, a ləvtar: «Da ndaw da wuzlah akwar, jam anja daha na, a daw fa anja ta wuzlah-tavađ amba aa cəfda, a ləvar: “Jam ađaw, vəlya peŋ maakar yaa dədey cey, ⁶ maja mandala ađaw ta sawa la da pəkey ta way ađaw, ama cek mezəmey amba ya vəlar daa ba.” ⁷ Jam anja ha a mbəđdara da way da way, a ləvar: “Ka sərdaya banay ba. Ya ta gərca mey-mbew cay, ala manatakaya ta bəz ađaw hay. Ya gwa ya sləkdey amba ya vəlka peŋ ba.”» ⁸ Yesu a ləvey saya: «Ya fa ləvkwar kwa ndaw aha, a wudey ŋga sləkdey ba na, a sləkdey la. A da sləkdey na, maja ata jam ba, ama maja da ta vəlar daa ba na, jam anja ha a daa cəfda dey ga, hwaray fa da kar daa ba. Anda keđe, a vəlar cek tabiya masa jam anja ha ma wudey la.

⁹ «Yah na, ya fa ləvkwar: Cacəfdam cek fa Bay Gazlavay, a vəldakwara la. Səpam cek fa Gazlavay, ka hətam la. Zəlam fa mey-mbew, a wurkwara la, ¹⁰ maja kwa waawa maa cəfdafar cek na, a vəlar la. Kwa waawa ma səpey cek fa vəfda na, a hətey la. Kwa waawa ma zəley fa mey-mbew na, a wurara la.

¹¹ «Akwar papaŋ ŋga bəza hay, da bəzey akah aa cəfdafaka ewet na, ka vəlar zezekw la daw? ¹² Yaw, da aa cəfdafaka slesleđ na, ka vəlar arac la daw? ¹³ Akwar

11:2 11.2 ka wa bəla tabiya (mewey ŋga Gazlavay da ray ndəhay): 4.43; 9.2, 62; 10.9, 11; 17.21; 19.11; SNM 1.6-8; 19.8; 28.23, 31 11:3 11.3 12.22-32 11:7 11.7-8 18.5 11:9 11.9 Mt 7.7

ndəhay malamba hay mal, ka sərmara ŋga vəley cek maaya ŋgada bəz akwar hay. Da kəne na, kaa wara Pa-pakw akwar Bay Gazlavay da vad a vəltar Mesəfnəy ŋga ŋgada ndəhay masa maa cəfdafamara ba na, kwara?»

Gədan ŋga Bay Gazlavay a fəna gədan ŋga Satan
(*Matiye 12.22-30; Mark 3.20-27*)

¹⁴ Pas pal daha Yesu a bəley malula da ray ndaw ma gwa meeguzley ba daha. Masa ŋga ma bəla malula ha cay na, ndaw a, aa guzley dəba. Ndəhay tabiya fetede a rəzlam. ¹⁵ Ama ndəhay siya da wuzlah ata a ləvam: «Ara *Beyelzebul, bay ŋga mesəfnəy maaya ba hay ma vəlar gədan ŋga bəley malula da ray ndəhay.» ¹⁶ Siya hay a səpam cəved ŋga jadamara, a ləvmar ŋga key maazla ŋga wuzda gədan ŋga a sawa ta fa Bay Gazlavay. ¹⁷ Ama Yesu a səra mewulkey ata, ta', a ləvtar: «Da ndəhay daa hwayak pal a kam vəram da wuzlah ata na, hwayak a ŋgene a nəsey la. Daa vəram a ŋgene, way hay a bəzlam la. ¹⁸ Da gula hay ŋga *Satan, a kam vəram da wuzlah ata na, kaa wara Satan a, a da cəmtar ray ŋga wey da ray ata na, kwara dəba wura? Yaw, ya ləvkwar anda kedde na, maja ka ləvam ya bəley malula da ray ndəhay ta gədan ŋga Beyelzebul. ¹⁹ Da kəne na, kaa gula akwar hay a bəlam malula ta gədan ŋga wa? Ka ləvam ta gədan ŋga Gazlavay, ba diya? Da ray ŋgene, gula akwar hay a, a wuzdamakwara la mey akwar ŋgene ara ŋga ba. ²⁰ Fara fara, ya bəley malula da ray ndəhay na, ara ta gədan ŋga Gazlavay. A wudəy ŋga ləvey, Gazlavay fa wey da ray akwar cay.»

²¹ Yesu a ŋgey mey saya, a ləvey: «Da ndaw masa-gədan fa jəda zleley ŋga ta cek ma ka vəram na, zleley ŋga

ha mapakaya maaya maaya, cek a wusfar ba. ²² Ama da ndaw mekele ma fəna ta gədanj a sawa, a kərza ndaw aha, a pərslara cek mekey vəram anja hay tabiya masa anja ma jəɗa zleley anja ta anja. A həlra zleley anja tabiya, a wunkatara a ndəhay anja hay.

²³ «Yaw, da ndaw aa ta yah daa ba na, ŋgene ndaw a ara masa-gəra aɗaw. Asaya, da ndaw a gəmey ŋga jənya ŋga bəcwa ndəhay aa cəved aɗaw ba na, a key ŋgene, aa waɗatar ray.»

*Mey da ray malula ma vəhwa a ray ndaw saya
(Matiye 12.43-45)*

²⁴ Yesu aa guzley saya, a ləvey: «Da masa malula ta bey sem da ray ndaw na, a daw a pəkey da ley saw, a səpey slam ŋga məskey vaw. Da ta hətey daa ba na, a ləvey: “ŋgama ya vəhey aa slam aɗaw masa yah ma bawa da hwaɗ a heyey.” ²⁵ Ta’, a vəhey a ray ndaw aha aa slam anja heyey, a hətfar slam aha maɗiykaya maaya maaya. ²⁶ Da ray ŋgene, malula ha a daw a ŋgəlwa malula hay mekele maasala ma fənmara ta həma. A samawa a ray ndaw a heyey. Anda keɗe, ndaw aha a da sərey banay ma fəna masa ŋgeeme.»

Maaya ŋga Gazlavay na, aa da ray wa hay wa?

²⁷ Masa Yesu ma kada mey keɗe la na, ŋgwas daha da wuzlah ndəhay makustakaya kaa heyey, aa guzlar a Yesu, a ləvar: «Maaya ŋga Gazlavay aa da ray ŋgwas masa kah ma yawa da hwaɗ anja, kah ma sa ɗəwa anja!» ²⁸ Yesu a ləvar: «Ahaw, ama maaya ŋga Gazlavay ŋga sawa jak na, a ray ndəhay ma jəkam sləmay fa mey ŋga Gazlavay, ma kadamara sləra ta mey a.»

*Ndohay aa cəfdamara Yesu nga key maazla
(Matiye 12.38-42)*

²⁹ Ndohay ga fa kumawa ma fəna ma fəna a cakay Yesu. Yesu a zlar ngaa guzley, a ləvey: «Ndohay masa wure keɗe kaa na, maaya ba hay. Aa cəfdam maazla masa da gazlavay da vaɗ ma wuzda ara Gazlavay ma slərɗiwa. Ama a hətmar maazla ha daa ba, si maazla anda ma key ta *Jawnas, *ndaw ma təla mey nga Gazlavay zleezle.

³⁰ Anda Gazlavay ma ka maazla ta Jawnas zleezle ngada ndohay daa berney nga Niniwe, ara kəne may ta yah, *Bəz nga Ndaw, ma da tərey nga maazla ngada ndohay masa wure keɗe. ³¹ Yaw, ta pas sariya masa Gazlavay ma da ka na, ngwas ma key bay daa hwayak nga Saba zleezle, a lacawa ray la nga mbəɗkwar ray, akwar ndohay masa wure keɗe, maja anga na, a sawa da dərəŋ nga cəney mey maaya nga Bay *Salamaŋw, ndaw ta leŋgesl. Nəkmara, da wuzlah akwar feɗe, ndaw ma fəna Bay Salamaŋw daha! ³² Ta pas sariya na, ndohay daa berney nga Niniwe heyey, a lacamawa ray la nga mbəɗmakwar ray, akwar ndohay masa wure keɗe, maja daa masa ata ma cəndamara mey nga Gazlavay masa Jawnas ma wuzdatara na, ta mbəɗdamara menjey ata sem. Nəkmara, da wuzlah akwar feɗe, ndaw ma fəna Jawnas daha!»

*Mey-menjey ta slam-mewedey
(Matiye 5.15; 6.22-23)*

³³ Yesu aa guzlar ta mey-menjey: «Da ndaw ta gəɗey awaw la aa petərila nga wedey slam na, a ɗəpa ba. Ama a pa aa slam mepey petərila nga waɗa slam daa way a, amba ndohay ma mbəzam a hwaɗ a na, a hətmar dey.

³⁴ Bəz nga dey akah na, fa waɗa vaw akah anda petərila

ma waɗa slam. Da bəz nga dey akah anga maaya maaya na, kah daa slam-mewedeɗey. Ama da dey akah aa maaya ba na, ngene, kah daa ləvar. ³⁵ Anda keɗe, wey vaw anja slam-mewedeɗey daa kah ngene na, nga tərey nga ləvar ba. ³⁶ Ama da vaw akah cəpa aa daa slam-mewedeɗey, ləvar da hwaɗ a kwa kuset kəɗey daa ba na, ngene, vaw akah a da weɗey anda petərla ma waɗa slam.»

Yesu a mbəɗtar ray a Fariza hay ta ndəhay maa sərkada kwakwas nga Mawiz

(Matiye 23.1-36; Mark 12.38-40)

³⁷ Masa Yesu ma ndəvda meeguzley cay na, ndaw Fariza daha a zəla a way anga nga zəmey ɗaf. Ta', a diyam, a mbəzam a way a, a njam nga zəmey ɗaf. ³⁸ Ndaw Fariza heyey a rəzley, maja Yesu ta pəra har nga zəmey ɗaf anda kwakwas nga *Fariza hay a ma ləvey na, daa ba. ³⁹ Bay Mahura a ləvar: «Akwar Fariza hay, akwar fa pərmara dəba nga vəley nga ɗaf ta vəley nga yam akwar hay maaya maaya nga səpey kwakwas akwar, ama mevel akwar na, marəhkaya ta mewulkey nga leley, ta nga key maagway. ⁴⁰ Akwar ndəhay marəzltakaya hay! Gazlavay ma karawa dəba nga cek hay a na, ta karawa hwaɗ a daa ba daw? ⁴¹ Ama da ka wuɗam mevel akwar nga tərey maaya fa mey nga Gazlavay, maaya na, ka vəlmatar cek masa daa vəley akwar hay a masa-viya hay.

⁴² «Banay a sawa la a ray akwar, akwar Fariza hay. Akwar fa wunkamata cek akwar hay tabiya slam kuraw, akwar fa vəldamara slam pal a Gazlavay, kwa cek hay mecəhe mecəhe ma cərda lar, ta gwaslaf nga lar mekele mekele daa jerne akwar hay na, akwar fa wunkamara kəne may. Ama ka sərfadamara nga key cek maaya ta

cøved e a ndøhay ba. Asaya, ka wuɗmara Gazlavay ba. Sasøkar jak, cek hay a ŋgene na, ara cek hay maaya ŋga key. Ka da mbøkdamara ŋga key cek hay siya hay ba may.

⁴³ «Banay a sawa la a ray akwar, akwar Fariza hay, maja daa *way-mewuzey-mey ŋga Gazlavay na, ka wuɗam menjey aa slam maaya masa fa mey. Ka wuɗam ndøhay a camakwar har ta meney ray fa mey ŋga ndøhay makus-takaya ga. ⁴⁴ Banay a sawa la a ray akwar, akwar Fariza hay, maja akwar anda cøvay hay ma høtey ba masa ma katar hezey a ndøhay ma diyam ta ray a, kwa a sørmara ba.»

⁴⁵ Ndaw pal da wuzlah *ndøhay maa sørkada kwakwas ŋga Mawiz a mbøɗɗara, a løvar: «Waa bay ala, kaa guzley anda keɗe na, a key ka cøɗndar ala ndøhay maa sørkada kwakwas may.»

⁴⁶ Yesu a mbøɗɗara, a løvar: «Akwar ndøhay maa sørkada kwakwas ŋga Mawiz may, banay a sawa la a ray akwar, maja akwar fa bamawa kwakwas hay maadakw a maadakw a masa ndøhay a gwamara ŋga søpmara ba. Ama ka gømam ŋga jønmata ŋga søpey kwakwas hay a, kwa nekøɗey ba. ⁴⁷ Banay a sawa la a ray akwar, akwar masa ma lømamata cøvay hay ŋga ndøhay ma tøla mey ŋga Gazlavay zleezle ŋga mbey, anja ara papaŋ ŋga papakw akwar hay ma køɗmata jak. ⁴⁸ Anda keɗe, akwar fa wuzdamara a ndøhay sløra ŋga papaŋ ŋga papakw akwar hay ŋgene na, a mbafakwar. Ata na, ta køɗmata ndøhay ma tøla mey ŋga Gazlavay zleezle sem, akwar kwa ka lømamata cøvay ata hay maaya maaya. ⁴⁹ Maja ŋgene, Bay Gazlavay ma søra cek tabiya, a løvey: “Ya da slørwa ndøhay ma tøla mey aɗaw, ta ndøhay meslørey.

A da sərđamata banay ta siya hay da wuzlah ata, siya hay may, a da kəđmata vagay.”⁵⁰ Da ray ɲgene, mambaz ɲga ndəhay ma təla mey ɲga Gazlavay tabiya masa ma məcam dəga ɲga mezley ɲga bəla na, a hufey la a ray ndəhay masa wure keđe.⁵¹ A kəđam teesəđ na, *Abel. Asaya, ta kəđam ndəhay mekele mekele la haa kasl fa *Zakari masa ata ma kəđmara daa walaɲ ɲga slam-mefəkey cek ɲgada Gazlavay ta *Way ɲga Gazlavay. Fara fara, ya fa ləvkwar, Gazlavay a katar sariya la a ndəhay masa wure keđe maja ata.

⁵² «Akwar ndəhay maa sərkađa kwakwas ɲga Mawiz, banay a sawa la a ray akwar maja akwar ta bədamara mey ɲga Gazlavay sem fa ndəhay anda ndaw ma bəy lekəle ɲga mey-slam.»

⁵³ Masa Yesu ma bawa la da way ndaw Fariza heyey na, ndəhay maa sərkađa kwakwas ɲga Mawiz ta Fariza hay, mevel a catar ga. Ta', aa cəfđamara da ray mey hay mekele mekele,⁵⁴ amba da ta hətam mey maaya ba la na, a dadəđfamar mey.

12

Yesu a patar leɲgesl a gula aɲga hay (Matiye 10.26, 27)

¹ Daa masa Yesu fa kam yawa ta *Fariza hay leɲ ta *ndəhay maa sərkađa kwakwas ɲga Mawiz heyey na, ndəhay ga ta kusam la, a key gabal weewe, kwa slam ɲga lecey daa ba. Yesu aa guzltar a gula aɲga hay đagay, a ləvtar: «Wam vaw fa cek ma həsla peɲ ɲga Fariza hay. Anda meləvey, wam vaw fa Fariza hay, ndəhay masa ta neneh cew. ² Cek tabiya masa ndəhay ma bədamara,

11:49 11.49 6.13 11:51 11.51 MC 4.8-10; 2Mev 24.20-22 11:52 11.52
Mt 16.19 11:53 11.53-54 20.20 12:1 12.1 Mt 16.6; Mk 8.15

a wuzwa la a palah, cek hay masa ndøhay ma sørmara ba na, a sørmara la. ³ Maja ñgene, cek tabiya masa akwar ma kadamara ta tavaɗ daa løvañ na, ndøhay tabiya a cøndamara la taa pas. Mey tabiya masa akwar maa søkdamara taa søkey da ver na, a wuzdamara la ta gøðañ daa slam metøley mey.»

*Maaya ñga z lurey na, ta wa?
(Matiye 10.28-31)*

⁴ Yesu a løvtar: «Ya fa løvkwar, jam aɗaw hay, ka da z luram ta ndøhay ma da køɗmakwar vagay ba, maja a da køɗam na, vaw akwar daada gway. Fa døba ha, fa da gwamara ñga kamakwar cek mekele daa saba. ⁵ Amba ya wuzdakwara ndaw masa akwar ma da z luram ta aña. Z luram na, ta Gazlavay gway, maja ta køɗkwar vagay la na, fa døba ha, a gwa ñga køzlakwar aa vøgeɗ ñga awaw magaza saya. Fara fara, ya fa løvkwar, z luram ta aña.

⁶ «Ɗiyañ mecøhe mecøhe z lam na, a gwa ñga høɗkedey dala cew daada, ba daw? Ama Gazlavay a sørta ɗiyañ hay a pal pal tabiya. ⁷ Akwar may, kwa engwec ñga ray akwar hay na, masløftakaya pal pal tabiya. Ka da z luram ba! Akwar na, Gazlavay a wuɗkwar a føna ɗiyañ hay mecøhe mecøhe ga ñgene, ba daw?»

*Mey da ray mekey sede da ray Yesu
(Matiye 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ Yesu a løvtar saya: «Ehe, ya fa løvkwar saya, kwa waawa ma løvey fa mey ñga ndøhay, aña ndaw aɗaw na, ñgene, yah, *Bøz ñga Ndaw, ya da løvey fa mey ñga maslañ hay ñga Gazlavay da vaɗ ta pas sariya, aña ndaw aɗaw may. ⁹ Ama ndaw ma løvey fa mey ñga ndøhay a

sərya ba na, yah, Bəz ŋga Ndaw, ya da ləvey fa mey ŋga maslanj hay ŋga Gazlavay ta pas sariya, ya səra ba may.

¹⁰ «Kwa waawa maa guzley mey maaya ba da ray aɗaw, yah, Bəz ŋga Ndaw na, Gazlavay a mbəkdara mebərey aŋga la. Ama ndaw ma cəɗa *Mesəfney ŋga Gazlavay na, Gazlavay fa da mbəkdara mebərey aŋga daa ba səlak.

¹¹ «Da a handamakwar aa *way-mewuzey-mey ŋga Gazlavay ŋga key sariya, da daa ba, fa mey ŋga ndəhay mahura hay ta bay hay amba a kamakwar sariya na, ka da zluram ba, ray akwar a da həbey da ray mey masa akwar ma da mbəɗdamatara ŋga ləhey ray akwar ba.

¹² Mey masa akwar ma da mbəɗdamatara na, Mesəfney ŋga Gazlavay a wuzdakwara la ta pas ŋgene.»

Mey-menjeɣe ta ndaw masa-zleley marəzlkaya

¹³ Ndaw pal da wuzlah ndəhay ga da cakay Yesu heyey a ləvar: «Bay aɗaw, ləvar a məlma aɗaw mahura ŋga wunkandara zleley ŋga papa ala ma mbəkdandara ceɣ!»

¹⁴ Yesu a mbəɗdara, a ləvar: «Jam aɗaw, ma paya ŋga ɗəsley mey da wuzlah akwar ta ŋga wunkakwara zleley akwar na, wa?» ¹⁵ Fa dəba ha, aa guzlar a ndəhay tabiya, a ləvtar: «Wam vaw, ka da səpam ŋga key zleley ta har akwar ba. Kwa ndaw, aŋga ta zleley ga na, heter aŋga fa da njeɣ maja zleley a na, daa ba.»

¹⁶ Ta', aa guzlar mey-menjeɣe, a ləvtar: «Ndaw daha, aŋga ta zleley ga. Ley aŋga hay ta kam cek la maaya maaya. ¹⁷ Anda keɗe, ndaw aha, a wulkey, a ləvey: “Slam ŋga pata cek aɗaw hay daa saba. Ya da key na, kwara?”

¹⁸ Fa dəba ha, a ləvey: “Aha! Ya səra cek masa yah ma da ka. ŋgama ya həbta wudeɗ aɗaw hay cəpa, ya ləmta mahura mahura, ya bəcta daw aɗaw ta zleley aɗaw hay

tabiya a hwaɗ a. ¹⁹ Fa dɔɓa ha, ya da lɔvey: Zleley aɗaw fa da ndɔvey daa ba, a key mevey weewe la. Ya da mɔskey vaw, ya da zɔmey cek, ya da sey cek, ya da njeɗ daa wiya.”

²⁰ «Ama Gazlavay a lɔvar a ndaw aha: “Kah na, ndaw marɔzlkaya, dasi tavaɗ keɗe, ya da la mesɔfney akah. Zleley masa kah ma ɓɔca ɲgene na, ɲgada wa?”»

²¹ Da ray ɲgene, Yesu a wuzdatara mey a, a ndɔhay da cakay a heyey, a lɔvtar: «Ndɔhay masa ma ɓɔcam zleley da bɔla keɗe ɲgada ata ray ata na, a key ɲgene, a kam cek ma mbafar a Gazlavay ba. Ata letek ta ndaw a keɗe.»

*Mey da ray mepey Gazlavay ɲga ndaw fara fara
(Matiye 6.25-34)*

²² Fa dɔɓa ha, Yesu aa guzltar a gula aɲga hay, a lɔvtar: «Maja ɲgene, ya fa lɔvkwar fara fara, daa menjeɗ akwar na, ray akwar a da hɔɓey da ray cek mezɔmey ta cek mesey ba. Asaya, ray akwar a da hɔɓey da ray zana ɲga kɔzley fa vaw akwar ba. ²³ Ya lɔvkwar anda keɗe na, maja cek mezɔmey a fɔna heter akwar ba, zana may, a fɔna vaw akwar ba.

²⁴ «Yaw, wulkam da ray ɗiyaɲ hay cey! Fa slɔkam daa ba, fa ɲgɔmam daw daa ba, kwa wudeɗ ata hay daa ba, ama Gazlavay fa vɔltar cek mezɔmey cɔɲga. Akwar na, ka fɔnmata ɗiyaɲ hay ba daw? ²⁵ Da wuzlah akwar ndaw ma gwa ɲga pey kwa ɗar pal a ray ɗar aɲga da bɔla ta mewulkey aɲga na, wa? ²⁶ Da ka gwamara mekey cek mecɔhe ba na, ka hɔɓam ray da ray cek hay mekele na, maja me?

²⁷ «Nɔkmara meefekwey hay da ley cey! Aa fakwam na, kwara? A kam slɔra ba, a cam zana ba, ama ya fa lɔvkwar, kwa Bay *Salamanɲw zleezle ta zleley ga ta gwa

nga kəzley zana ma mbey anda meefekwey pal na, daa ba. ²⁸ Gazlavay a ka amba kusaf aa fekwey tasana, ama mandaw na, kusaf a, a wewurey. Da Gazlavay fa key cek maaya ngada kusaf masa awaw ma da wawura anda keɗe na, Gazlavay a nəkfakwar dey ma fəna kusaf a ngene daa ba daw? Akwar masa ma pamara Gazlavay nga ndaw akwar fara fara ba ngene, sərmara Gazlavay a kəzlkwar zana la ma fəna meefekwey hay a. ²⁹ Anda keɗe, ray akwar a da həbəy mandaw mandaw da ray cek mezəmey ta da ray cek mesey ba. Ka da zluram maja cek hay a ba. ³⁰ Ma həbəam ray maja cek hay a ngene na, ndəhay da bəla keɗe masa ma sərmara Gazlavay ba. Ama akwar na, Papakw akwar, Bay Gazlavay, a səra cek masa akwar ma wuɗam. ³¹ Anda keɗe, səpam na, Gazlavay nga wey da ray akwar. Fa dəba ha, Bay Gazlavay a vəldakwara cek hay siya la may.»

*Mey da ray meḃəcey zleley da gazlavay da vaɗ
(Matiye 6.19-21)*

³² Yesu a ləvtar a gula anɗa hay: «Akwar na, ga daa ba anda təbaɗ hay masa nguyer kəɗey, ama ka da zluram ba, maja ta mbafar la a Papakw akwar amba a vəlkwar cek hay maaya masa anɗa ma ɗiytara ngada ndəhay masa anɗa fa wey da ray ata. ³³ Həɗkadamata cek akwar hay, wunkamatara dala ha a masa-viya hay. Səpam nga ḃəcey zleley * na, aa slam masa menjey nga sərmataw da vaɗ. Fetede zleley akwar a fa da ndəvey daa ba. Anda keɗe, mayal hay a gwamara nga lalamara daa ba, kwa maaca a

12:27 12.27 1Bay 10 12:28 12.28 Mt 14.31 12:32 12.32 Iz 41.14; Lk 22.29

* 12:33 12.33 zleley: Yesu a wuɗey nga ləvey na, da ka fa kar cek ma mbafar a Gazlavay na, mawurbay akah mapakaya da gazlavay da vaɗ anda zleley akah maḃəckaya a nəsey ba, a ndəvey ba.

gwa nga nɔsa ba. ³⁴ Sɔrmara, daa slam masa zleley akwar aa da hwaɗ a na, mevel akwar may aa fetede.»

Mey da ray mewey vaw nga key slɔra ngada Gazlavay

³⁵ Yesu a lɔvtar: «Njam vaw maɗiykaya mandaw mandaw nga key slɔra ngada Gazlavay. Ka da mɔcmata petɔrla akwar hay ba, ³⁶ anda ndɔhay ma ka slɔra ma sɔkwmaru bay nga way ma lawa daa gwagway nga kwakwa ta tavaɗ. A sɔkwmaru amba a wurmara meymbew fiyaw da masa ta vɔhwa cay, fa zɔley fa meymbew.

³⁷ Da bay nga way a sawa, a hɔɗfatar ata ta dey na, meesɔmey daha ngada ndɔhay ma ka slɔra hay a. Ya fa lɔvkwar fara fara, bay nga way a, a pa zana nga slɔra fa vaw, a zɔltɔrwa, a njadata, a vɔltar cek mezɔmey. ³⁸ Kwa a vɔhwa ta wuzlah-tavaɗ, kwa ta slam ngaa pɔrek, a hɔɗfatar ata ta dey na, meesɔmey daha ngada ndɔhay a.

³⁹ «Jɔkam slɔmay maaya maaya, da bay nga way a sɔra ɗar masa ndaw-mayal ma da daw a way anga na, a mbɔkda ndaw-mayal a nga slɔna way anga ha la daw?

⁴⁰ Yaw, akwar may, wam vaw maaya maaya maja yah, *Bɔz nga Ndaw, ya da vɔhwa na, kwa ka sɔrmara ɗar a ba.»

Mey da ray ndaw ma ka slɔra maaya ta maaya ba
(*Matiye 24.45-51*)

⁴¹ *Piyer aa cɔɗɗa Yesu, a lɔvar: «Bay Mahura, kaa guzley ta meymenɗey keɗe na, ngada ala daw, ngada ndɔhay tabiya daw?»

⁴² Bay Mahura a mbɔɗɗara, a lɔvar: «Ndaw ma ka slɔra maaya ta lenɗesl na, wura? Ndaw ma ka slɔra maaya ta lenɗesl na, ara ndaw masa bay anga ma da pa nga mahura da ray ma ka slɔra anga hay cɔpa, amba a vɔltar cek

12:33 12.33 Mt 6.19; 6.20; Lk 11.41; 18.22; SNM 2.45; 4.34-37; Kwa 3.1-2

12:35 12.35-36 Mt 25.1 12:36 12.36 CWJ 3.20 12:39 12.39 Mt 24.43

12:40 12.40 Mt 24.42

mezəmey daa masa may fa catar. ⁴³ Da masa bay anğa ha a sawa a hətfar anğa fa ka sləra ha na, ndaw ma ka sləra ha aa səmey la. ⁴⁴ Ya fa ləvkwar fara fara, bay anğa ha, a da vəldara zleley anğa hay cəpa a har anğa amba a nəkfar dey. ⁴⁵ Ama ndaw ma ka sləra masa ma ley mewulkey anğa wal na, a ləvey: “Bay adaw fa da vəhwa gweegwe daa ba.” Ta’, a kəfta ndəhay ma ka sləra hay mezəle hay ta manğusa hay. A zəmey cek, a sey wuzam, a wey. ⁴⁶ Fa dəba ha, bay anğa ha na, a da vəhwa ta pas masa ndaw ma ka sləra ha fa wulkey da ray a daa ba, asaya, kwa fa da səra ler e daa ba. Bay anğa ha a da bəla da way anğa, a da sərda banay anda anğa ma da sərdata banay ta ndəhay ma təba mey nğa Gazlavay ba.»

⁴⁷ Yesu a ləvar saya: «Ndaw ma ka sləra masa ma səra cek masa bay anğa ma wudəy, ama a wey vaw fa sləra anğa ba, asaya, a key cek masa anğa ma ləvar ba na, ndaw aha, a hətey mekədey ga la. ⁴⁸ Da ndaw ma ka sləra lanğar a səra cek masa bay anğa ma wudəy ba, ama ta key cek maaya ba la təde nğa kədey na, a da hətey mekədey nekədey gway. Ndaw masa Gazlavay ta vəlar cek la ga a har anğa na, a daa cəfdafar ga kəne may. Ndaw masa Gazlavay ta vəlar sləra mahura la nğa key na, a daa cəfdafar nğa ka sləra ha maaya maaya ma fəna.»

*Mey da ray ndəhay ma da wunkam dəy maja Yesu
(Matiye 10.34-36)*

⁴⁹ Yesu a ləvtar a gula anğa hay: «Ya sawa na, nğa pey awaw fa bəla kede. Ya wudəy na, awaw a, a gədey dəga wure kede. ⁵⁰ Si a sərdamaya banay ga kasl fa meməcey †. Ray adaw fa həbey kasl pas masa banay a ma da ndəvey.

12:42 12.42-44 19.17-19 12:47 12.47 Jak 4.17 † 12:50 12.50 banay ga kasl fa meməcey: Ta mey Gərek, a ləvey «ya da hətey baptem.»

⁵¹ Ka wulkam ya sawa na, ya handawa zazay a bɛla daw? Kay! Kɛne ba. Ya fa lɔvkwɔr, ya sawa ŋga wunkey ndɔhay.

⁵² Dɔga wure keɗe, ndɔhay zlam da way, a wunkam la, maakar a cɔmam la a ray cew, cew a cɔmam la a ray maakar. ⁵³ Yaw, bay ŋga way a wudkam ɗay la ta bɔzey aŋga, bɔzey a wudkam ɗay la ta papaha, ŋgwas a wudkam ɗay la ta dam aŋga, dam a wudkam ɗay la ta mamaha, mamaŋ ŋga bɔzey a wudkam ɗay la ta ŋgwas ŋga bɔzey aŋga, ŋgwas ŋga bɔzey a wudkam ɗay la ta mamaŋ ŋga zel e.»

Mey da ray mesɔrey cek ma da key wure keɗe
(*Matiye 16.2-3*)

⁵⁴ Yesu a lɔvtar a ndɔhay ga da cakay a: «Anja ka hɔtmar gazlavay ŋga var fa lawa ta mey-aŋgwa †, wure ŋgene ka lɔvam: “Var fa sawa.” Fa dɔba ha, var a, a pey fara. ⁵⁵ Da ka hɔtmar memedɗ fa kawa ta dey ŋga Mɔzam § na, ka lɔvam: “Mawurɓay a key la.” Fa dɔba ha, mawurɓay a, a key fara. ⁵⁶ Akwar ndɔhay masa ta neneh cew, ka gwamara ŋga wunkamara cek ma key da bɛla ta cek ma key da gazlavay da vaɗ, ama ka sɔrmara cek ma key wure keɗe ba na, maja me?»

Si ndaw a ɗiya mey ta ndaw ma wuda
(*Matiye 5.25, 26*)

⁵⁷ Yesu a lɔvtar saya: «Akwar ta ray akwar ka sɔrmara cek masa maaya ŋga key ba na, kwara? ⁵⁸ Da ndaw a wudka, akwar fa diyam cew e aa sariya na, ɗiyamara mey

12:50 12.50 Mk 10.38 12:51 12.51 2.14 12:52 12.52-53 14.26; 21.16;
Mt 24.10; Mk 13.12 12:53 12.53 Mi 7.6 † 12:54 12.54 var fa lawa ta
mey-aŋgwa: Daa hwayak ŋga Jɔwif hay var a sawa na, ta dey ŋga
Dɔhwa Mediterene. Dɔhwa ha aŋga ta mey-aŋgwa ŋga
Mafaw hay. § 12:55 12.55 dey ŋga Mɔzam: Ara «sud» ta mey
Nasara.

a dɔga daa cɔvedɔ. Da daa ba na, a da handaka fa ndaw ma ka sariya, ndaw ma ka sariya ha a da vɔldaka a har sewje hay. Sewje hay may, a da kɔzlamaka aa fɔrsɔne. ⁵⁹ Ya fa lɔvka, ka fa da bawa daa fɔrsɔne he daa ba sɔlak, si kah ma pɔla dɔvaz a la tabiya ndav.»

13

Mey da ray membɔdey menjey

¹ Daa ŋgene, ndɔhay fetede daha, aa guzɔmar a Yesu, a lɔvmar: «Bay Pilat ta kɔdey ndɔhay *Galile la vagay daa masa ata fa hɔram gɔnaw hay ŋgada Gazlavay. A cɔma mambaz ata ta mambaz ŋga gɔnaw hay a.» ² Yesu a mbɔdatara, a lɔvtar: «Ka wulkam mebɔrey ŋga ndɔhay Galile hay a ŋgene a fɔna ŋga Galile hay siya, maja ata ma mɔcam anda ŋgene daw? ³ Ya fa lɔvkwat a fɔna ba sɔlak! Ama da akwat ta mbɔdamara menjey akwat daa ba na, akwat cɔpa ka daa zɔdam kɔne may. ⁴ Yaw, wulkam da ray ndɔhay kuraw a ray a daaŋgafadɔ masa way magɔlkaya maazɔma da slala Silɔwe ma bɔzɔlwa a ray ata heyey. Ka wulkam na, a fɔnmata ndɔhay siya da *Jeruzelem ta mebɔrey daw? ⁵ Ya fa lɔvkwat a fɔnmata ba sɔlak! Ama da akwat ta mbɔdamara menjey akwat daa ba na, akwat cɔpa ka daa zɔdam kɔne.»

Mey-menjey ta wudez ma yey ba

⁶ Yesu ta', a ŋgatar mey, a lɔvtar: «Ndaw daha a rɔvey wudez aa ley aŋga. Fa dɔba ha, a sawa amba a ŋgɔley babɔza ŋga wudez e, ama wudez e, ta yey babɔza daa ba.

⁷ Bay ŋga wudez e, a lɔvar a ndaw ma jɔda ley aŋga ha: “Nɔka wudez kedɔ, mevey maakar ya fa sawa amba ya ŋgɔley babɔza fa vɔda, ama babɔza fa vɔda daa ba. Dɔsla wudez e, maja fa tɔka slam ŋga maaya.” ⁸ Ama

ndaw ma jøða ley a, a mbøðdara, a løvar: “Bay aðaw, mbøkda ta ləmlla keðe ðagay, amba ya gudha si-wurza, ya hølær gøraŋ asiya. ⁹ Da søfeð na, a yey la kwa. Da ta yey daa ba cøŋga na, ka ðəsla.”»

Yesu a mbøley ŋgwas ta pas meməskey-vaw

¹⁰ Ta *pas meməskey-vaw daha, Yesu faa sərkaðata ndøhay daa *way-mewuzey-mey ŋga Gazlavay. ¹¹ ŋgwas daha, aa ta malula da ray mevey kuraw a ray a ðaŋgafað. Malula ha ta hurma sem. A gwa ŋga lecey der e ba. ¹² Masa Yesu ma høtar ŋgwas aha na, ta’, a zøla, a løvar: «Mamay, malula masa ma hurmaka ŋgene na, daa saba.» ¹³ Ta’, a par har a ray. Wure wure ŋgene, ŋgwas aha ðeŋ! a lecey. A hølma Gazlavay.

¹⁴ Ama *bay-ray ŋga way-mewuzey-mey a, mevel a car maja Yesu ma mbøley ndaw ta pas meməskey-vaw ŋgene. Da ray ŋgene, aa guzltar a ndøhay makustakaya daa way a, a løvtar: «Ðar maakwaw daha ŋga key sløra, da ka wuðfam membøley na, samawa ta pas hay a ŋgene, ama ka da samawa ta pas meməskey-vaw ba!»

¹⁵ Bay Mahura a mbøðdara a ndaw a, a løvar: «Akwar, ndøhay masa ta neneh cew! Ta pas meməskey-vaw na, akwar fa pøskamata sla akwar hay ta zøŋgwaw akwar hay da gezleŋ, ka handamata ŋga samawa yam, ba diya?

¹⁶ Yaw, ŋgwas daa səkway ŋga *Abøraham keðe, aŋga majøwkaya da har *Sataŋ, bay-malula, mevey kuraw a ray a ðaŋgafað. Aŋga na, ya pøska ta pas meməskey-vaw ba na, maja me?» ¹⁷ Masa Yesu ma mbøðdatara anda keðe la na, hwaray a katar a masa-gøra aŋga hay tabiya.

13:8 13.8 2Pi 3.9, 15 13:10 13.10-17 Mk 2.27-28 13:14 13.14 Mab
20.9-10 13:15 13.15-16 14.5; Mt 12.11-12 13:16 13.16 səkway ŋga
Abøraham: 1.54-55, 73; 3.8; 19.9

Ama ndəhay makustakaya na, aa səmam da ray sləra hay mekele mekele maaya masa Yesu ma kata.

Mey-meygey ta babəza nga bazlawar lej ta cek ma həsla makala

(Matiye 13.31-33; Mark 4.30-32)

¹⁸ Fa dəba ha, Yesu aa guzltar, a ləvtar: «Mewey nga Bay Gazlavay da ray ndəhay na, anğa anda me? Ya da wa na, ta me? ¹⁹ Ya wa ta babəza nga bazlawar masa ndaw ma la, ma rəba aa ley anğa. Babəza nga bazlawar aha, ta', a pəcwa, a gəley mahura. 'Diyan hay a d'iyam way fa meyhəhar hay a.»

²⁰ Yesu a ləvtar saya: «Ya da wa mewey nga Bay Gazlavay da ray ndəhay na, ta me? ²¹ Ya wa ta cek ma həsla makala masa ngwas ma həley kuset kədey, ma jahadfa ta hapa nga makala ga, amba a həslərwa tabiya.»

Bay Gazlavay a wey na, da ray wa hay wa?

(Matiye 7.13, 14, 21-23)

²² Yesu fa daw ngada *Jeruzelem, a daw taa berney hay lej ta slala hay, faa sərkadata ndəhay. ²³ Daa ngene ndaw daha, aa cəfdə, a ləvar: «Bay Mahura, Gazlavay a da ləhey daa mebərey na, ndəhay nekədey gway daw?» Ta', Yesu aa guzltar a ndəhay fetedə, a ləvtar: ²⁴ «Kam gədaŋ amba ka mbəzam taa mey-mbew meŋgəlez e aa slam masa Bay Gazlavay fa wey da ray ndəhay. Ya fa ləvkwar, ndəhay ga a jadamara la, amba a mbəzam, ama fa da gwamara daa ba.

²⁵ «Yaw, pas pal bay nga slam aha a da sləkdey nga gərca mey-mbew. Ngene, ka da lacam aa ambaw, ka da zəlam fa mey-mbew, ka ləvam: “Bay ala, wurndara mey-mbew may taw!” Ama a da mbəddakwara, a ləvkwar:

“Ya sərkwār ba! Ka samawa na, dama?” ²⁶ Fa dəbā ha, ka da zlamar ŋgaa guzlmār, ka ləvām: “Aləkwa ta zəmkwa cek la bama, aləkwa ta sakwa cek la bama, ka taa sərkadandar la daa cəved̄ ala hay mepəkey.” ²⁷ A da ləvkwar saya: “Ya sərkwār ba! Ka samawa na, dama? Akwar ndəhay tabiya masa ma ka cek maaya ba hay, ŋgəcham la da cakay aɗaw.” ²⁸ Ta pas masa akwar ma da hətmatar ata *Abərahām, *Izak, *Jakwār, leŋ ndəhay ma təla mey ŋga Gazlavay zleezle tabiya, manjatakaya da cakay Bay Gazlavay na, ŋgene, ka da təwām, ka daa pəɗam sler maja akwar mambəkdatakaya daa ambaw. ²⁹ Ta pas masa Gazlavay ma da wuzdərwa bay aŋga na, ndəhay daa səkway hay mekele mekele a samawa la daa slam hay tabiya da bəla, ŋga key gwagway da vaɗ. ³⁰ Yaw, da wuzlah ndəhay madagway-dakw na, siya a da təram ndəhay ŋgeeme, asaya, da wuzlah ndəhay ŋgeeme na, siya a da təram ŋga madagway-dakw.»

Yesu a təway maja ndəhay daa berney ŋga Jeruzelem
(*Matiye 23.37-39*)

³¹ Ta pas ŋgene, ndəhay da wuzlah *Fariza hay daha a ŋgəchamawa fa Yesu amba a wuzmar mey, a ləvmar: «Daw la fed̄e aa slam mekele maja Bay *Herawt a wuɗey ŋga kəɗka vagay.» ³² Yesu a mbəɗɗatara, a ləvtar: «Diyam ləvmar a mbiga * ha: “Ehe, ya fa bəley malula hay da ray ndəhay, ya fa mbəley masa-macay hay, tasana, mandaw, ŋga ɗar maakar a ya da ndəvda sləra aɗaw.” ³³ Anda meləvey si ya ley cəved̄, ya daw tasana, mandaw, mandaw laŋgar saya, maja ndəhay a gwamara ŋga

13:25 13.25 Mt 25.11-12 13:27 13.27 2Tm 2.19 13:30 13.30 Mt 19.30

* ^{13:32} 13.32 mbiga: Yesu a zəla Bay Herawt «mbiga» maja daa mewulkey ŋga Jəwif hay, mbiga na, ara cek ŋga ley ma key cek ta dabaray, ama ndəhay a zluram ta aŋga ba maja ara cek mecəhe.

kəɔ̃m̩ara *ndaw ma təla mey ŋga Gazlavay dərəŋ ta *Jeruzelem ba səl̩ak.»

³⁴ Fa də̃ba ha, Yesu a lə̃vey: «Haya! Akwar ndə̃hay da Jeruzelem †, akwar ndə̃hay da Jeruzelem, Gazlavay a slər̩kwar ndə̃hay ma təla mey aŋga hay na, ka kə̃ɔ̃mata vagay. Asaya, a slər̩kwar maslaŋ aŋga hay na, kaa zaka-mata ta aŋgwa. Ama mandaw mandaw ya wuɔ̃fey amba ya ɔ̃ək̩war tabiya akwar anda gwagwar ma ɔ̃ə̃cta bə̃z aŋga hay asi kər̩pasl, ama ka wuɔ̃dam ba. ³⁵ Cə̃ndamara, Gazlavay a da la har aŋga da ray akwar, Way-mekey-kwakwas akwar a da tərə̃y yidenj. Yah fa lə̃vkwar, akwar fa da hət̩maya fa dey daa saba haa ta pas masa akwar ma da lə̃vam: “Anja Bay Gazlavay ŋga pəsar mey ŋgada ndaw masa aa ma slər̩dər̩wa ta mezə̃ley aŋga.”»

14

Yesu a mbə̃ley ndaw mambakaya ta mbey

¹ Ta *pas memə̃skey-vaw, Yesu ta', a daw a way ndaw pal da wuzlah mahura hay ŋga *Fariza hay ŋga zə̃mey ɔ̃af. Ndə̃hay manjatakaya fetede, fa saŋgalamara Yesu ta dək-vaw da ray cek masa aa ma da ka. ² Ndaw da wuzlah ata daha, mambakaya ta mbey. Ndaw a malacakaya fa mey aŋga. ³ Yesu ta', aa guzltar ŋgada *ndə̃hay maa sər̩kada kwakwas ŋga Mawiz ta ŋgada Fariza hay, a lə̃vtar: «Kwakwas alək̩wa a lə̃vey na, kwara? Membə̃ley ndaw masa-macay ta pas memə̃skey-vaw na, maaya daw, maaya ba daw?» ⁴ Ama ndə̃hay a, a gə̃mam ŋga mbə̃ɔ̃damara ba. Ta', Yesu a gə̃sfar har fa ndaw masa-macay heyey, mbal! a mbə̃lda, ta', a mbək̩da ŋga daw.

† 13:34 13.34 Akwar ndə̃hay da Jeruzelem: Daa mey a keɔ̃de Yesu ta wusey a Jeruzelem daa ba araŋ, ama aa guzley anda aŋga gweegwe ta ata. 13:35 13.35 Ps 118.26; Ez 10.18-19

14:1 14.1-6 Mk 2.27-28

⁵ Fa dɔɔa ha, aa cɔɔɔata, a lɔɔtar: «Da ndaw da wuzlah akwar aŋga ta bɔzey, da daa ba, aŋga ta sla, yaw, da bɔzey a, da daa ba, sla ha a tɔɔey aa bɔɔndaw na, ndaw aha a badɔrwa fiyaw fiyaw, kwa ta pas memɔskey-vaw, daa ba daw?» ⁶ Kwa ndɔhay a, ta gwamara ŋga mbɔɔdamara aa mey ŋga Yesu a daa ba.

Ndaw a da pa ray aŋga ŋga mahura ba

⁷ Yesu fa nɔkta ndɔhay ma samawa ŋga zɔmey ɔɔaf da way ndaw Fariza heyey. A sɔpam slam-menjey na, si ŋga ndɔhay mahura hay. Maja ŋgene, Yesu a ŋgatar mey, a lɔɔtar: ⁸ «Da ndaw a zɔlkwar ŋga zɔmey ɔɔaf ŋga gwagway ŋga meley kwakwa na, ka da sɔpey ŋga njey aa slam ŋga ndaw mahura ba. Da kaa tɔɔe ta zɔlwa ndaw mahura da ray akah la aa gwagway a kwa. ⁹ Anda keɔe, bay ŋga way a, a sawa, a da lɔvka: “Mbɔkda slam keɔe a ndaw keɔe.” Maja ŋgene, ka da mbɔkda slam aha, ka da njey fa dɔɔa ta hwaray a. ¹⁰ Ama da ta zɔlmaka la ŋga zɔmey ɔɔaf ŋga gwagway na, daw ta njey fa dɔɔa, amba bay ŋga way a, a sawa, a lɔvka: “Jam aɔaw, sawa aa slam ŋga ndɔhay mahura hay keɔe.” Anda keɔe, a hɔslka ray fa mey ŋga ndɔhay tabiya daa gwagway a. ¹¹ Yaw, fara fara kwa waawa ma pa ray aŋga ŋga mahura na, Gazlavay a da pa ŋga mecɔhe, asaya, ndaw masa ma nada ray aŋga na, Gazlavay a da pa ŋga mahura.»

¹² Yesu ta', aa guzlar a ndaw ma zɔla ŋga zɔmey ɔɔaf heyey, a lɔvar: «Da ka key gwagway na, ka da zɔltɔrwa jam akah hay ba. Asaya, ka da zɔltɔrwa mɔlmakw hay ba, ka da zɔltɔrwa sɔkway akah hay ba, kwa meseembew akah hay masa-zleley hay ka da zɔltɔrwa ba. Ka da zɔltɔrwa ba maja ata may, a da zɔlmaka kɔne. A da

pølmakawa cek masa kah ma vøldatara la. ¹³ Ama da ka key gwagway na, zølwa masa-viya hay, ndøhay masa maahølbatakaya hay, ndøhay jegwer hay, leŋ wulaf hay.

¹⁴ Da ka zølwa ndøhay anda keðe hay ŋga zømey ðaf na, maaya ŋga Gazlavay a sawa la a ray akah maja ndøhay a na, a gwamara ŋga vøhdamakawa cek aha ba. Ama Bay Gazlavay a da vøhdakawa ta pas masa ndøhay masa maaya fa mey ŋga Gazlavay, ma da sløkðamawa daa memøcey.»

*Mey-menŋey ta ndøhay mazøltakaya aa gwagway
(Matiye 22.1-10)*

¹⁵ Masa ndaw pal da wuzlah ndøhay ma zømam ðaf ta ata Yesu heyey ma cønda mey a la na, ta', a løvar a Yesu: «Meesømey daha ŋgada ndaw ma da zømey ðaf ŋga gwagway daa bay ŋga Gazlavay da vad.»

¹⁶ Ta', Yesu a mbøððara ta mey-menŋey, a løvar: «Ndaw daha a key gwagway, ta', a zølwa ndøhay ga.

¹⁷ Pas tøðe ŋga zømey cek na, a slørey madørlam aŋga fa ndøhay a ŋga løvtar: “Samawa, maja cek tabiya maðiykaya cay!” ¹⁸ Ama ata tabiya a kam ambahw pal

pal. Ndaw ŋgeeme a løvar a madørlam a: “Ambahw, mbøkdaya maja ya ta høðkey ley la, ya daw ya da nøkørwa.” ¹⁹ Ndaw lanŋar a løvar: “Ambahw, mbøkdaya

maja ya ta høðkawa sla hay kuraw la ŋga key sløra, ya daw la ya jadatørwa!” ²⁰ Mekele a løvar saya: “Ya gwa ya daw ba maja ya ta kwakwa da ver.” ²¹ Madørlam a,

a vøhey a cakay bay aŋga, a kadara mey masa ndøhay a ma løvmar keðe. Bay ŋga way a, mevel a car, a løvar a madørlam aŋga: “Daw fiyaw aa slam masa ndøhay da hwad a daha ta aa walaŋ-way hay. ŋgølwa masa-viya hay, ndøhay masa maahølbatakaya hay, masa wulaf hay, leŋ

ndəhay jegwer hay.” ²² Fa dəba ha nekədey, madərlam a, a vəhwa, a ləvar: “Bay aɗaw, ya ta zəlwa ndəhay la anda kah ma ləvey, ama slam daa way a daha cəngə.” ²³ Ta’, bay a, a ləvar a madərlam a: “Daw a mey-cəved daa zlərdəy-əngwa hay, təktərwa dəy a ndəhay ŋga samawa amba way aɗaw a rəhey. ²⁴ Ya fa ləvkwar, kwa ndaw pal dasi ndəhay masa yah ma zəltərwa ŋgeeme heyey, fa da zəmey dəf ŋga gwagway aɗaw keɗe daa saba səlak!”»

*ŋga tərey gula ŋga Yesu na, kwara?
(Matiye 10.37, 38)*

²⁵ Fa dəba ha, Yesu fa diyam ta ndəhay ga daa cəved. Yesu pəla! a mbəɗwa dey ŋgada fa ata, a ləvtar: ²⁶ «Da ndaw a wudəy ŋga key gula aɗaw na, si a wudəy a fəna papaha ta mamaha, ŋgwas aŋga ta bəz aŋga hay, məlmaha hay ta dam-mamaha hay, kwa heter aŋga. Da daa ba na, a gwa ŋga key gula aɗaw ba. ²⁷ Kwa waawa ma bəsa banay ma da sawa a ray a maja aŋga ma səpya daa ba na, fa da gwa ŋga key gula aɗaw daa ba. ²⁸ Da ndaw da wuzlah akwar a wudəy a ləmey way mahura, teesəɗ na, si a wulkey la dəgəy, way a, a key dala we. Fa dəba ha, a nəka da dala aŋga a wusa ŋga kara sləra aŋga ha tabiya la kwa. ²⁹ Da dala a wusa ba, ama da a zlar ma pa salay a cəngə na, a gwa ŋga ndəvda sləra ŋga way a daa ba. ŋgene, ndəhay tabiya masa ma hətmar way a, a daa saŋgərfamar, ³⁰ a ləvam: “Ndaw keɗe a zlar meləmey way, ama a gwa ŋga ndəvda ba!”

³¹ «Yaw, da bay a wudəy ŋga key vərəm ta bay mekele, si a wulkey da ray ndəhay aŋga hay gabal kuraw dəgəy. A wulkey da a gwa ma kəɗmata ndəhay ŋga bay laŋgar ma sawa ta ndəhay aŋga hay gabal kwakwar cew ŋgene la

kwa. ³² Da a wulkey fa da gwamara daa ba na, a slørey maslanj anɗa hay fa bay lanɗar heyey amba a njam ta zazay, daa masa bay a, a lawa døreŋ ɗagay.» ³³ Yesu a wuzdatara: «Anda keɗe, da kwa waawa da wuzlah akwar ta mbøkdørwaa zleley anɗa leŋ ndøhay anɗa hay daa ba na, a gwa ŋga key gula aɗaw ba.»

Mey da ray manda

(Matiye 5.13; Mark 9.50)

³⁴ Yesu a løvtar: «Manda na, ara cek maaya. Ama da manda ha a cørey saba na, ya da kadakwa amba a cørey saya na, kwara?» ³⁵ Manda ha anɗa maaya saba. Kwa ŋga kwiyeŋ aa ley, kwa ŋga kwiyeŋ anda gøranj, maaya saba. A da hølmaraa, a kwiɗdamara aa papalah saw. Da ndaw anɗa ta slømay na, ŋga cønda meŋ a maaya maaya.»

15

Mey-meŋgeŋ ta tøɓan meezøɗeŋ

(Matiye 18.12-14)

¹ Ta pas lanɗar daha, ndøhay ma cakala budaw ta ndøhay ma zløɓa *kwakwas ŋga Mawiz, a ŋgøcham tabiya fa Yesu amba a jøkfamar slømay. ² *Fariza hay ta ndøhay maa sørkada kwakwas ŋga Mawiz aa ŋguram meŋ da wuzlah ata, a løvam: «Ndaw keɗe a tøɓta ndøhay ma zløɓa kwakwas ŋga Mawiz, asaya, a zømam ɗaf bama na, kwara?»

³ Anda keɗe, Yesu ta', aa guzltar ta meŋ-meŋgeŋ, a løvtar: ⁴ «Da ndaw da wuzlah akwar, anɗa ta tøɓan hay temere, da pal taa zøɗeŋ sem na, ndaw aha, a mbøkdata tøɓan hay kwakwar zlam-letek a ray a zlam-letek da wuzlah-ley, a daw a søpørwaa pal meezøɗeŋ a, haa anɗa

ma hətərwa daa ba daw? ⁵ Masa anğa ma hətərwa la na, aa səmey ga. A cəpərwa təbən anğa ha fa pepesl ^{*}, ⁶ a sawa a way. Masa anğa ma wuswa la na, a zəltərwa jam anğa hay ta meseembew anğa hay, a ləvtar: “Samawa, sasəmkwa bama maja təbən aɗaw taa zəɗey la, ya ta hətərwa cay.”

⁷ «Ya fa ləvkwar anğa letek kəne, da gazlavay da vaɗ na, meesəmey daha da ray ndaw pal ta mebərey ma mbəɗda menjey anğa. Meesəmey a, a fəna meesəmey da ray ndəhay kwakwar zlam-letek a ray a zlam-letek masa menjey ata maaya, ma wuɗam nğa mbəɗey menjey ata ba.»

Mey-menjey ta dala meezəɗey

⁸ Yesu aa guzltar ta mey-menjey saya, a ləvtar: «Yaw, dala nğa nğwas daha sisey sisey † kuraw, ama pal zazad! aa zəɗey. Ta', a gəɗey awaw aa petərila, a faca way, a səpa ta dək-vaw kasl aa ma hətər dala ha. ⁹ Masa anğa ma hətər la na, a zəltərwa jam anğa hay ta meseembew anğa hay, a ləvtar: “Samawa, sasəmkwa bama maja dala aɗaw taa zəɗey la, ya ta hətər cay.” ¹⁰ Yaw, ya fa ləvkwar ara letek kəne da wuzlah maslan hay nğa Bay Gazlavay da vaɗ na, meesəmey daha maja ndaw pal ta mebərey ma mbəɗda menjey anğa.»

Mey-menjey da ray papən ta bəza hay cew

¹¹ Yesu aa guzltar ta mey-menjey saya, a ləvtar: «Ndaw daha, bəz anğa hay cew. ¹² Masa matabəwa a ləvar a papaha: “Papay, wure keɗe, wunkandara cek akah hay masa ala ma da wamara fa dəba akah. Yaw, masa nğada

15:4 15.4 Ez 34.11, 16 * 15:5 15.5 pepesl: «papay» ta mey Zədem.
 † 15:8 15.8 sisey: Daa nğene na, sisey ara dala ga. Ta mey Gərek ara dala təɗe nğa sləra nğa ndaw ma vərndey da ley. 15:11
 15.11 Mt 21.28

yah na, vøldiwa.” Ta’, papa ata ha a wunkatara. ¹³ Fa dæba ha ðar nekøðey na, bøzey matabøwa ha, ta’, a høðkadata cek hay maala nga anga tabiya. A daw ta dala ha aa hwayak døren. Daa hwayak a ngene, a zlar nga key cek hay malamba, maja ngene, aa kwacada dala anga heyey tabiya. ¹⁴ Masa anga ma ndøvda dala anga sem tabiya na, may mahura a key daa hwayak a, a høtey cek nga zømey saba. ¹⁵ Ta’, a daw a key sløra da way ndaw fetede daha. Ndaw aha a slørda a ley nga jøðey vetem hay amba a vøltar cek mezømey. ¹⁶ Bøzey a, a wuðey nga zømey babøza nga wudez masa vetem hay ma zømamara, ama ndaw ma vølar cøved daa ba. ¹⁷ A zlar mewulkey da ray cek masa aa ma ka, a løvey: “Ndøhay ma ka sløra nga papay fa zømam cek, fa røham, fa mbøkdamara siya, ama yah na, may fa køðya fedde! ¹⁸ Ngama ya mbøkda hwayak kedde, ya daw fa papay, ya løvar: Papay, ya ta key mebørey la fa mey nga Gazlavay, ta fa mey akah. ¹⁹ Wure kedde, ya wusa amba ka zølya bøzey akah saba. Nøkya anda ndaw ma ka sløra akah gway.” ²⁰ Ta’, a sløkdawa, a sawa fa papaha.

«Ama masa a lawa døren ta way nga papaha ðagay na, papaha a høtar, a kar dey-ceceh. A hway a da cadərwa ray, slaslap! a slasløpa. ²¹ Ta’, bøz anga ha a løvar: “Papay, ya ta key mebørey la fa mey nga Gazlavay, ta fa mey akah. Wure kedde, ya wusa amba ka zølya bøzey akah saba.” ²² Ama, papaha a løvtar a ma ka sløra anga hay: “Wusmawa vaw, lamawa zana maaya, køzlamara fa vaw nga bøzey ađaw kedde. Lamawa danğwa nga bøz-mey-har, pamara a har. Lamawa tarak, ndøkwdamara a salay. ²³ Ðaðamərwa bøz-sla maabølkaya masa aløkwa ma røfkwa ngene. Hørmara, kakwa gwagway, sasømkwa, ²⁴ maja bøzey ađaw kedde anga anda bøzey mamøckaya,

ama ta sləkɔdawa sem, anɔa anda bəzey maazəɔkaya, ama yah ta hətər sem.” Ta’, ma ka sləra anɔa hay a kamara anda bay ata ma ləvtar. Anda keɔe, ndəhay a zlamar mekey gwagway ta meesəmey.

²⁵ «Daa masa ata fa kamara gwagway a na, bəzey mahura a lawa da ley. Masa anɔa fa sawa da ley na, a cənda baazlam ta gaanɔan nɔa megərvey. ²⁶ Ta’, a zəley ndaw ma ka sləra nɔa papaha pal, aa cəɔɔa, a ləvar: “Mekey da way a, me?” ²⁷ Ndaw ma ka sləra ha, a mbəɔɔara, a ləvar: “Məlmakw ta sawa cay, papakw ta hərə bəz-sla masa aləkwa ma rəfkwa heyey sem, maja məlmakw a ta vəhwa sem, aa daha zay.” ²⁸ Bəzey mahura heyey a key mevel, a gəmey nɔa mbəzey a way saba. Ama, papaha, ta’, a daw fa anɔa, a bərkwa nɔa mbəzey a way. ²⁹ Ama bəzey a, a mbəɔɔara a papaha, a ləvar: “Papay, jəkey sləmay: mevey weewe ya fa kaka sləra, ya fa təɔkawa mey akah mandaw mandaw, ama ka ta vəlyə kwa bəz-ɔakw pal nɔa key gwagway ta mandala aɔaw hay daa ba. ³⁰ Ama bəzey akah keɔe a vəhwa, ta ndəvdatərwa cek akah hay sem tabiya nɔa mesəpey nɔawas-barlaw hay, ama nɔgada anɔa na, ka hərəra bəz-sla masa aləkwa ma rəfkwa heyey jak!” ³¹ Papaha a ləvar: “Bəz aɔaw, kah na, mandaw mandaw aləkwa cew e, cek tabiya masa yah ma wa na, ara nɔa akah. ³² Si ya kakwa gwagway ta meesəmey, maja məlmakw keɔe, anɔa na, anda bəzey maməckaya, ama ta sləkɔdawa sem, anɔa anda bəzey maazəɔkaya, ama yah ma hətər sem!”»

16

Mey-menɔey ta gula masa-wewer

¹ Ta pas langgar daha, Yesu a ngatar mey a gula anga hay, a ləvtar: «Ndaw daha aa ta zleley ga. Gula anga mahura ma jəḏra zleley a daha. Ndaw daha a sawa, a ləvar a ndaw masa-zleley a: “Gula akah faa kwacadakawa zleley akah la.” ² Bay nga gula heyey ta’, a zələrwa, a ləvar: “Ya ta cəney mey maaya ba la da ray akah. Wuzdiwa sləra masa kah ma ka tabiya, maja wure keḏe ka fa da key gula aḏaw daa saba!” ³ Gula anga kaa heyey a wulkey daa ray anga, a ləvey: “Ya da key kwara? Bay aḏaw a da badaya daa sləra anga. Gədaŋ aḏaw nga həvey daa ba. Nga rəkey na, hwaray a kaya la. ⁴ Aha! Wure keḏe ya səra cek masa yah ma da ka! Ngama ya kərzey jam hay. Anda keḏe, ta pas masa ta badaya sem daa sləra anga na, jam aḏaw hay a, a ngəlmaya a way ata hay.” ⁵ Masa aa ma wulkey la anda keḏe na, ta’, a zəltərwa ndəhay masa ma lam dəvaz nga bay anga pal pal tabiya. A ləvar a ndaw ngeeme: “Dəvaz nga bay aḏaw da har kah na, we?” ⁶ Ndaw aha a mbəḏdara, a ləvar: “Mal gwajakwad temere.” A ləvar: “Larawa ḏerewel nga dəvaz akah fiyaw, nje, wuzlala fa vəḏa kwakwar zlam.” ⁷ Ta’, aa cəḏa ndaw langgar saya, a ləvar: “Dəvaz nga bay aḏaw da har akah na, we?” Ndaw aha a mbəḏdara, a ləvar: “Daw sak temere.” A ləvar a ndaw aha: “Larawa ḏerewel nga dəvaz akah fiyaw, wuzlala fa vəḏa kwakwar daŋgafad.” ⁸ Kwa gula ha a key cek ta cəveḏ e ba na, ndaw masa-zleley a, aa həmda maja a ka sləra aha ta dabaray. Fara fara, ndəhay da bəla keḏe a kam cek ta dabaray da wuzlah ata ma fəna ndəhay nga Bay Gazlavay.»

⁹ Yesu a ləvey saya: «Ya fa ləvkwar, zleley da bəla keḏe na, kərzadamara jam. Anda keḏe, da zleley a ta ndəvey sem na, ka da hətam slam menjey maaya ma ndəvey ba da vad. ¹⁰ Ndaw masa ma key sləra maaya ta cek mecəhe

na, a key sløra maaya ta cek mahura la may. Ndaw ma key sløra ta cøved e ba ta cek mecøhe na, a key sløra ta cøved e ba ta cek mahura la may. ¹¹ Da ray ñgene, da ka kam sløra maaya ba ta zleley masa ma vøldamakwara a har akwar da bøla keðe na, kaa wara zleley masa fara fara na, ma da vøldakwara na, wa? ¹² Ama da wure keðe ka kam cek hay maaya ba ta zleley masa ndaw ma vøldakwara da bøla keðe na, fa døða ha, Gazlavay a vølkwar zleley la amba ka wamara daw?

(Matiye 6.24)

¹³ «Ndaw ma gwa ñga key sløra ñgada bay hay cew daa ba, maja a da wuða bay lanjar a føna bay lanjar, da daa ba, a da nar ray a bay lanjar, a røsa bay lanjar. Ka gwamara ñga søpmara Gazlavay len zleley cewete daa slam a ba.»

¹⁴ Masa *Fariza hay ma cøndamara mey a keðe na, aa sanjøram a ray Yesu maja a wuðam dala kalah. ¹⁵ Ta', Yesu a løvtar: «Akwar fa kam cek maaya fa dey ñga ndøhay, amba a løvam akwar ndøhay maaya hay. Ama Gazlavay na, a søra mevel akwar. Cek masa ndøhay a nøkmara mahura fa mey ata na, ara cek ñga tede fa mey ñga Gazlavay.»

Mey hay mekele mekele ñga Yesu

(Matiye 11.13, 12; 5.18; 5.32; 19.9; Mark 10.11-12)

¹⁶ Yesu a løvtar: «Kwakwas ñga *Mawiz ta ndøhay ma tøla mey ñga Gazlavay fa wuzdamara mey ñga Gazlavay haa kasl *Jan-Baptis. Døga daa ñgene, ndøhay fa cøndamara *Mey-maaya-mawiya da ray *mewey ñga Gazlavay da ray ndøhay. Kwa waawa fa key gødarj amba a mbøzey a wuzlah ndøhay masa Gazlavay ma da wey da ray ata fara fara.

¹⁷ «Slam da vad ta slam da hwayak, anga ta gəra amba a ndəvey, ama cek mecəhe mawuzlakaya daa mey nga kwakwas nga Mawiz kecfe ngaa vəsey na, anga ta gəra ma fəna saya.

¹⁸ «Yaw, kwa waawa ma bəla ngwas anga, a lawa mekele na, a key ngene, a ley vaw saw da palah. Asaya, kwa waawa ma la ngwas masa zel e ma bəla sem na, a key ngene, a ley vaw saw da palah may.»

Mey-menjey da ray ndaw masa-zleley ta ndaw masa-viya

¹⁹ Yesu aa guzltar ta mey-menjey saya, a ləvtar: «Ndaw daha, anga ta zleley ga, a pey zana fa vaw na, maaya masa ndaw ma gwa nga hədka ba. Aa daa wiya mandaw mandaw, fa zəmey cek maaya. ²⁰ Ndaw mekele daha, anga masa-viya, mezəley anga Lazar, mbəlek fa vaw njabə-njabə. Manakaya fa mey-mbew nga ndaw masa-zleley kaa heyey. ²¹ Aa fa wudey nga gədmey meepəsey nga daf da hwayak daa slam mezəmey daf nga ndaw masa-zleley heyey, ama ndaw ma vəlar daa ba. Asaya, gədey hay fa samawa, fa ndəfdamara mbəlek fa vaw anga.

²² «Fa dəba ha nekədey, ndaw masa-viya heyey, pam! a məcey. Maslarj hay nga Gazlavay da vad ta', a samawa, lej! a lamara a vad a cakay *Abəraham. Ndaw masa-zleley heyey, pam! a məcey may. Ndəhay ta', a jəhmara. ²³ Ndaw masa-zleley kaa fa sərey banay ga da wuzlah ndəhay maməctakaya. A da banğadə dey a vad na, a hətar Abəraham manjakaya dərəj, Lazar manjakaya da cakay a. ²⁴ Da ray ngene, a wudey, a təlar mey, a ləvar: "Papay Abəraham, sərfaya dey-ceceh, slərdərwa Lazar amba a jəhwə bəz-mey-har anga aa yam na, a gəciwa fa neneh adaw, maja ya fa sərey banay kalah daa awaw kecfe."»

²⁵ «Ama Abərahām a mbəḏdara, a ləvar: “Bəz aḏaw, wulkada, daa masa kah da bəla, ka ta hətəy zleley la ga, daa ḡgene, Lazar fa sərey banay. Wure keḏe, feḏe, ala fa dəkmar mevel, ama kah, ka fa sərey banay may. ²⁶ Asaya, daa walaḡ ala ta akwar na, vəgeḏ selevelḡ daha, cəvedḡ ḡga daw daa ba. Da ray ḡgene, da ndəhay feḏe a wuḏam ḡga diyam fetede na, a gwamara ḡga diyam ba. Asaya, da ndəhay fetede a wuḏam ḡga samawa feḏe na, a gwamara ba may.”

²⁷ «Ndaw masa-zleley kaa heyey a ləvar a Abərahām: “Na, ya kaka ambahw papay Abərahām, slərda Lazar a way papay. ²⁸ Məlma aḏaw hay zlam daha, ḡga daw ḡga wuztar, amba a samawa aa slam ḡga banay keḏe saba.”

²⁹ Abərahām a mbəḏdara, a ləvar: “Məlmakw hay na, si a jəkam sləmay fa mey ḡga *Mawiz leḡ fa mey ḡga ndəhay ma təla mey ḡga Gazlavay.”

³⁰ «Ndaw aha a ləvar: “Kəne ba, papay Abərahām. Maaya na, si ndaw ma sləkḏey daa meməcey, a daw fa ata, ḡgene, a mbəḏdamara menjeḡ ata la.”

³¹ «Ama Abərahām a ləvar: “Da a jəkam sləmay fa mey ḡga Mawiz ba, asaya, da a cəndamara mey ḡga ndəhay ma təla mey ḡga Gazlavay zleezle ba na, ḡgene kwa mey ḡga ndaw ma sləkḏey daa meməcey na, fa da təḡmara daa ba may.”»

17

Mey da ray mebərey

(Matiye 18.6-7, 15, 21-22; Mark 9.42)

¹ Yesu a ləvtar a gula ḡga hay: «Fara fara ndəhay ma həldamata ndəhay mandaw mandaw ḡga key mebərey na, daha. Ama banay a sawa la a ray ndaw masa ma həldata ndəhay ḡga key mebərey. ² ḡgada ḡga na,

ɲgama ata ma jəwmar aɲgwa mahura a ɗɗay, a kəzlamara aa bəlay, da ray masa aɲga ma da həlda ndaw pal da wuzlah ndəhay ma təba mey aɗaw hay keɗe ɲga key mebərey. ³ Wam vaw maaya maaya fa ray akwar!

«Da məlmakw ta key mebərey la na, kəta. Da ta mbəɗɗa leɲgesl aɲga ha la na, mbəkɗara mebərey aɲga ha. ⁴ Kwa da a kaka mebərey dey maasala fa pas pal na, ama da fa vəhwa fa kah dey maasala ha, a ləvka: “Ambahw, ara mebərey aɗaw, ambahw, ara mebərey aɗaw,” na, mbəkɗara mebərey aɲga ha.»

Mey da ray metəbey mey ɲga Gazlavay

⁵ Ndəhay meslərey ɲga Yesu a ləvmar a Bay Mahura: «Vəlndar gəɗaɲ saya amba ya təbmara mey akah ma fəna ma fəna.» ⁶ Bay Mahura a ləvtar: «Da akwar fa təbmara mey ɲga Gazlavay kwa kuset kəɗey həma babəza ɲga bazlawar na, ɲgene ka gwamara ɲga ləvmar a wudez mahura keɗe, “Məɗey la feɗe, daw ta kəzley aa bəlay” na, a cənkwar mey la.»

Mey da ray ndaw ma ka sləra

⁷ Yesu a ləvey: «Da ndaw da wuzlah akwar gula aɲga fa həvar da ley, da daa ba, fa səkərar ɗahway, fa dəba ha, a sawa da ley na, bay aɲga a ləvar la ɲga sawa fiyaw fiyaw, amba a zəmey cek daw? Fa da ləvar kəne daa ba! ⁸ Sasəkar jak, a da ləvar: “Mbəɗɗa zana akah hay amba ka ɗiyawa cek aɗaw mezəmey, həlyawa cek mezəmey ta cek mesey. Fa dəba ha, ka zəma ɲga kah may, ka sa ɲga kah may.” ⁹ Da gula ha a kara cek anda bay aɲga ha ma ləvar na, a kar suse la daw? ¹⁰ Akwar kwa kəne, da ka kamara sləra tabiya masa Gazlavay ma ləvkwar na, si ka

lövam: “Ala na, gula hay nga tede gway, ya kam sløra masa Gazlavay ma lövndar nga key gway.”»

Yesu a mbøley ndøhay kuraw daa maasøkula

¹¹ Yesu fa daw a *Jeruzelem, a daw taa kwakway nga hwayak nga *Samari ta hwayak nga *Galile. ¹² A wusey gweegwe ta slala daha na, maasøkula hay kuraw a samawa ngada fa vøða. A lacam døreŋ ta anga. ¹³ A wudam, a lövam: «Yesu, Bay Mahura, sørfandar dey-ceceh!» ¹⁴ Masa Yesu ma høtatar na, a lövtar: «Diyam, wuzdamatara vaw akwar a ndøhay ma ka kwakwas nga Gazlavay.» Masa ata fa diyam, a nøkmarana, vaw ata ta søðey sem. ¹⁵ Ndaw pal da wuzlah ata daha anga ma høtar vaw anga ta søðey sem na, a mbøðwa dey, a vøhwa fa Yesu, a hølma Gazlavay ta gødaŋ. ¹⁶ A wuswa, a regedey fa mey nga Yesu, a kar suse. Ndaw aha ngene ara ndaw Samari. ¹⁷ Yesu ta', aa cøfðata ndøhay da cakay anga, a lövtar: «Maasøkula hay ma søðam na, kuraw ba diya? Kaa si ndaw pal ma vøhwa feðe, siya hay na, ata dama?» ¹⁸ Ndaw ma wulkawa nga vøhwa amba a hølma Gazlavay daa ba, si ndaw-mølak keðe gway daw?» ¹⁹ Fa døða ha, Yesu a lövar a ndaw aha: «Sløkðey, daw, ka ta løhey cay maja kah ma paya nga ndaw akah fara fara.»

*Mey da ray pas masa Bøz nga Ndaw ma da vøhwa
(Matiye 24.23-28, 37-41)*

²⁰ Fa døða ha, *Fariza hay aa cøfðamara Yesu, a lövmar: «Gazlavay a da wuzdørwa anga bay na, ta vara?» Yesu a mbøðdatara, a lövtar: «Gazlavay ma da wuzdørwa anga bay na, ara cek masa ndaw ma gwa nga høtar ta dey ba. ²¹ Ndaw a gwa a lövey “Ehe, a keðe,” da daa ba “A

katay,” na, a gwa a løyey køyne ba. Søyrmara, mewey nga Bay Gazlavay aa da wuzlah akwar wure kefe.

²² Ta', a løytar a gula anga hay: «Pas a, a sawa la masa akwar ma da wuɕam nga høytmaya yah, *Bøyz nga Ndaw, fa dey kwa ɕar pal, ama ka høytmaya daa ba. ²³ A da løywakwar: “Anga fefe,” da daa ba “Anga fataɕay,” ama ka da diyam ba. Ka da hwam aa slam aha ba. ²⁴ Anda ndøyhay ma høytmay var ma zøymey ma waɕa slam da vaɕ ta slam da hwayak tabiya na, yah, Bøyz nga Ndaw ya da vøyhwa na, køyne. ²⁵ Ama teeseɕ na, si ya søyrey banay la ga ɕagay. Asaya, ndøyhay da bøyla wure kefe a røysmaya la. ²⁶ Ta pas masa yah, Bøyz nga Ndaw ma da vøyhwa na, a da key anda cek ma key daa masa Nøywe anga da bøyla. ²⁷ Daa nylene, ndøyhay fa zøymam cek, fa sam cek, fa lam ngyusay, fa vøydamata dam ata hay a way zel, haa kasl pas masa Nøywe ma mbøyzey la aa kwambiwal mahura. Fa døyba ha, var a pawaga, a røyhda slam da bøyla, aa zøyɕdata ndøyhay cöpa. ²⁸ Asaya, pas a, a da key anda cek ma key daa masa *Lut anga da bøyla. Daa nylene, ndøyhay fa zøymam cek, fa sam cek, fa høyɕkam cek, fa høyɕkadamara cek ata hay, fa sløykam, fa løymam way. ²⁹ Ama daa masa Lut ma bawa daa berney nga *Sadawm la na, awaw tös! tös! a køyzlwa da gazlavay da vaɕ ta cek ma tøybey awaw, a paslata tabiya. ³⁰ A da key køyne ta pas masa yah, Bøyz nga Ndaw, ma da wuzwa vaw.

³¹ «Ta pas a nylene, ndaw masa manjakaya daa ambaw, masa cek anga hay a lamawa ta da way na, a da mbøyzey nga latöywa ba. Da ndaw anga da ley na, a da vøyhwa a

17:21 17.21 11.2, 20; Mt 12.28 17:22 17.22-24 21.7-24 17:23 17.23-24
 Mt 24.23-25; Mk 13.21-23 17:25 17.25 9.21-22 17:28 17.28-29 MC
 19.24-25

way ba. ³² Sərfadamara cek ma key ta ηgwas ηga Lut! *
³³ Kwa waawa ma wuɖey ηga ləhda heter anɣa na, a key ηgene, aa zəɖda. Kwa waawa maa zəɖda heter anɣa na, a key ηgene, a ɓada. ³⁴ Ya fa ləvkwar, dasi tavaɖ ηgene, da ndəhay cew manatakaya daa slam a na, a da ηgəlam pal, a da mbəkdamara laɳgar. ³⁵ Da ηgusay cew fa kəram fa lavar pal na, a da ηgəlam pal, a da mbəkdamara laɳgar. [³⁶ Da ndəhay cew fa həvam da ley na, a da ηgəlam pal, a da mbəkdamara laɳgar.]»

³⁷ Gula anɣa hay aa cəɖdamara, a ləvmar: «A da key dama, Bay Mahura?» A mbəɖdatara, a ləvtar: «Daa slam masa cek maməckaya daha na, kwakucah hay makus-takaya fetede.»

18

Mey-menjey da ray ηgwas-vagay ta ndaw ma ka sariya

¹ Fa dəba ha, Yesu a ηgatar mey a gula anɣa hay amba a wuzdatara si a dəram dangay mandaw mandaw, a da gəram ba səlak. ² A ləvtar: «Ndaw ma ka sariya daa berney daha, a zlurey ta Gazlavay ba, a cəney mey ηga ndaw ba. ³ ηgwas-vagay daa berney a daha, fa daw fa vəɖa mandaw mandaw, a ləvar: “Wunkandar ta masa-gəra aɖaw.” ⁴ ηgwas a fa daw mandaw mandaw, ama ndaw aha a gəmey ηga wunkata ba menjey ga. Fa dəba ha, ndaw aha, a wulkey daa mevel anɣa, a ləvey: “Kwa ya fa zlurey ta Gazlavay daa ba, asaya, kwa ya cəney mey ηga ndaw ba na, ⁵ ama maja ηgwas-vagay keɖe, fa gərdaya,

17:31 17.31 Mt 24.17-18; Mk 13.15-16 * 17:32 17.32 ηgwas ηga Lut: ηgwas ηga Lut pəla! a mbəɖey dey fa dəba daa cəved na, ta tərey sem ηga manda. Nəka MC 19.26. 17:32 17.32 MC 19.26 17:33 17.33 9.24; Mt 16.25; Mk 8.35 17:37 17.37 Jəw 39.30 18:1 18.1 11.2; Rm 12.12; Fəl 4.6; Kwa 4.2; 1Tes 5.17

ngama ya kara sariya anɔa, ba na, a da hɔɔɔya ray mandaw mandaw.”» ⁶ Fa dɔɔa ha, Bay Mahura aa guzley saya, a lɔvey: «Wulkam da ray mey nɔa ndaw ma ka sariya maaya ba maa guzley keɔe. ⁷ Da ndaw maaya ba keɔe ta jɔna nɔgwas keɔe la na, kaa wara Gazlavay na, a jɔnta ndɔhay anɔa hay mawalatakaya masa fa dɔɔmar dangay taa vaɔ, taa pas daa ba daw? A zɔney vaw nɔa jɔnta la daw? ⁸ Yaw, ya fa lɔvkwara, a jɔnta la fiyaw fiyaw. Ama daa masa yah, *Bɔz nɔa Ndaw, fa vɔhwa a bɔla na, ya hɔɔfey ndɔhay ma tɔɔmara mey aɔaw da bɔla la daw?»

Mey-menɔey ta ndaw Fariza lej ta ndaw ma cakala budaw

⁹ Ndɔhay siya fa wulkam, ata na, maaya fa mey nɔa Gazlavay. A nɔkmata ndɔhay mekele anda ndɔhay ta meɔɔey. Da ray nɔgene, Yesu aa guzley mey-menɔey da ray ata, ¹⁰ a lɔvey: «Ndɔhay cew daha, a diyam nɔa dɔɔmawa dangay daa *Way-mekey-kwakwas nɔa Gazlavay. Ndaw pal, ara ndaw Fariza, ndaw langar, ara *ndaw ma cakala budaw. ¹¹ Masa ata daa Way-mekey-kwakwas nɔa Gazlavay a na, ndaw Fariza kaa heyey deɔ! a lecey, a dɔɔey dangay da hwaɔ da hwaɔ, a lɔvey: “Waa Bay Gazlavay, ya fa kaka suse, maja yah anda ndɔhay mekele ba. Ata na, mayal hay, ata ndɔhay ma kam cek maaya ba hay mekele mekele, ata ndɔhay ma lam vaw saw da palah. Asaya, ya fa kaka suse, maja yah anda ndaw ma cakala budaw keɔe ba. ¹² Fa luma pal na, ya fa key *daliyam dey cew. Daa cek tabiya masa yah ma hɔɔey na, ya fa wunka slam kuraw, ya fa la slam pal, ya fa vɔldakawa.” ¹³ Ama ndaw ma cakala budaw keɔe a lecey dɔɔɔɔ, a wuɔey nɔa baɔgaɔa dey a vaɔ ba, ta’, a kɔɔa rav

maja mebørey anġa, a løyey: “Bay Gazlavay, sərƿaya dey-ceceh. Yah ndaw ta mebørey!”» ¹⁴ Ta’, Yesu aa guzltar saya, a løyey: «Ya fa løykwār, ndaw ma cakala budaw a, a daw a way na, Gazlavay ta pa sem ŋga ndaw maaya fa mey anġa. Ama ndaw Fariza heyey na, Gazlavay ta pa ŋga ndaw maaya fa mey anġa daa ba. Sərmara, kwa waawa ma gəlda ray anġa na, Gazlavay a da pa ŋga mecəhe, ama ndaw masa ma nada ray anġa na, Gazlavay a da pa ŋga mahura.»

*Yesu a pəstar mey a bəza hay
(Matiye 19.13-15; Mark 10.13-16)*

¹⁵ Ndəhay a handamata bəzey ata hay fa Yesu, kwa masa da dəbā hay amba a patar har a ray, a pəstar mey. Masa gula anġa hay ma hətmatar na, a kamatar mey a ndəhay a. ¹⁶ Ama Yesu a ləvtar a ndəhay masa ta bəza hay a, ŋga ŋgəchadamətərwa. Ta’, a ləvtar a gula anġa hay: «Mbəkdamətərwa bəza hay ŋga samawa fa yah! Ka da təkмата ba, maja Gazlavay fa wey da ray ndəhay masa anda bəza hay. ¹⁷ Ya fa løykwār fara fara, si ka təbā Bay Gazlavay ŋga wey da ray akah anda bəzey mecəhe ma təbā, da daa ba na, ka fa da mbəzey a wuzlah ndəhay masa Gazlavay ma wey da ray ata na, daa ba.»

Ndaw masa-zleley aa cəfda Yesu da ray mehətey heter mendəvey ba

(Matiye 19.16-30; Mark 10.17-31)

¹⁸ Ndaw mahura ŋga *Jəwif hay daha, aa cəfda Yesu, a ləvar: «Bay adaw, ndaw masa maaya, ya da key amba ya hətəy heter mendəvey ba na, me?» ¹⁹ Yesu a mbəddara, a ləvar: «Ka zəlya ndaw maaya na, maja me? Ndaw maaya na, Gazlavay pal taava anġa. ²⁰ Yaw, ka sərta mewey hay

18:13 18.13 5.8; Ps 51.3, 5 18:14 18.14 Ps 51.19; Mt 23.12 18:17 18.17
Mt 18.3 18:18 18.18 10.25

nga Gazlavay, ba diya? Ara mey hay masa ma ləvam: “Ka da ley vaw saw da palah ba, ka da kəɖey ndaw vagay ba, ka da leley ba, ka mbərzley a ray ndaw ba, natar ray ngada ata papakw ta mamakw.”» ²¹ Ndaw aha, a mbəɖɖara a Yesu, a ləvar: «Dəga yah daa zariya aɖaw na, ya ta zləɓta mewey hay a ngene daa ba səlak.» ²² Masa Yesu ma cənda mey anga la na, ta', a ləvar: «Cek pal ma mbəkaka daha nga key saya. Həɖkadata cek akah hay tabiya, wunkatara dala ha a masa-viya hay. Da ka ta ka la anda keɖe na, ka da hətey zleley fa Gazlavay da vaɖ. Masa kah ma vəldatara dala ha cay a masa-viya hay na, sawa, səpya.»

²³ Masa ndaw aha ma cənda mey nga Yesu a la na, anga ta meesəmey daa ba, maja zleley anga ga kalah. ²⁴ Masa Yesu ma hətar ndaw aha anga ta meesəmey daa ba na, ta', aa guzley, a ləvey: «Anga ta banay ga ngada ndəhay masa-zleley amba a təɓmara Gazlavay nga wey da ray ata. ²⁵ Ahaw, anga ta banay ngada slagwama nga mbəzey taa vəgeɖ nga baatal. Ama anga ta banay ga ma fəna saya ngada ndaw masa-zleley nga təɓa Bay Gazlavay nga wey da ray a.»

²⁶ Ndəhay ma cəndamara mey a na, a ləvam: «Da anda keɖe na, ma da ləhey daa mebərey na, wa?» ²⁷ Yesu a mbəɖɖatara, a ləvtar: «Cek masa ta banay fa ndəhay na, anga ta banay fa Gazlavay ba.» ²⁸ *Piyer a ləvar: «Ehe wure keɖe, ala ta mbəkdamatərwa cek ala hay sem, amba ya səpmaka.» ²⁹ Yesu aa guzltar, a ləvtar: «Ya fa ləvkwar fara fara, da ndaw a mbəkɖərwa way anga ta ndəhay da way anga cəpa, anda meləvey ngwas anga, məlmaha hay, papaha ta mamaha, leɲ bəz anga hay, amba Bay Gazlavay a wey da ray a na, ³⁰ daa masa anga da bəla keɖe, a hətey

18:20 18.20 Mab 20.12-16 18:22 18.22 12.33; Mt 8.21-22 18:27 18.27
Zak 8.6; Lk 1.37 18:29 18.29 14.26; Mt 10.37

cek hay la ga ma fəna. Asaya, fa dəba nga mendəvey nga bəla na, a hətəy heter mendəvey ba la.»

Yesu aa guzley nga dey maakar da ray meməcey anga ta masləkdawa anga

(Matiye 20.17-19; Mark 10.32-34)

³¹ Fa dəba ha, Yesu a ngəlta gula anga hay kuraw a ray a cew, a ləvtar: «Jəkam sləmay, ehe, wure keđe aləkwa fa nakwa a *Jeruzelem. Cek hay tabiya masa ndəhay ma təla mey nga Gazlavay zleezle ma wuzlalamara da ray adaw, yah, *Bəz nga Ndaw na, a da key. ³² Anda meləvey, a da vəldamaya a har ndəhay masa *Jəwif hay ba, a daa sanğəram a ray adaw, a da cədmaya, a da təfmaya meesleḅ aa dey, ³³ a da slədmaya ta laway. Fa dəba ha, a da kədmaya vagay. Nga đar maakar a, ya sləkđawa la daa meməcey.»

³⁴ Ama gula anga hay, kwa ta cəndamara mey a daa ba, maja mey a mabadakaya fa ata. Anda keđe, a sərmara cek masa Yesu ma wudəy nga ləvey ba.

Yesu a wurey dey nga ndaw-wulaf

(Matiye 20.29-34; Mark 10.46-52)

³⁵ Yesu a wusey gweegwe ta Jerikwaw. Feteđe, ndaw-wulaf daha manjakaya da mey-cəved fa rəkey. ³⁶ Masa aa ma cənda ndəhay ga fa yam mey, fa diyam taa cəved e na, ta', aa cəfdata ndəhay a, a ləvtar: «Mekey me?» ³⁷ A ləvmar: «Yesu ndaw *Nezeret, fa sawa ta keđe.» ³⁸ Aa ma cənda la anda keđe na, a zlar mewudey, a ləvey: «Yesu, Bəzey nga *Davit, ambahw sərfaya dey-ceceh!»

³⁹ Ndəhay ma diyam fa mey, a kamar mey, a ləvmar nga njeý teete. Ama ndaw-wulaf a, a wudey ta gədaŋ

cəŋga, a ləvey: «Bəzey ŋga Davit, ambahw sərfaya dey-ceceh!» ⁴⁰ Yesu ta', a lecey, a ləvtar a ndəhay da cakay aŋga ŋga ŋgəlmərwə ndaw-wulaf a. Masa wulaf a, ma wusey a cakay a na, Yesu, ta', aa cəfda, a ləvar: ⁴¹ «Ka wudəy ya kaka na, me?» Wulaf a, a mbəddara, a ləvar: «Bay mahura, ya wudəy ka wuryawa dey aɗaw amba ya hətar dey cəŋga.» ⁴² Yesu a ləvar: «Dey akah ŋga wurey. Ka ta mbəley cay maja kah ma paya ŋga ndaw akah fara fara.» ⁴³ Wure wure ŋgene, dey aŋga ta', a wurey, a hətar dey dəba. Ta', a daw asi Yesu, a həlma Gazlavay. Masa ndəhay tabiya ma hətmar cek a na, a həlmamara Gazlavay may.

19

Mey da ray Zase, bay ŋga ndəhay ma cakala budaw

¹ Fa dəba ha, Yesu a wusey a slala Jerikwaw. A daw ta da slala ha. ² Feteɗe ndaw daha mezəley Zase. Aŋga bay ŋga ndəhay ma cakala budaw, aŋga ndaw ta zleley ga. ³ Fa səpey cəved amba a hətar Yesu, ama a gwa ŋga hətar ba, maja aŋga medekwele, ndəhay ga fa təhmar dey. ⁴ Ta', a hway fa mey, a daw a təpey a ray bazlawar da mey-cəved masa Yesu ma da daw ta hwaɗ a amba a hətar Yesu a. ⁵ Masa Yesu ma wusey la aa slam aha na, a baŋgaɗa dey, a ləvar: «Zase, wuswa vaw, pawa salay, tasana ya da ney da way akah.» ⁶ Maja ŋgene, Zase a wuswa vaw, a pawa salay, a təba Yesu ta meesəmey. ⁷ Ama ndəhay ma hətmar na, aa ŋguram mey, a ləvam: «Haya! Ndaw aha keɗe a da daw ŋga ney a way ndaw ta mebərey na, kwara!» ⁸ Zase ta', a lecey fa mey ŋga Bay Mahura, a ləvar: «Nəka, Bay Mahura, wure keɗe ya da wunka cek aɗaw hay slam cew, ya da vəlda slam pal a masa-viya hay. ŋgada ndəhay masa

yah ma təktar d̄ay n̄ga p̄ley dala n̄ga budaw ma f̄ona na, ya da v̄hdatara dala ha h̄oma h̄oma n̄gene dey m̄ofad̄.»

⁹ Yesu a l̄ovar: «Tasana Gazlavay ta l̄ohdata nd̄ohay da way keḏe cay daa meb̄orey, maja kah Zase, kah ndaw ma pa Gazlavay n̄ga ndaw akah fara fara anda papaṅ n̄ga papa al̄ekwa *Ab̄raham zleezle may. ¹⁰ Fara fara yah, *B̄oz n̄ga Ndaw, ya sawa na, n̄ga s̄apey nd̄ohay maaz̄oḏtakaya ta n̄ga l̄ohdata.»

Mey-men̄gey ta dala
(Matiye 25.14-30)

¹¹ Nd̄ohay ga fa j̄okfamar sl̄omay fa Yesu, a wulkam Gazlavay a da wuzd̄orwa n̄ga bay wure wure n̄gene, maja n̄ga gweegwe ta *Jeruzelem. Da ray n̄gene, Yesu aa guzltar ta mey-men̄gey saya, ¹² a l̄ovey: «Ndaw daha, ata n̄ga way ata ta bay. Aa fa da daw aa hwayak d̄oreṅ, amba a pam̄orwa aa bay. Fa d̄oḃa ha, a v̄hwa aa hwayak n̄ga. ¹³ Masa aa fa da daw na, ta', a z̄elt̄orwa mad̄orlam n̄ga hay kuraw, a v̄ltar dala gabal temere temere. Ta', a l̄ovtar: “Mb̄oḏam har ta dala keḏe, kasl pas masa yah ma da v̄hwa.” Fa d̄oḃa ha, ta', a daw.

¹⁴ «Ama nd̄ohay daa hwayak n̄ga, a wuḏmara ba. Da ray n̄gene, a sl̄oram nd̄ohay fa d̄oḃa n̄ga, a l̄ovam: “Ya wuḏam ndaw keḏe n̄ga key bay ala ba.”

¹⁵ «Ta n̄gene he c̄opa, ta pam̄orwa sem aa bay c̄oṅga. Ndaw a, ta' a v̄hwa aa hwayak n̄ga. Masa n̄ga ma v̄hwa cay na, ta', a z̄elt̄orwa mad̄orlam n̄ga hay masa aa ma v̄ltar dala heyey amba a s̄ora dala masa ata ma h̄otam a ray a.

19:8 19.8 Mab 21.37; Ez 33.14-16 19:9 19.9 13.16; SNM 16.31 19:10
19.10 Ez 34.16; Mt 9.13; Mk 2.17; Lk 5.32; 1Tm 1.15 19:11 19.11 11.2; SNM
1.6 19:12 19.12-13 Mk 13.34; SNM 1.11; 2.33-36 19:14 19.14 SNM 4.17;
5.28; 13.44-46; 28.25-28

¹⁶ «Madərlam ngeeme, a sawa fa mey anğa, a ləvar: “Bay ađaw, ya ta hətwa gabal temere temere kuraw la ta dala masa kah ma vəldiwa heyey.”

¹⁷ «Bay a, a ləvar: “Maaya, ara mey ba. Kah, madərlam maaya. Maja ka ta key sləra ta cəveđ e la ta cek mecəhe. Anda keđe, ya paka nğa wey da ray berney hay kuraw.”

¹⁸ «Madərlam nğa dey cew e, ta', a sawa, a ləvar: “Bay ađaw, ya ta hətwa gabal temere temere zlam la ta dala masa kah ma vəldiwa heyey.”

¹⁹ «Bay a, a ləvar a ndaw aha: “Kah na, ya paka nğa wey da ray berney hay zlam.”

²⁰ «Ta', madərlam mekele a sawa fa anğa saya, a ləvar: “Bay ađaw, təba dala akah. Ya ta bəda la mahəztlakakaya daa bərtete, ²¹ maja ya fa zlurey ta akah. Kah na, ndaw ma sərey dey-ceceh fa ndaw ba, ka ley cek daa slam masa kah ma pa ba. Ka nğəmey daw daa slam masa kah ma sləka ba.”

²² «Bay a, a ləvar: “Kah, madərlam maaya ba. Mey akah masa kah maa guzlda keđe na, ya da kaka sariya maja. Da ka sərya, yah, ya sərey dey-ceceh fa ndaw ba, ya ley cek daa slam masa yah ma pa ba, ya nğəmey daw daa slam masa yah ma sləka ba na, ²³ anja ka vəlda dala ha a har ndaw amba daa mavəhwa ađaw keđe, ya təbərwa dala ha ta yam a ba daw?”

²⁴ «Ta', bay a, a ləvtar a ndəhay da cakay anğa: “Təbmara dala da har anğa, vəldamara a ndaw masa ma hətəy gabal temere temere kuraw heyey.” ²⁵ Ndəhay a, a ləvmar: “Bay ala, nğa anğa gabal temere temere kuraw daha cay, ba diya?” ²⁶ Bay a, a ləvtar: “Ya fa ləvkwar, ndaw masa cek anğa daha, a da vəlmar a dey a. Ama ndaw masa cek anğa kuset kədey na, a da təbmara cek aha

kuset kōḏey a ṅgene. ²⁷ Yaw, masa-gəra aḏaw hay masa ma wuḏam ya key bay ata ba heyey na, kərzamatərwa, handamatərwa, kōḏmata vagay fa mey aḏaw feḏe.”»

Yesu a daw a Jeruzelem anda bay

(Matiye 21.1-11; Mark 11.1-11; Jay 12.12-19)

²⁸ Fa dōḃa ha, Yesu maa guzley la na, ta', a daw ṅgadaa berney ṅga *Jeruzelem, ndəhay ga fa səpmar wurzay. ²⁹ A wusey a Aṅwa ṅga *Awliviye, gweegwe ta slala Betfaje leṅ ta slala Betani. Masa aṅga ma wusey la fetede na, ta', a slərey gula aṅga hay cew teeseḏ ṅgada slala ha, a ləvtar: ³⁰ «Diyam a slala fa mey aləkwa katay. Da akwar ta wusam a slala ha la na, ka hətfam bəz-zəṅgwaw majəwkaya la fetede, masa kwa ndaw ta təpey a ray a daa ba araṅ. Pəskamərwa, handamərwa feḏe. ³¹ Da ndaw aa cəḏakwar, a ləvey: “Ka pəskamara ka me?” na, ka mbəḏdamara, ka ləvmar: “Bay Mahura a wuḏey.”»

³² Gula hay cew heyey, ta', a diyam, a hətfamar cek aha anda Yesu ma ləvtar. ³³ Masa ata fa pəskamara bəz-zəṅgwaw a na, ndəhay ṅga zəṅgwaw a, a ləvmatar: «Ka pəskamara bəz-zəṅgwaw a, keme?» ³⁴ A mbəḏdamatara, a ləvmatar: «Bay Mahura a wuḏey.» ³⁵ Ta', a handamərwa fa Yesu, a ciyam zana ata hay a ray a. A təpdamara Yesu a ray bəz-zəṅgwaw a. ³⁶ Masa aṅga fa daw na, ndəhay a həslmar ray, a ciyam zana ata hay aa cəveḏ amba a daw ta ray a. ³⁷ Daa ṅgene, Yesu aṅga gweegwe ta berney ṅga Jeruzelem. Masa aṅga fa daw taa cəveḏ ma bəṅgawa daa Aṅwa ṅga Awliviye na, ndəhay aṅga hay tabiya fetede faa səmam, a zlamar ṅga həlmamara Gazlavay ta gədaṅ maja maazla hay tabiya masa ata ma hətmar. ³⁸ A ləvam: «Anja Bay Gazlavay ṅga pəsar mey a Bay masa aa ma slərdərwa ta mezəley aṅga.

Anja Bay Gazlavay a, nga handərwa zazay anga a wuzlah ndəhay. Anja ndəhay nga həlmamara Gazlavay da vadf!»

³⁹ *Fariza hay da wuzlah ndəhay a daha, a ləvmar a Yesu: «Bay, ləvtar a ndəhay akah hay nga njam teete.»

⁴⁰ Yesu, ta', a mbədfdatara, a ləvtar: «Ya fa ləvkwar, da ta njam teete la na, kwa anywa hay a wudam la.»

Yesu a təway maja ndəhay daa berney nga Jeruzelem

⁴¹ Masa Yesu ma wusey la gweegwe ta berney nga *Jeruzelem na, a nəka berney a, ta', a təway maja cek ma da hətfatar ndəhay da hwaɸ a. ⁴² A ləvey: «Akwar ndəhay da Jeruzelem, ya wudəy anja tasana keɸe na, ka səmra cek ma da njadakwar daa zazay ta Gazlavay. Ama wure keɸe, cek aha ta bəy sem fa dey akwar, ka gwamara nga hətmar saba. ⁴³ Pas a, a sawa la, masa masa-gəra akwar hay ma da zlərmakwar ray ta cek hay nga vəram. A gərcamakwar la aa berney a, kwa akwar fa da gwamara nga bawa daa saba. ⁴⁴ A da bəzlmara berney akwar cəpa. Kwa fa da mbəkam anywa pal da ray cəla daa ba. Akwar ta bəz akwar hay na, a da kəɸmakwar cəpa vagay, maja akwar ta pam ləngesl fa pas masa Gazlavay ma sawa nga ləhdakwar na, daa ba!»

Yesu a bəltərwa ndəhay daa Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay

(*Matiye 21.12-17; Mark 11.15-19; Jan 2.13-22*)

⁴⁵ Fa dəba ha, Yesu a mbəzey aa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay. Feteɸe na, ndəhay daha fa kam luma. A bəлта ndəhay ma həɸkadam cek hay a, ⁴⁶ a ləvtar: «Mawuzlalakaya daa ɸerewel nga Gazlavay, Gazlavay a

19:38 19.38 Ps 118.26; Lk 2.14 19:40 19.40 Hab 2.11 19:41 19.41-44
21.20-24 19:42 19.42 Mew 32.29; Lk 2.14 19:44 19.44 1.68; 21.6; Mt
24.2; Mk 13.2

løyey: “Way aɔfaw na, ara way amba ndəhay a dərɔmaya danɔay da hwaɔf a.” Ama akwar na, ka tərɔdamara way a keɔfe nɔa slam nɔa mayal hay!»

⁴⁷ Mandaw mandaw Yesu faa sərkaɔata ndəhay daa Way-mekey-kwakwas nɔa Gazlavay. *Bay-ray hay nɔa ndəhay ma ka kwakwas nɔa Gazlavay, ta *ndəhay maa sərkaɔa kwakwas nɔa Mawiz, leɔ mahura hay nɔa *Jəwif hay, fa səpam cəveɔf nɔa kəɔmara vagay. ⁴⁸ Ama ta hətam cəveɔf nɔa kərzamara daa ba, maja ndəhay tabiya fa jəkfamar sləmay maaya maaya.

20

Ma vəldara gəɔɔaɔ a Yesu na, wa?

(Matiye 21.23-27; Mark 11.27-33)

¹ Ta pas lanɔar daha, Yesu faa sərkaɔata ndəhay daa *Way-mekey-kwakwas nɔa Gazlavay, fa wuztar *Mey-maaya-mawiya. *Bay-ray hay nɔa ndəhay ma ka kwakwas nɔa Gazlavay, ta *ndəhay maa sərkaɔa kwakwas nɔa Mawiz, leɔ mahura hay mekele nɔa *Jəwif hay, a samawa fa anɔa. ² Aa cəɔɔamara, a ləvmar: «Wuzɔandara, ma ləvka nɔa kata cek hay a keɔfe na, wa? Asaya, ma vəlka cəveɔf nɔa kata na, wa?» ³ Yesu a mbəɔɔɔatara, a ləvtar: «Yah may, amba yaa cəɔɔakwar mey pal. Wuzɔamiwa cey. ⁴ Ma sləɔɔərwa *Jan-Baptis nɔa katar *baptem a ndəhay na, wa? Gazlavay daw, da daa ba, ndəhay daw?»

⁵ Ta', ndəhay a, a slam yawa da wuzlah ata, a ləvam: «Ya da mbəɔɔɔakwa aa mey anɔa ha na, kwara? Da ya ləvkwa: “Ara Gazlavay, ma sləɔɔərwa,” na, a da mbəɔɔɔandakwara, a ləvey: “Kaa ka təbɔmara mey nɔa Jan-Baptis a ba na, maja me?” ⁶ Ama, da ya ləvkwa:

19:46 19.46 Iz 56.7; Jer 7.11 19:47 19.47 21.37; 22.53; Mt 26.55; Mk 14.49;
Jan 18.20 19:48 19.48 20.19; 22.2

“Ara ndøhay ma slørdamərwa” na, ndøhay tabiya a daa zakamandakwar ta anƷwa amba a kəɔmandakwar vagay, maja a wulkam Jan-Baptis a, ara *ndaw ma təla mey nga Gazlavay.» ⁷ Da ray nƷgene, a mbəɔdamara, a ləvmar: «Ya sərmar ba.» ⁸ Ta’, Yesu a mbəɔdatara, a ləvtar: «Yaw, da anda keɔe na, ya fa da kadakwara ndaw ma vəlya cəveɔ nga kata cek hay a keɔe na, daa ba may.»

Mey-menƷey da ray ndøhay ma təbmara Bəzey nga Gazlavay ba

(Matiye 21.33-46; Mark 12.1-12)

⁹ Fa dəba ha, Yesu, ta’, aa guzltar a ndøhay ta meymenƷey, a ləvtar: «Ndaw daha a key jerne nga wudez hay mezəmey. Ta’, a vəlda jerne he a har ndøhay nga kam sləra da hwaɔ a. Cay, ta’, a daw aa slam dəreƷ, a njawa ga fetede. ¹⁰ A wa təde aa kiya menƷəley babəza nga wudez hay a na, ta’, a slərey gula anƷa pal fa ndøhay ma ka sləra daa jerne he, amba a təbar babəza nga wudez hay a maala nga anƷa may. Gula ha, ta’, a daw, a wusey aa jerne he. Ama ndøhay a, a kəɔmərwa, a bəlmərwa ta har ba’ kəne. ¹¹ Fa dəba ha, bay nga jerne he, a slərey gula anƷa mekele saya. AnƷa may, a kəɔmərwa anda ndaw nƷeeme heyey cəƷga, a cəɔmərwa, ta’, a bəlmərwa ta har ba’ kəne. ¹² Bay a, ta’, a slərey gula anƷa mekele nga dey maakar saya. AnƷa na, a kəɔmara haa a kamar mbəlek fa vaw, aa zakadamara a palah. ¹³ Da ray nƷgene, bay nga jerne he, a wulkey, a ləvey: “Wure keɔe, ya da key na, kwara? nƷgama ya slərey bəzey da hwaɔ aɔaw masa yah ma wuɔa kalah keɔe, da a cənmə mey la kwa.” Ta’ a slərda. ¹⁴ Ama masa ndøhay ma kam sləra daa jerne heyey, ma hətmar bəzey a fa sawa na, aa guzlam

da wuzlah ata, a ləvam: “Nəkmara, ndaw ma sawa katay, ara bəzey ma da wa jerne keḏe fa dəba ŋga papaha. Da ta wuswa la na, ya kəḏkwa vagay, amba jerne he a njeŋ ŋgada aləkwa.” ¹⁵ Masa aŋga ma wuswa la na, ta’ aa zakadamara daa jerne he a palah, a kəḏmara vagay.»

Yesu aa cəfdata ndəhay fetede, a ləvey: «Wure keḏe, ka wulkam bay ŋga jerne he a da kadata ndəhay a na, kwara? ¹⁶ Yaw, ya fa ləvkwar bay ŋga jerne he, a da sawa ŋga kəḏta ndəhay a cəpa vagay, a da vəlda jerne he a har ndəhay mekele.» Masa ndəhay a ma cəndamara mey a keḏe na, a ləvam: «Anja Gazlavay ŋga ka kəne ba!»

¹⁷ Yesu a nəkta, a ləvey: «Da ka wuḏam cek aha ŋga key kəne ba na, mey ŋga Gazlavay mawuzlalakaya ma ləvey: “Aŋgwa meləmey way masa ndəhay ma ləma way

ma kəzlamara ta cakay na,

anja ara aŋgwa maaya, ma fənta siya hay jak.”

Mey a keḏe na, a wuḏey ŋga ləvey me? ¹⁸ Yaw, kwa waawa ta təḏey la a ray aŋgwa ha na, a ŋgərfey. Da aŋgwa ha ta kəzley la a ray ndaw na, a ḏəga kwəḏ-kwaḏ.»

Ndəhay mahura hay a jadamara Yesu da ray mepəley budaw

(Matiye 22.15-22; Mark 12.13-17)

¹⁹ *Ndəhay maa sərkada kwakwas ŋga Mawiz, ta *bay-ray hay ŋga ndəhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay, a sərmara Yesu aa guzley mey-menḡey keḏe da ray ata. A wuḏam ŋga kərzamara Yesu ta pas a ŋgene, ama a zluram ta ndəhay. ²⁰ Da ray ŋgene, a zlamar ŋga jəḏmara. Ta’, a walam ndəhay, a slərdamata fa Yesu amba a jəḏam mey da mey aŋga. Ndəhay a, a pamata ray ata hay anda ndəhay maaya. A wuḏam ŋga cənam mey maaya ba fa

annga, amba a kørzamara, a handamara fa ndøhay nga ngwamna amba a kamar sariya. ²¹ Aa cøfdamara, a løvmar: «Bay ala, ya sørmara mey masa kah maa guzlda, ta cek masa kah maa sørkadandara na, ara mey fara fara. Ka nøkta ndøhay cøpa letek fa mey akah. Ka faa sørkadata ndøhay nga njam anda Gazlavay ma wuðey fara fara. ²² Anda keðe, ya wuðam ngaa cøfdamaka, kwakwas aløkwa na, a vøley cøved nga pøley budaw a bay mahura *Sezere daw? A vøley cøved ba daw?»

²³ Ama Yesu a søra wewer ata, ta', a løvtar: ²⁴ «Wuzmaya dala ha pal cey.» Masa ata ma wuzmar dala ha la na, aa cøfdata, a løvtar: «Fa dala ha keðe, ara dey nga wa? Ara mezøley nga wa?» A mbøfdamara, a løvmar: «Ara nga Sezere, bay mahura nga *Rawm.» ²⁵ Ta', Yesu a løvtar: «Anda keðe, cek masa nga Sezere na, vøldamara a Sezere he. Cek masa nga Gazlavay na, vøldamara a Gazlavay a.» ²⁶ A jøðam mey da mey annga fa dey nga ndøhay tabiya, ama ta høtam mey da hwad annga nga kørza daa ba. Sasøkar mey masa Yesu ma mbøfdatara na, a røzlam ga da ray a jak, a njam teete.

*Mey da ray masløkðawa nga ndøhay daa memøcey
(Matiye 22.23-33; Mark 12.18-27)*

²⁷ Fa døða ha, ndøhay *Saduse hay a ngøcham a cakay Yesu. Ndøhay a ngene ara ndøhay ma wulkam, ma løvam da ndaw ta møcey sem na, fa da sløkðawa daa memøcey daa ba. Aa cøfdamara Yesu, a løvmar: ²⁸ «Bay ala, zleezle *Mawiz ta wuzlalandakwar kwakwas la, a løvey: “Da ndaw mølmaha ta møcey sem na, da ngwas nga ndaw ma møcey a, ta yawa bøza hay daa ba na, si mølmaha a la ngwas-vagay a, amba a yamawa bøza hay ngada mølmaha

maməckaya ha.” ²⁹ Yaw, məlmanj hay maasala daha, ata ngaa manj, ngaa paŋ. Məlma ata mahura, leŋ! a ley ngwas. Fa dəba ha, ndaw aha pam! a məcey, ta hətey bəzey daa ba. ³⁰ Mambaray a, leŋ! a la ngwas-vagay a, aa pam! a məcey, ta hətey bəzey daa ba may. ³¹ Ma səpa nga maakar a, leŋ! a la ngwas-vagay a saya, a məcey, ta hətey bəzey daa ba cəŋga. Anda keđe, ata maasala ata tabiya, ta lamara ngwas aha la, a məcam, ta hətam bəzey ta ngwas aha daa ba. ³² Fa dəba ha masa ta məcam sem na, ngwas aha pam! a məcey may. ³³ Anda keđe, ta pas masa ndəhay maməctakaya ma da sləkdamawa na, ngwas aha a da key na, ngwas nga wa? Maja ata maasala ata cəpa, ta lamara la nga ngwas ata.»

³⁴ Yesu a mbədfatara, a ləvtar: «Da bəla keđe, zel fa ley ngwas, ngwas fa ley zel. ³⁵ Ama fa dəba nga meməcey, zel hay ta ngusay masa Gazlavay ma nəkta maaya nga sləkdamawa daa meməcey amba a njam da cakay aŋga na, ngene zel a ley ngwas daa saba, ngwas a ley zel daa saba. ³⁶ Daa masa ata da cakay Gazlavay na, ata anda maslaŋ aŋga hay da vadf, fa da məcam daa saba. Ta təram sem bəza hay nga Gazlavay maja ta sləkdamawa sem daa meməcey. ³⁷ Kwa Mawiz zleezle na, ta wuzleley mey la nga wuzey, ndəhay a sləkdamawa la daa meməcey. Yaw, daa masa aŋga maa guzley da ray awaw megədfey da ray kusaf na, a zəla Bay Gazlavay, “Gazlavay masa *Abəraham, *Izak, leŋ *Jakwap ma namar ray.”» ³⁸ Yesu aa guzley saya, a ləvey: «Fa Gazlavay na, ndəhay maməctakaya ta ndəhay ta dey na, ata cəpa ta dey, maja Bay Gazlavay, ara Gazlavay nga ndəhay ta dey, ba na, ara Gazlavay nga ndəhay maməctakaya ba.» ³⁹ Siya hay da wuzlah ndəhay maa sərkada kwakwas nga Mawiz

a ləvəm: «Bay ala, ka taa guzley la maaya.» ⁴⁰ Da ray ɲgene ndəhay a zluram ɲгаа cəfdafamar mey mekele.

Kəriste, aɲga bay ɲga Davit na, kwara?

(Matiye 22.41-46; Mark 12.35-37)

⁴¹ Yesu aa cəfdata ndəhay fetede, a ləvey: «Ndəhay a ləvəm *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala ɲga ləhdata ndəhay na, ara bəzey da hwaɗ Bay *Davit na, kwara? ⁴² Maja Davit ta ray aɲga, a wuzlala daa cferewel ɲga *Pəsam, a ləvey:

“Bay Gazlavay a ləvar a Bay aɗaw Mahura:

Sawa, njeɲ a har-zəmay aɗaw amba ya wakwa da ray ndəhay

⁴³ haa ta pas masa yah ma da pata masa-gəra akah hay asi salay akah.”

⁴⁴ Yaw, da Davit a zəla Kəriste “Bay Mahura” na, kaa wara Kəriste he ara bəzey da hwaɗ Davit saya na, kwara?»

Yesu a kətata gula aɲga hay fa ndəhay maa sərkada kwakwas ɲga Mawiz

(Matiye 23.1-36; Mark 12.38-40)

⁴⁵ Yesu a patar leɲgesl a gula aɲga hay fa mey ɲga ndəhay tabiya da cakay a, fa jəkfamar sləmay. Aa guzltar a gula aɲga hay a, a ləvtar: ⁴⁶ «Wam vaw fa *ndəhay maa sərkada kwakwas ɲga Mawiz. A wuɗam mepəkey ta dawura hay fa vaw ɲga zlepey. A wuɗam ndəhay a camatar har ta meney ray fa mey ɲga ndəhay. Daa *way-mewuzey-mey ɲga Gazlavay na, a səpam slam-menjeɲ fa mey ɲga ndəhay amba ndəhay tabiya a hətmatar. Ta pas gwagway na, a səpam slam-menjeɲ maaya. ⁴⁷ Asaya, fa təbmatara cek hay ɲga ɲgwas-vagay hay tabiya, ama da

20:39 20:39 Mk 12.32 20:40 20:40 Mt 22.46; Mk 12.34 20:41 20:41-44
Mt 20.30-31 20:42 20:42-43 Ps 110.1; SNM 2.33-35 20:46 20:46 11.43;
14.7

ata fa dɔram dangay na, a njam daa medɔrey-dangay a ga, amba ndɔhay a lɔvam ata maaya. Ya fa lɔvkwɔr, Gazlavay a sɔrdata banay la, ma fɔna ŋga ndɔhay mekele!»

21

Mey da ray ŋgwas-vagay masa-viya ma vɔley cek a Gazlavay

(Mark 12.41-44)

¹ Yesu aŋga daa *Way-mekey-kwakwas ŋga Gazlavay. A nɔkey dey ta cakay, a hɔtatar ndɔhay masa-zleley hay, fa kwiyaŋ dala aa cek mecekeley dala. ² A hɔtey ŋgwas-vagay masa-viya daha, fa kwiyeŋ sisey sisey cew aa cek aha may. ³ Da ray ŋgene, Yesu a lɔvey: «Ya fa lɔvkwɔr fara fara, ŋgwas-vagay masa-viya keɔɔe, ta vɔley dala la ma fɔna ŋga ndɔhay siya tabiya. ⁴ Ya lɔvkwɔr anda keɔɔe na, maja ndɔhay siya, a vɔlam dala nekɔɔɔey daa dey zleley ata hay da way ga. Ama ŋgwas-vagay keɔɔe, ta mɔrga aŋga ha cɔpa, a vɔlda zleley aŋga tabiya, masa aŋga ma da hɔɔkey cek mezɔmey ta aŋga.»

Mey da ray mendɔvey ŋga bɔla

(Matiye 24.1-14; Matiye 10.17-22; Mark 13.1-13)

⁵ Ndɔhay siya aa guzlam da ray *Way-mekey-kwakwas ŋga Gazlavay, a lɔvam: «Way keɔɔe, maɔiykaya ta aŋgwa ma mbey kalah, ta cek hay maaya ma hɔɔkam ba masa ndɔhay ma vɔldamata a Gazlavay.» Yesu a lɔvtar: ⁶ «Pas a, a sawa la, cek hay masa akwar ma hɔtmatar keɔɔe na, a da bɔzlam cɔpa, kwa aŋgwa pal fa da mbɔkey da ray cɔla daa ba.»

⁷ Aa cəfɔamara, a ləvmar: «Bay ala, cek aha a da key na, ta vara? Ya da sərmara ɔar a ta wuswa cay na, fa me?»

⁸ Yesu a mbəɔɔdatara, a ləvtar: «Wam vaw, ka da vəlmatar cəveɔ a ndəhay ŋga fəcmakwar ba. Ya ləvkwar anda keɔe, maja ndəhay ga a samawa la, ta mezəley aɔaw, a da ləvam ara Gazlavay ma walata ŋga ləhey ndəhay daa banay. Asaya, a ləvam pas masa Gazlavay ma da ləhdata ndəhay ta wuswa cay. Ka da diyam asi ndəhay a ŋgene ba! ⁹ Ta pas masa akwar ma da cənam labara ŋga vəram hay, ta labara ŋga ndəhay ma cakalam mey ta bay ata hay na, ka da zluram ba, maja si cek hay keɔe a kam la teeseɔ ɔagay. Ama ara mendəvey ŋga bəla wure wure ŋgene ba.»

¹⁰ Fa dəba ha, aa guzley saya, a ləvey: «Hwayak laŋgar a da key vəram ta hwayak laŋgar, bay laŋgar a da key həma a ray bay laŋgar. ¹¹ Hwiyak a wusey la ga. May a key la daa hwayak hay mekele mekele, asaya, macay hay a kəɔam ndəhay la ga. Cek hay ma zlurey ndaw a kam la, asaya, cek hay ma rəzley ndaw a wuzmawa la da gazlavay da vaɔ.

¹² «Ama wuskwaa cek hay a, a da kam na, a kərzamakwar la, a sərdamakwar banay la, a vəldamakwar la amba a kamakwar sariya daa *way-mewuzey-mey ŋga Gazlavay hay. A ndəkwdamakwar la aa fərsəne, a handamakwar la fa mey ŋga bay hay, ta fa mey ŋga mahura hay ŋga hwayak hay, maja yah. ¹³ Ka da səram banay a ŋgene na, amba ka hətam cəveɔ ŋga key sede da ray aɔaw. ¹⁴ Da ray ŋgene, sərmara maaya maaya ka da zluram da ray mey masa akwar ma daa guzlam ba, ¹⁵ maja ya vəlkwar leŋgesl la ŋгаа guzley mey maaya.

21:7 21.7-24 17.22-24 21:10 21.10 Mk 13.8 21:12 21.12 SNM 12.1-4;
18.12-17; SNM 24-26 21:12 21.12-19 Mt 10.17-22; Jarj 16.1-4 21:14
21.14-15 12.11-12

Anda keɗe, kwa masa-gəra akwar hay, fa da gwamara nga tɔɗdamakwar daa ba. ¹⁶ Kwa papakw akwar hay, kwa mamakw akwar hay, kwa mɔlmakw akwar hay, kwa sɔkway akwar hay, kwa jam akwar hay, a wudmakwar la a way bay. Ndɔhay siya da wuzlah akwar na, a kɔɗmata la vagay. ¹⁷ Ndɔhay tabiya a da ngɔdamakwar ba, maja yah. ¹⁸ Ama, kwa engwec nga ray akwar pal fa daa zɔɗey daa ba. ¹⁹ Bɔsmara banay a, anda keɗe, ka hɔtam heter mendɔvey ba la.»

Mey da ray hwayak nga Jeruzelem ma da pɔlhey
(Matiye 24.15-21; Mark 13.14-19)

²⁰ Yesu aa guzɗar a gula anga hay saya, a lɔvɗar: «Da ka hɔtmatar sewje hay ta zlɔrmara berney nga *Jeruzelem sem nga key vɔram na, daa ngene, sɔrmara berney a gweegwe cay a pɔlhey. ²¹ Anda keɗe, si ndɔhay daa hwayak nga *Jude a hwam nga ɓawa a anɗwa, si ndɔhay da Jeruzelem a bam, asaya, ndɔhay da slala ta cakay a da mbɔzam aa berney a saba. ²² Daa ngene, Bay Gazlavay a da sɔrdata banay ta ndɔhay daa hwayak a, amba cek hay tabiya mawuzlalakaya daa ɗerewel nga Gazlavay dɔga zleezle na, a kam fara fara. ²³ Daa ɗar hay a ngene, banay a sawa la a ray ngusay ta hwaɗ ta a ray ngusay masa ta bɔza hay da har, maja banay mahura a sawa la aa hwayak a. Fara fara, Bay Gazlavay a cey mevel la a ray ndɔhay daa hwayak a. ²⁴ Masa-gəra hay a da kɔɗmata ndɔhay siya vagay ta dɔlaw, siya, a da tɔrdamata nga beke hay, a da handamata aa hwayak hay mekele mekele da bɔla. Anda keɗe, ndɔhay masa *Jɔwif hay ba, a da wam da

21:16 21.16 Mi 7.6; Mt 10.35; Lk 12.52-53 21:18 21.18 1Sam 14.45; Mt 10.30; Lk 12.7 21:19 21.19 CWJ 13.10 21:20 21.20-24 19.41-44; 20.16; Mt 22.7 21:22 21.22 Mew 32.35; Aw 9.7

ray Jeruzelem, a da sərđamata banay haa kasl pas masa mewey ata ha ma ndəvey.»

*Mey da ray ma vəhwa nga Bəz nga Ndaw
(Matiye 24.29-31; Mark 13.24-27)*

²⁵ Yesu aa guzley saya, a ləvey: «Daa ŋgene, ndəhay a da zluram, a wulkam cek maaya ba a key la maja pas fa mbəđey, kiya fa mbəđey, wurzla hay fa mbəđam. Da bəla na, səkway hay tabiya mandərzay a da katar maja membey mey ŋga yam ta vanğwala ŋga yam daa bəlay.

²⁶ Ndəhay a da wulkam kalah fa cek hay ma da kam da bəla, anda keđe mandərzay a da kəđta vagay maja cek hay cəpa da gazlavay da vađ, a wusam la. ²⁷ Fa dəba ha, a da hətmayaya yah, *Bəz ŋga Ndaw, ya fa sawa daa mekwtene ta gədaŋ mahura, ta mewəđey ŋga Bay Gazlavay. ²⁸ Ama da cek hay a keđe fa zlamar mekey na, akwar na, lacam maaya maaya, banğađamata dey akwar hay, maja yah, ndaw ma da ləhdakwar daa banay, gweegwe cay ya wuswa.»

*Mey-menğey ta gudav
(Matiye 24.32-35; Mark 13.28-31)*

²⁹ Fa dəba ha, Yesu a ŋgatar mey a gula anğ hay, a ləvtar: «Nəkmara gudav keđe ta wudez hay siya. ³⁰ Da masa akwar fa hətmatar gwaslaf hay a fa zlamar ŋga đeđey na, ka sərmara kiya madaw a ley gweegwe cay. ³¹ Anğ letek kəne, da ka hətmatar cek hay a fa kam anda yah ma ləvkwar kaa na, ka sərmara gweegwe cay, Gazlavay a wuzdərwa bay anğ. ³² Ya fa ləvkwar fara fara, cek hay a keđe tabiya, a da kam na, ndəhay masa wure keđe ta məcam tabiya daa ba araŋ. ³³ Slam da vađ ta slam

da hwayak a ndøvey la, ama mey aɔfaw na, fa da ndøvey daa ba səlak.»

Yesu a kətata ndøhay da ray ma vøhwa aŋga

³⁴ «Wam vaw fa menjey akwar. Wam vaw, ka da mbəkdamara ray akwar ŋga sey cek haa ka wam ba leŋ ŋga səpey cek mezəmey ta cek mesey kalah ba, asaya, ka da mbəkdamara ray akwar ŋga wulkey kalah da ray menjey da bəla ba. Ray akwar a da høbey fa cek hay a keɔfe ba, maja pas masa yah ma da vøhwa na, kwa ka sərmara ɔar a ba, ya da hətfakwar dərɔafay, ³⁵ anda ndaw ma kərzey cek ta gadaŋ. Ta pas ŋgene, ya da katar sariya a ndøhay da bəla tabiya. ³⁶ Ya fa ləvkwar, wam vaw, dəram daŋgay mandaw mandaw, amba ka hətam gədaŋ ŋga ləhey fa cek hay ma da kam tabiya, asaya, ŋga lecey fa mey aɔfaw, yah, *Bəz ŋga Ndaw, ta mandərzay ba.»

³⁷ Mandaw mandaw Yesu a vərndey daa *Way-mekey-kwakwas ŋga Gazlavay, fa wuzey mey. Ama taa kwaɔ na, a daw a nawa daa aŋgwa ŋga *Awliviye. ³⁸ Mandaw mandaw taa pərek na, ndøhay ga a diyam fa vøɔfa aa Way-mekey-kwakwas ŋga Gazlavay, amba a jəkam sləmay fa mey aŋga.

22

Juda a vølda Yesu a har masa-gəra aŋga hay

(*Matiye 26.1-5, 14-16; Mark 14.1-2, 10-11; Jan 11.47-53*)

¹ Gwagway ŋga peŋ manjar cek ma həsla da hwaɔ a mezəley gwagway ŋga *Pak, gweegwe cay. ² *Bay-ray hay ŋga ndøhay ma ka kwakwas ŋga Gazlavay, ta *ndøhay maa sərkada kwakwas ŋga Mawiz, a səpam cəveɔ amba a keɔmara Yesu vagay, ama a zluram ta zagaba.

³ Fa dɔba ha, *Satarɔ kula! a mbɔzey aa mevel nga Juda, ndaw mezɔley Iskariyawt. Ara gula pal da wuzlah gula hay kuraw a ray a cew nga Yesu. ⁴ Juda ta', a daw a kamawa maɔɔay ta *bay-ray hay nga ndɔhay ma ka kwakwas nga Gazlavay lej ta mahura hay nga ndɔhay ma jɔɔa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay amba a vɔldatara Yesu. ⁵ Bay-ray hay ta mahura hay a, aa sɔmam ga. A lɔvmar da ta vɔldatara Yesu la na, a vɔlmar dala. ⁶ Juda a tɔba nga vɔldatara. A daw a sɔpey cɔved, amba a vɔldatara Yesu, kwa ndɔhay a sɔrmara ba.

Gula hay nga Yesu a sɔpam slam nga key gwagway nga Pak

(Matiye 26.17-25; Mark 14.12-21; Jan 13.21-30)

⁷ Gwagway nga peɔ manjar cek ma hɔsla da hwad a, ta wuswa cay. Pas a ngene ara pas ma hɔrey bɔz-tɔbarɔ hay nga key gwagway nga *Pak. ⁸ Da ray ngene, Yesu a slɔrdata ata *Piyer ta *Jan, a lɔvtar: «Diyam ta ɔiymandakwar slam ta cek mezɔmey amba ya zɔmkwa ɔaf nga gwagway nga Pak!» ⁹ Ata Piyer ta Jan aa cɔɔɔamara, a lɔvmar: «Ka wudɔey ya diyam nga ɔiywa slam aha na, dama?» ¹⁰ A mbɔɔdatara, a lɔvtar: «Ehe, jɔkam slɔmay. Diyam aa berney nga *Jeruzelem. Masa akwar fa da mbɔzam aa berney a na, ka cam ray la ta ndaw daha fa daw ta yam daa kwakulam. Diyam asiya. Aa way masa anga ma da mbɔzey na, ¹¹ lɔvmar a bay nga way a: “Bay ala a lɔvey: Way masa yah ma da zɔmam ɔaf nga gwagway nga Pak ta gula adaw hay na, aa daa wura?” ¹² Fa dɔba ha, a wuzkwar way mahura da ray way la. Daa way a na, cek hay tabiya daha nga key gwagway a. Ka da ɔiymandakwara cek mezɔmey amba ya zɔmkwa ɔaf nga gwagway a fetedɔe.» ¹³ Fa dɔba ha, a diyam, a hɔɔfamatar

cek hay tabiya anda Yesu ma ləvtar heyey. Ta', a d̄iymata cek hay ŋga gwagway ŋga Pak a.

Yesu a zəmey d̄af ta ndəhay aŋga hay meslərey ŋga madagway-dakw

(Matiye 26.26-30; Mark 14.22-26; 1 Kwarinti hay 11.23-25)

¹⁴ Masa pas tēde ŋga zəmey d̄af ŋga gwagway ŋga *Pak heyey na, ta', Yesu a diyam aa way heyey, a njam ta ndəhay aŋga hay meslərey ŋga zəmey d̄af. ¹⁵ Yesu a ləvtar: «Ya ta wud̄ey la fara fara ŋga zəmey d̄af ŋga gwagway ŋga Pak kede ta akwar, wara a sərđamaya banay. ¹⁶ Ya fa ləvkwar, kwa ya fa da zəmey d̄af ŋga gwagway ŋga Pak a daa saba, si ta pas masa Bay Gazlavay ma da wey da ray ndəhay tabiya da vad̄. Ta pas ŋgene, mabara ŋga mey da ray gwagway ŋga Pak a, a wuzwa la fara fara.»

¹⁷ Fa d̄əba ha, Yesu leŋ! a la v̄ley ta cek mesey da hwađ a, ta', a kar suse a Bay Gazlavay, a ləvtar: «Təb̄mara cek kede, samara akwar cəpa. ¹⁸ Ya fa ləvkwar fara fara, d̄əga wure kede, ya fa da sey cek aha ta akwar daa saba haa kasl pas masa Gazlavay ma da wuzdərwa bay aŋga fara fara.»

¹⁹ Fa d̄əba ha, leŋ! a ley peŋ, a kar suse a Bay Gazlavay, ta', a wunka, a v̄ldatara, a ləvtar: «Kede he na, ara vaw ađaw mavəldakaya ŋgada akwar. Kamara anda kede amba ka sərđadamaya.»

²⁰ Ata ma zəmamara d̄af cay na, ta', a v̄ldatara v̄ley ta cek mesey da hwađ a heyey saya, a ləvtar: «Kede he na, ara mambaz ađaw. Mambaz a, a da mbəđwa maja akwar. Ta fa mambaz a, Gazlavay a jəwey mey mawiya ta ndəhay aŋga hay. ²¹ Ama nəka, ndaw masa ma daa zəđdaya na, aŋga fa zəmey d̄af fed̄e ta yah. ²² Fara fara, si yah,

22:14 22.14 6.13 22:20 22.20 Mab 24.8; Jer 31.31; Zak 9.11; Rm 11.27;
2Kwr 3.6; Gal 4.24; Heb 8.6; 9.12 22:21 22.21-23 Jan 13.2, 21-30

*Bəz n̄ga Ndaw, ya m̄oƿey anda Gazlavay ma wuƿey, ama banay a sawa la a ray ndaw masa ma daa zəƿd̄aya!»²³ Aa cəƿd̄am vaw da wuzlah ata, a ləvam: «Ma da ka cek aha keƿe na, ara wa?»

Mahura na, wa?

²⁴ Fa d̄əba ha nekəƿey, *gula hay n̄ga Yesu a kam yawa ga da wuzlah ata, a wuƿam amba a s̄ərmara mahura da wuzlah ata na, wa. ²⁵ Yesu a ləvtar: «Bay hay da b̄əla keƿe fa wam da ray ndəhay ta ḡədaŋ. Ata na, a wuƿam ndəhay ata hay aa h̄əmdamata, a z̄əlmata bay hay ma ka sl̄əra maaya. ²⁶ Ama n̄ga akwar na, k̄əne ba. Ndaw masa mahura da wuzlah akwar na, si a t̄ərey anda matabəwa akwar. Ndaw masa ma wakwar na, si a t̄ərey ndaw ma kakwar sl̄əra. ²⁷ Da wuzlah ndaw ma h̄əlr̄awa ƿaf ta ndaw ma z̄əma na, mahura na, wa? Mahura na, ara ndaw ma z̄əma, ba diya? Ama yah na, yah da wuzlah akwar, anda ndaw ma kakwar sl̄əra.

²⁸ «Akwar na, ndəhay masa dasi aƿaw mandaw mandaw daa masa ya fa s̄ərey banay, akwar ta mb̄əkdamaya daa ba. ²⁹ Yah may, ya v̄əlkwar ḡədaŋ amba ka wam da ray ndəhay anda Papay ma v̄əlȳa ḡədaŋ n̄ga wey da ray ndəhay. ³⁰ Da ray n̄gene, pas masa yah ma da wey da ray ndəhay na, akwar may, ka da n̄jam aa slam maaya da cakay aƿaw, ya da z̄əmkwa cek, ya da sakwa cek bama. Ka da n̄jam aa slam-menjey n̄ga bay hay, amba ka kamatar sariya n̄gada s̄əkw̄ay n̄ga *Israyel hay kuraw a ray a cew.»

Mey da ray ata Yesu ta Siman̄w Piyer

(Matiye 26.31-35; Mark 14.27-31; Jan̄ 13.36-38)

22:24 22.24 Mt 18.1; Mk 9.33-34 22:24 22.24-26 9.46-48 22:26 22.26
9.48; Mt 23.11; Mk 9.35 22:27 22.27 Jan̄ 13.4-5, 12-17 22:30 22.30 Mt
19.28

³¹ Yesu a ləvar a *Simarŋw *Piyer: «Simarŋw, Simarŋw, jəkey sləmay, *Satan ta hətey cəvedf la amba a kəfkwar * anda ndaw ma kəfey daw ŋga wunkey bəz-daw ta cekwesl e. ³² Ama ya ta dərar dangay la a Gazlavay maja kah, amba ka mbəkda ŋga təba mey aɗaw ba. Pas masa ka ta vəhwa sem a fa yah cəŋga na, vəltar gədaŋ a məlmakw hay may.» ³³ Piyer a ləvar: «Bay Mahura, kwa a handamaka aa fərsəne na, ya səpka la, amba ya njakwa cew e, asaya, kwa a kəɗmaka vagay na, ya məckwa la cew e.» ³⁴ Yesu a mbəɗɗara, a ləvar: «Ya fa ləvka, Piyer, tasana wuskwaa gwagwalak a da cey ɗay na, ka ta ləvey cay dey maakar, ka sərya ba, ka sərya ba.»

Mey da ray mewey vaw maja banay

³⁵ Fa dəba ha, Yesu a ləvtar a gula ŋga hay: «Ta pas masa yah ma slərdakwar, dala da har daa ba, gabal daa ba, tarak daa ba heyey na, ka ta huraam cek daa slam aha la daw?» A mbəɗɗamara, a ləvmar: «Ya ta huraam cek daa ba.» ³⁶ A ləvtar: «Ama wure keɗe na, ndaw masa dala ŋga daha, ŋga la a har, ndaw masa gabal ŋga daha, ŋga la. Ndaw masa dəlaw ŋga daa ba, ŋga həɗkada zana ŋga, ŋga həɗkawa dəlaw dəba. ³⁷ Daa ɗerewel ŋga Gazlavay, mey mawuzlalakaya da ray aɗaw a ləvey: “Ŋga masləfkaya da wuzlah ndəhay ma kəɗa ndəhay vagay!” Fara fara, si cek a kaya la anda mey mawuzlalakaya da ray aɗaw a cəma.» ³⁸ Gula ŋga hay a ləvmar: «Bay Mahura, dəlaw hay cew keɗe daha.» A mbəɗɗatara, a ləvtar: «Mey a keɗe mak.»

* 22:31 22.31 kəfkwar: Ata Piyer ta gula hay ŋga Yesu siya.
 22:31 22.31 22.3 22:32 22.32 Mt 16.18; Jan 21.15-17 22:34 22.34 22.61;
 Mt 26.75; Mk 14.72 22:35 22.35 9.2-3; 10.4 22:37 22.37 Iz 53.12

*Yesu a dɔrey dangay daa Anɗwa nɗa Awliviye
(Matiye 26.36-46; Mark 14.32-42)*

³⁹ Fa dɔba ha, Yesu ta', a bey daa berney nɗa *Jeruzelem, a daw nɗadaa Anɗwa nɗa *Awliviye anda anɗa ma daw mandaw mandaw taa kwadɗ. Gula anɗa hay ta', a diyam asiya. ⁴⁰ Anɗa ma wusey la fetede na, ta', aa guzltar a gula anɗa hay, a lɔvtar: «Dɔram dangay a Gazlavay nɗa jɔnkwar amba cek a batakwar nɗa key meberney ba.» ⁴¹ Fa dɔba ha, ta', a daw ta cakay, dɔrenj nekɔdey. Da ndaw aa zekey anɗwa na, a wusey aa slam aha. Ta', a regedey, a dɔrey dangay, ⁴² a lɔvey: «Papay, da ka wudɗey na, ka gwa ka nɗɔchada banay keɗe dɔrenj ta yah. Ta kɔne he cɔpa na, ka da ka anda yah ma wudɗey ba, ama ka anda kah ma wudɗey.» [⁴³ Daa slam aha nɗene, *maslan nɗa Bay Gazlavay da vadɗ, ta', a pawa salay nɗa vɔlar gɔdanj. ⁴⁴ Fa dɔba ha, Yesu a dɔrey dangay ta gɔdanj anɗa cɔpa maja mevel anɗa fa tɔdey kalah. Mawurbay fa vaw anɗa fa vavawa, fa gɔcey anda mambaz ma gɔcey a hwayak.]

⁴⁵ Anɗa ma dɔrey dangay cay na, ta', a slɔkɗey, a vɔhwa fa gula anɗa hay. A hɔtfatar na, ata cɔkw-cakw daa ɗar maja ta wulkam la ga, a gɔram. ⁴⁶ A lɔvtar: «Ka nam maja me? Slɔkɗam, dɔram dangay a Gazlavay nɗa jɔnkwar amba cek a batakwar nɗa key meberney ba.»

*A kɔrzamara Yesu
(Matiye 26.47-56; Mark 14.43-50; Janj 18.3-11)*

⁴⁷ Masa Yesu ta ndɔvda meeguzley daa ba aranj na, ndɔhay ga fa samawa ta ata Juda, ndaw pal dasi gula anɗa hay kuraw a ray a cew heyey. Juda ha, aa fa mey ata. A nɗɔchey fa Yesu amba a car har anda mandala anɗa fara

22:39 22.39 21.37; Mt 26.30; Mk 14.26; Janj 18.1

22:39 22.39-46 5.16

22:42 22.42 Mt 6.10; 20.22; Mk 10.38; Janj 12.27-28

fara. ⁴⁸ Ama Yesu a ləvar: «Juda, ka caya har amba kaa zəɸdaya, yah, *Bəz nga Ndaw daw?»

⁴⁹ Masa ndəhay nga Yesu ma hətmar cek aha na, aa cəɸdamara Yesu, a ləvmar: «Bay Mahura, ka wuɸey ya kəɸmata ndəhay a ta dəlaw hay daw?» ⁵⁰ Ndaw pal da wuzlah ata, a ngəma madərlam nga *ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay ta dəlaw, cərah! a cərha sləmay ta dey nga zəmay. ⁵¹ Ama Yesu a ləvey: «Cay, mak! Mbəkdamata nga wam nga ata.» A gəsfar har fa sləmay nga ndaw aha, sləmay a, ta', a kəfey aa slam a.

⁵² Fa dəɸa ha, ta', aa guzltar ngada *bay-ray hay nga ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay, ta ngada mahura hay nga ndəhay ma jəɸa *Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay, leɸ ngada mahura hay nga *Jəwif hay masa ma samawa nga kərzamara, a ləvtar: «Ka samawa nga kərzamaya ta dəlaw, ta zlanday faa har faa har anda yah ndaw-mayal na, maja me? ⁵³ Mandaw mandaw yah da wuzlah akwar daa Way-mekey-kwakwas nga Gazlavay, akwar ta səpmaya nga kərzey daa ba. Ama pas a kəɸe ara pas akwar, amba ka kam cek anda akwar ma wuɸam da ray aɸaw, asaya, ara pas nga *Satanɸ, bay nga ləvarɸ, ma da ka sləra anɸa da ray aɸaw.»

Piyer a ləvey a səra Yesu ba

(Matiye 26.57, 58, 69-75; Mark 14.53, 54, 66-72; Jan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Masa ata ma kərzamara Yesu cay na, ta', a handamara a way *ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas nga Gazlavay. *Piyer fa səpta ta meedəreɸ e. ⁵⁵ Da way ndaw mahura da ray ndəhay ma ka kwakwas a na, awaw magəɸkaya da palah-way daha. Piyer a daw cəkwan! a nɸey a cakay ndəhay manjatakaya da mey awaw a. ⁵⁶ Dam

ma ka slæra da way a daha, a hætær Piyer manjakaya da mey awaw a. Ta', a nækfa, a løyey: «Ndaw keðe na, ara gula nga Yesu.» ⁵⁷ Ama Piyer ma cönda anda keðe na, a cada mey, a løyey: «Kay! ngwas keðe, ya særa ndaw a ba.» ⁵⁸ Menjey nekøðey, ndaw mekele a hætær Piyer saya, a løyar: «Kah na, ndaw pal dasi gula annga hay.» Ama Piyer a mbøðdara a ndaw aha, a løyar: «Kay! yah dasi ata ba.» ⁵⁹ Fa dæba ha, menjey zøbat a saya na, ndaw mekele aa guzley ta gøðar, a løyey: «Fara fara, ndaw keðe na, ara gula annga, maja annga ndaw *Galile.» ⁶⁰ Ama Piyer a mbøðdara, a løyar: «Ndaw keðe! ya særa mey masa kah ma wuðey nga løyey keðe ba.»

Wure wure ngene, masa ta ndøvda maa guzley daa ba arar na, gwagwalak a cey ðay. ⁶¹ Bay Mahura Yesu pøla! a mbøðey dey fa Piyer, a nækfa. Piyer a sørfada mey masa Bay Mahura ma løyar: «Wuskwaa gwagwalak a da cey ðay tasana na, ka ta løyey cay dey maakar ka sørya ba, ka sørya ba.» ⁶² Piyer ta', a bawa aa ambaw, a tøyway ga, a zøley marava.

Nðøhay aa sanøeram da ray Yesu

(Matiye 26.67, 68; Mark 14.65)

⁶³⁻⁶⁴ Nðøhay ma jøðmara Yesu a, aa sanøerfamar. A sørtamara dey annga ta zana, a køðmara, ta', aa cøðdamara, a løyar: «Særa ma køðka keðe na, wa? Wuzdandara cey!» ⁶⁵ Aa guzlar mey hay mekele mekele, a cøðmara.

Yesu fa mey nga nðøhay ma sla yawa nga Jøwif hay

(Matiye 26.59-66; Mark 14.55-64; Jar 18.19-24)

⁶⁶ Fa dæba ha, slam ma wurey cay na, mahura hay nga *Jøwif hay, *bay-ray hay nga nðøhay ma ka kwakwas nga

Gazlavay, leŋ *ndəhay maa sərkada kwakwas ŋga Mawiz, a kusam. A ləvmatar a ndəhay ma jəɸmara Yesu ŋga handamərwa Yesu a fa mey ata, ŋga key sariya. Ta', a handamərwa Yesu a, fa mey ata. ⁶⁷ Ndəhay mahura hay heyey ta', aa cəɸdamara, a ləvmar: «Da kah *Kəriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala ŋga ləhdata ndəhay heyey na, kadandara.» Yesu a mbəɸdatara, a ləvtar: «Kwa ya kadakwara yah Kəriste na, akwar fa da təɸmara daa ba. ⁶⁸ Da yaa cəɸɸakwar mey pal na, akwar fa da mbəɸdamiwa daa ba. ⁶⁹ Dəga wure keɸe, yah, *Bəz ŋga Ndaw, ya da njeŋ ta har-zəmay ŋga Bay Gazlavay Mawacawaca.» ⁷⁰ Ata tabiya a ləvmar: «Kaa kah na, Bəzey ŋga Gazlavay dəɸa daw?» A mbəɸdatara, a ləvtar: «Ahaw, anda akwar ma ləvam, yah, Bəzey ŋga Gazlavay.» ⁷¹ Da ray ŋgene, aa guzlam, a ləvam: «Aləkwa ta ray aləkwa, ta cəndakwa cay da mey aŋga, ya səpkwa ndaw ŋga guzɸndakwar da ray a na, keme seme!»

23

Yesu fa mey ŋga Bay Pilat

(Matiye 27.1-2, 11-14; Mark 15.1-5; Jan 18.28-38)

¹ Mahura ŋga *Jəwif hay makustakaya heyey tabiya, a sləkɸam, a handamara Yesu fa mey ŋga Bay Pilat.

² Fetede, a zlamar ŋga mbərzɸafamar, a ləvam: «Ya həɸfamar ndaw keɸe fa nəsa hwayak ala, fa həɸdata ndəhay ŋga vəɸdamara budaw a bay Rawma ba! A ləvey aŋga *Kəriste, bay mahura.»

³ Pilat aa cəɸɸa Yesu, a ləvar: «Kah na, bay ŋga Jəwif hay fara daw?» Yesu a mbəɸɸara, a ləvar: «Anda kah ma ləvey.»

22:67 22.67 9.20; Jan 10.24-25

22:69 22.69 Dan 7.13; Ps 110.1; SNM 7.56

22:70 22.70 Mt 26.63; Lk 1.32-35

23:2 23.2 20.20-26

⁴ Pilat aa guzltar a *bay-ray hay nga ndøhay ma ka kwakwas nga Gazlavay leŋ a ndøhay makustakaya fetede, a løvtar: «Ya ta høtey mebørey fa ndaw kedde tøde nga kørza daa ba.» ⁵ Ama ndøhay a, a mbørzlam cønga, a løvam: «Fa caradata ndøhay daa hwayak nga ndøhay Jøwif hay tabiya nga key cek maaya ba ta fa mewuzey mey aŋga hay mekele mekele. A zlarawa da *Galile, haa a wuswa fedde.»

Yesu fa mey nga Bay Herawt

⁶ Ama masa Pilat ma cønda Yesu a sawa da *Galile na, ta', aa cøfdara ndøhay da cakay a, a løvtar: «Ndaw kedde ara ndaw Galile fara daw?»

⁷ Masa Pilat ma cønda Yesu a sawa da Galile, hwayak masa *Herawt ma wa na, ta', a slørdara a Bay Herawt, maja daa d̄ar a ŋgene Bay Herawt a, aŋga da *Jeruzelem fetede may. ⁸ Masa Bay Herawt a ma høtar Yesu na, aa sømey ga maja døga zleezle, aŋga fa wudfey nga høtar, maja aŋga fa cøney mey da ray a. A wulkey daa mevel aŋga na, da Yesu a key maazla meedey aŋga la kwa. ⁹ Bay Herawt a, aa cøfdafar mey hay mekele mekele, ama kwa Yesu a mbøfdara ba. ¹⁰ *Bay-ray hay nga ndøhay ma ka kwakwas nga Gazlavay, ta *ndøhay maa sørkada kwakwas nga Mawiz ata fetede. A dadødfamar mey masa maadakw a. ¹¹ Bay Herawt a, ta sewje aŋga hay aa saŋgørfamar, a cødmara. Ta', a pamar zana maaya membey fa vaw, a vøhdamara fa Bay Pilat saya. ¹² Daa ba na, ata Bay Herawt ta Bay Pilat a cømam ba, ama mezley døga ta pas ŋgene ata jam.

A d̄øslmara sariya nga Yesu

(Matiye 27.15-26; Mark 15.6-15; Jan 18.39-19.16)

¹³ Masa Bay *Herawt ma vøhda Yesu sem fa Pilat saya na, ta', Pilat a kusta *bay-ray hay nga ndøhay ma ka kwakwas nga Gazlavay, ta mahura hay nga *Jøwif hay, leŋ zagaba, ¹⁴ a løvtar: «Akwar ta handamørwa ndaw keđe la fa yah, ka løvam fa nøsa hwayak ala. Ama ya taa cøfda la meedey akwar, kwa ya ta høtey mebørey anda akwar ma løvam na, daa ba. ¹⁵ Bay Herawt may, ta høtey mebørey a daa ba køne. Ta', a vøhdørwa fa aløkwa cønga. Fara fara ndaw keđe ta key mebørey tøđe ngaa zøđey heter anga na, daa ba. ¹⁶ Yaw, ya sløfda gway na, ya mbøkda.»

[¹⁷ Fa mevey a, fa mevey a, gweegwe gwagway nga *Pak na, Pilat a pøskatar ndaw pal daa førsøne ngada ndøhay daa hwayak a.]

¹⁸ Ama ndøhay tabiya fetede a zlamar mewudey ta gødan, a løvam: «Køfndara ndaw keđe vagay! Pøskandar Barabas!» ¹⁹ A køzlamara Barabas aa førsøne na, maja anga ma høldata ndøhay nga kam baazlam a ray bay nga berney a ta anga ma køđey ndaw vagay.

²⁰ Pilat ta', aa guzltar ngada zagaba saya maja a wuđey nga mbøkda Yesu. ²¹ Ama ndøhay a, a wudam ta gødan, a løvam: «Døra fa hwadam mazlanğalakaya! Døra fa hwadam mazlanğalakaya!»

²² Pilat ta', aa guzley nga dey maakar, a løvtar: «Cek maaya ba masa anga ma key na, wura? Maja kwa ya ta høtey mebørey fa anga tøđe ngaa zøđey mesøfney anga na, daa ba. Ya da sløfda gway na, ya mbøkda.» ²³ Ama a wudam ta gødan, aa cøfdamara, a løvam: «Ya wuđam Yesu na, ka døra fa hwadam mazlanğalakaya.» Mewudey ata ha a fønar ray a Pilat. ²⁴ Ta', a tøba nga key anda ata maa cøfdamara. ²⁵ A pøskatara ndaw masa ata ma wuđam nga pøskay heyey. Ndaw a na, a køzlamara aa førsøne, maja anga ma høldata ndøhay nga key baazlam

a ray bay nga berney a ta anga ma kœfey ndaw vagay heyey. Ta', a vœdatara Yesu amba a kamar cek anda ata ma wuƒam.

A dœrmara Yesu fa hwadam mazlanƒalakaya

(Matiye 27.32-44; Mark 15.21-32; Jay 19.17-27)

²⁶ Daa masa fa handamara Yesu nga dœrey na, a cadamara ray ta *Simanƒw, ndaw da Siren fa sawa da ley. Sewje hay kaw! a kœrzamara Simanƒw a, a pamara hwadam mazlanƒalakaya heyey a ray anga, a handa fa dœba nga Yesu.

²⁷ Ndœhay ga fa diyam asiya, asaya, ngusay fa diyam asiya ta matœway. ²⁸ Ama Yesu pœla! a mbœƒwa dey fa ngusay a, a lœvtar: «Ngusay da *Jeruzelem, ka tœwam maja yah ba, ama tœwam maja ray akwar, ta maja bœz akwar hay! ²⁹ Maja pas nga banay a sawa la masa ndœhay a da lœvam: “Meesœmey daha ngada ngusay dœrlay hay, masa ta yam bœza hay daa ba, masa ta vœlam œwa a bœza hay daa ba sœlak!” ³⁰ Ndœhay a da zlamar ngaa guzley ngada anƒwa hay, a lœvam: “Bœzlmawa a ray ala!” ta ngadaa heeleƒ hay, “Pœshamandar!” ³¹ Da fa gœƒmar awaw fa hwadam meendœbœk e ngaa wurey na, kaa wara hwadam makwalakaya na, a gœƒmara kœlmeœƒek! daa ba daw?» *

³² Ta', a handamawa ndœhay mekele cew, ndœhay a, ara mayal hay, amba a kœƒmata ta ata Yesu daa slam a vagay. ³³ A wusam aa slam masa ata ma zœlmara «tetesl nga ray.» Ta', a dœrmara Yesu aa slam aha, leƒ mayal hay cew heyey.

23:29 23.29 21.23 23:30 23.30 Aw 10.8; CWJ 6.16 * 23:31 23.31 Yesu a wa hwadam meendœbœk e ta anga ray anga, ndaw masa ta mebœrey daa ba. A wa hwadam makwalakaya ta ndœhay Jœwif hay masa ta mebœrey ga. Anda keœƒe, Yesu a lœvey Jœwif hay a da sœram banay ma fœna banay masa anga ma sœra keœƒe. Nœka Ez 21.3. 23:31 23.31 1Pi 4.17

Mayal hay a na, a dǝrmata fa hwadam mekele hay a cakay Yesu, pal ta har-zǝmay, langar ta har-gula. ³⁴ Yesu a lǝvey: «Papay, mbǝkdatara mebǝrey nga ndǝhay keǝǝ † maja a sǝrmara cek masa ata ma kamara ba.»

Ndǝhay ma dǝrmara Yesu a, a kǝǝam caca amba a wunkamara zana aŋga hay da wuzlah ata. ³⁵ Ndǝhay tabiya malacatakaya fetede, fa nǝkmara cek mekey. Mahura hay nga *Jǝwif hay aa sanǝǝrfamar, a lǝvam: «Aŋga ta lǝhey ndǝhay la daa memǝcey. Da masa aŋga *Kǝriste, *ndaw masa Gazlavay ma wala nga lǝhdata ndǝhay na, nga lǝhda ray aŋga taw!» ³⁶ Sewje hay, aa sanǝǝrfamar may. A ngǝǝham a cakay a, a vǝlmar wuzam maakwiyay a, a lǝvmar: ³⁷ «Da kah, bay nga Jǝwif hay na, lǝhda ray akah, ta har akah taw!» ³⁸ A wuzlalam mey, a slǝǝmra fa hwadam masa ata mazlangalamara fa vǝǝa heyey, a lǝvam: «Ndaw keǝǝ, ara bay nga Jǝwif hay.»

³⁹ Ndaw pal da wuzlah mayal hay cew madǝrtakaya da cakay Yesu heyey na, a cǝǝa Yesu, a lǝvey: «Kah na, Kǝriste, ba diya? Lǝhda ray akah dǝǝa taw, amba ka lǝhdandar may!» ⁴⁰ Ama ndaw-mayal langar a kar mey, a lǝvar: «Kah madǝrkaya anda aŋga. Ka zlurey ta Gazlavay ba daw? ⁴¹ Alǝkwa na, sariya alǝkwa tǝǝǝ fa slǝra alǝkwa maaya ba. Ama aŋga na, kwa ta key mebǝrey daa ba sǝlak.» ⁴² Ta', aa guzley saya, a lǝvey: «Yesu, pas masa kah ma da vǝhwa nga zǝma bay akah na, sǝrfadaya

^{23:33} ^{23:33} Iz 53.12 † ^{23:34} ^{23:34} ndǝhay keǝǝ: Ndǝhay a wulkam Yesu aa guzley da ray Jǝwif hay ma wuǝam nga dǝrmara fa hwadam. Ndǝhay mekele a wulkam Yesu aa guzley da ray sewje hay nga Rawm ma dǝrmara. Ndǝhay mekele saya a wulkam Yesu aa guzley da ray ndǝhay tabiya fetede. ^{23:34} ^{23:34} Ps 22.19; Mt 5.44; Lk 6.28; SNM 7.60

^{23:35} ^{23:35-36}, ³⁹ Ps 22.8; 109.3-5 ^{23:36} ^{23:36} Ps 69.22 ^{23:37} ^{23:37-38} Mt 27.11

may.» ⁴³ Yesu a mbəɸɸdara, a ləvar: «Ya fa ləvka fara fara, mezley dəga tasana, ya da njakwa cew e daa slam maaya da vad.»

Meməcey nga Yesu

(Matiye 27.45-56; Mark 15.33-41; Janj 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Ta pas ngene, mamba wuzlah-pas na, pas sərat! a sərtey. Ləvarŋ a key daa hwayak tabiya haa bərey maakar nŋaa kwaɸ. Daa *Way nŋa Gazlavay zana ma gərca *Slam masa Gazlavay aa da hwaɸ a na, a nŋərey pəɸak! cew da wuzlah. ⁴⁶ Yesu a wudey ta gədan, a ləvey: «Papay, ya mbəkɸakawa mesəfney aɸaw a har akah.» Masa nŋa maa guzley la anda keɸe na, pam! a məcey. ⁴⁷ Mahura nŋa sewje hay nŋa Rawma hay, ma hətərar cek aha ma key anda ngene na, a həlma Gazlavay, a ləvey: «Fara fara ndaw keɸe, ara ndaw maaya!» ⁴⁸ Ndəhay tabiya makustakaya fetəɸe nŋa nəkey dey fa cek ma key daa slam aha na, ta hətmar cek aha la, ata tabiya a vəhmawa a way ata hay ta mekəɸey rav. ⁴⁹ Jam nŋa Yesu hay tabiya, ta nŋusay ma samawa asiya dəga da *Galile, malacatakaya dərəŋ, fa nəkam dey fa cek ma key tabiya.

A jəhmara vagay nŋa Yesu

(Matiye 27.57-61; Mark 15.42-47; Janj 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ndaw daha mezəley *Jawzef. Ara ndaw da slala Arimate daa hwayak nŋa *Jəwif hay. Ndaw aha aa maaya fa mey nŋa Gazlavay. Fa səkwa mewey nŋa Bay Gazlavay. Ara ndaw da wuzlah ndəhay mahura hay ma sla yawa nŋa Jəwif hay. Ama ta pas masa ndəhay a ma kamar sariya a Yesu amba a kəɸmara vagay na, Jawzef e, ta təbə mewulkey ata daa ba, ta təbə sləra ata masa ata

23:43 23.43 2Kwr 12.3 23:44-45 23.44-45 Am 8.9 23:46 23.46 Ps 31.6; SNM 7.59 23:47 23.47 manjar mebərey: Mt 27.19; SNM 3.14; 7.52; 22.14 23:49 23.49 8.2-3; Ps 38.12

ma kamara na, daa ba. ⁵² Masa Yesu ma mōcey la na, Jawzef e a daw fa Bay Pilat, aa cōfdarawa nga vōldara vagay nga Yesu amba a jōha. Ta', Bay Pilat a vōlar cōvedf nga jōha. ⁵³ Anda keđe, Jawzef e, a padōrwa salay ta vagay a fa hwadam mazlanjalakaya heyey. A mbōza ta maslaga, a handa aa cōvay maavōrkwakaya daa pōradf. Cōvay a ŋgene, kwa ta pam vagay mekele a hwadf a daa ba aran. ⁵⁴ Ta pas ŋgene na, luma nga Gajava. Gweegwe pas a kōzley amba *pas memōskey-vaw a zley.

⁵⁵ ŋgusay masa ma lōgdamōrwa Yesu dōga da *Galile heyey, ta', a diyam bama ta ata Jawzef heyey. A wuzadfam dey aa cōvay a, a nōkmara a pamara vagay nga Yesu na, kwara. ⁵⁶ Fa dōba ha, a vōham a way ata hay, a wam vaw ta cek hay mezey maaya leŋ mal nga tekwedey fa vagay nga Yesu. Ta pas memōskey-vaw, ŋgusay a, a mōskam vaw anda *kwakwas nga Mawiz ma lōvey.

24

Yesu a slōkdfawa daa memōcey

(Matiye 28.1-10; Mark 16.1-8; Jan 20.1-10)

¹ Fa dōba nga *pas memōskey-vaw, pōrek pōrek ta pas luma nga Gudal, ŋgusay ma wam vaw ta cek hay mezey maaya heyey a lamata cek hay a, a diyam a mey cōvay nga Yesu. ² A hōtfamar beeler mahura da mey cōvay a, magōdbalakaya ta cakay. ³ A mbōzam aa cōvay a, ama ta hōtfamar vagay nga Bay Mahura Yesu daa ba. ⁴ Daa ŋgene, ray ata a hōbey. Ta', ndōhay cew daha a wuzmatar vaw. Zana nga ndōhay a, a wadfam mabara ndōdf-ndedf. ⁵ ŋgusay a, mandōrzay a katar, a jōkwdamara ray a hwayak. Ndōhay a, a lōvmatar: «Ka sōpmara ndaw masa ta dey da wuzlah ndōhay mamōctakaya na, kwara?»

⁶ An̄ga feḏe daa saba, ta sləkḏawa sem daa meməcey. Sərfadamara mey masa an̄ga maa guzldakwara da *Galile heyey, a ləvkwar: ⁷“Si a vəldamaya, yah, *Bəz n̄ga Ndaw, a har ndəhay ta mebərey amba a dər̄maya fa hwadam mazlan̄galakaya. n̄ga ḏar maakar a, ya sləkḏawa daa meməcey.”»

⁸ Da ray n̄gene, a sərfadamara mey n̄ga Yesu maa guzltar heyey. ⁹Ta’, a sləkḏam da mey cəvay a, a diyam, a kadamatara cek hay ma kam tabiya a *gula hay n̄ga Yesu kuraw a ray a letek, leṅ n̄gada gula an̄ga hay siya.

¹⁰ n̄gusay a na, ara ata *Mari da Magdala, Zaan, leṅ Mari mamaṅ n̄ga *Jak ta n̄gusay mekele ma ləgdamata. Ara ata ma wuzdamara mey a, a ndəhay meslərey n̄ga Yesu. ¹¹ Ama ndəhay meslərey n̄ga Yesu a, a wulkam mey masa n̄gusay ma kadamara keḏe na, ara mey saw kəne. A təbmara ba. ¹² Ta n̄gene he cəpa, *Piyer pərta! a lecey, a hway a mey cəvay a cəṅga. A wusey, ta’, a gəbey, a wuzedey dey aa cəvay a, ama kwa ta hətey cek mekele daa ba, si maslaga. Ta’, a vəhwa a way an̄ga, ray a həbar da ray cek masa aa ma hətərwa.

Yesu a wuztar vaw a gula an̄ga hay cew daa cəved n̄ga Emayus

(Mark 16.12, 13)

¹³ Ta pas a n̄gene masa Yesu ma sləkḏawa daa meməcey na, gula an̄ga hay cew fa diyam n̄gada slala mezəley Emayus. Slala ha na, a key kəlemeeter kuraw a ray a letek ta *Jeruzelem. ¹⁴ Ata faa guzlam da ray cek masa ma key cəpa daa ḏar hay a n̄gene. ¹⁵ Masa ata faa guzlam, fa kam yawa da wuzlah ata na, Yesu a kərzata daa cəved, ta’, a diyam bama. ¹⁶ Ata fa hətmar maaya maaya, ama cek ma təkta n̄ga sərmara ara Yesu na, daha. ¹⁷ Vaw

²⁵ Da ray ngene, Yesu a ləv̄tar: «Haya, akwar ndəhay manjar len̄gesl. Akwar ndəhay ma wusam vaw nga təba mey nga ndəhay ma təla mey nga Gazlavay ma wuzdamara zleezle tabiya ba. ²⁶ Si *Kəriste a sərey banay la d̄agay, fa dəba ha, a daw a vad̄ a n̄jey aa slam aŋga mewed̄ey na, ka sərmara ba daw?» ²⁷ Ta', Yesu a wuzdatara mey masa maa guzley da ray a daa d̄erewel nga Gazlavay tabiya. A zlar ma wuzdatara ta fa d̄erewel hay nga *Mawiz, fa dəba ha, a wuzdatara mey daa d̄erewel hay nga ndəhay ma təla mey nga Gazlavay tabiya.

²⁸ Masa ata ma wusam gweegwe ta slala masa gula aŋga hay cew ma wud̄am nga daw a hwađ a heyey na, Yesu a key anda a mbəkdata, a daw fa mey. ²⁹ Ama a kamar ambahw, a ləv̄mar: «Njakwa fed̄e bama maja pas fa da kəzley, gweegwe tavađ cay.» Aŋga ta', a vəhwa, a diyam, a mbəzam aa way. ³⁰ Fa dəba ha, a n̄jam bama nga zəmey d̄af. Yesu lej! a ley peŋ, a kar suse a Gazlavay, ta', a wunka, a vəldatara. ³¹ Cek ma təkta nga sərmara heyey na, daa saba, a sərmara ara Yesu dəba. Ama wure wure ngene, a hətmar da cakay ata ha saba. ³² Da ray ngene, aa guzlam da wuzlah ata, a ləvam: «Daa masa aləkwa daa cəved̄, aŋga fa wuzdandakwara mey daa d̄erewel nga Gazlavay heyey na, mevel aləkwa fa kəsley anda lanja, ba diya?»

³³ Wure ngene, a sləkđam a vəham a Jeruzelem. A hətfamatar *gula hay nga Yesu kuraw a ray a letek heyey makustakaya ta ndəhay ata hay. ³⁴ Ndəhay makustakaya heyey aa guzlmatar a gula hay cew heyey teesed̄, a ləvmatar: «Fara fara Bay Mahura ta sləkđawa sem daa meməcey! Ta wuzar vaw la a *Simar̄w!» ³⁵ Gula hay cew heyey ta', a kadamatara cek tabiya masa ma key

daa cøvedf n̄ga Emayus heyey, asaya, a wuzdamatara a sørmara ara Yesu na, daa masa an̄ga fa wunka pej.

Yesu a wuztar vaw a gula an̄ga hay

(Matiye 28.16-20; Mark 16.14-18; Jarj 20.19-23; SNM 1.6-8)

³⁶ Ama gula hay cew heyey, ta ndøvdamara n̄gaa guzley daa ba araŋ na, Yesu a daw a wuzlah ata, a løvtar: «Anja Gazlavay n̄ga njadakwar daa zazay.»

³⁷ Mandørzay a katar, a zluram, aa wasam maja a wulkam ara mamayam. ³⁸ Ama Yesu a løvtar: «Ka zluram na, maja me? Akwar ta mewulkey cew cew, maja me? ³⁹ Nøkmata har ad̄aw hay, ta salay ad̄aw hay. Fara fara ara yah! Tatømamaya, nøkmaya maaya maaya amba ka sørmara fara fara ara yah. Maja mamayam na, an̄ga ta aslaw n̄ga vaw ta tetesl anda akwar ma høtmaya keðe na, daa ba, ba diya?» ⁴⁰ Daa masa an̄ga faa guzltar anda keðe na, a wuzdatara har an̄ga hay, ta salay an̄ga hay. ⁴¹ A tøbmara mey a, maaya maaya ba araŋ maja ata daa meesømey ga. Ray ata fa høbey, Yesu ta', aa cøfðata, a løvtar: «Cek mezømey da har akwar feðe daha daw?»

⁴² Ta', a vølmar ewet maføkakaya. ⁴³ Leŋ! a la, ta', a zøma fa mey ata. ⁴⁴ Fa døða ha, a løvtar: «Daa masa aløkwa bama heyey na, ya ta løvkwar la, mey tabiya masa mawuzlalakaya daa ðerewel n̄ga *kwakwas n̄ga Mawiz, ta daa ðerewel n̄ga ndøhay ma tøla mey n̄ga Gazlavay, leŋ daa *Pøsam hay na, si mey a tabiya, a key cøma.»

⁴⁵ Ta', a wurtara leŋgesl, amba a sørmara mabara n̄ga mey daa ðerewel n̄ga Gazlavay. ⁴⁶ Fa døða ha, a

24:36 24.36 1Kwr 15.5; Zazay n̄ga Gazlavay: Lk 2.14 24:37 24.37 Mt 14.26; Mk 6.49 24:41 24.41-43 Jarj 21.5, 10; SNM 10.41 24:44 24.44 24.27; Jarj 5.39; Mawiz: SNM 7.9-10, 25-27, 35, 37-39; Jarj 5.46; ndøhay ma tøla mey n̄ga Gazlavay: Iz 52.13-53.12; Aw 6.2; Pøsam hay: Ps 22.69 24:45 24.45 24.25-27, 32; Jarj 20.9

lɔvtar: «Mawuzlalakaya zleezle, a lɔvey: “Si *Kɔriste a sɔrey banay, a mɔcey, n̄ga ɔar maakar a, a slɔkɔfawa daa memɔcey. ⁴⁷ Si a wuzdamara mey da ray membɔɔfey menjey, ta da ray membɔkey mebɔrey, n̄gada ndɔhay da bɔla tabiya ta mezɔley n̄ga Kɔriste. A da zlamara da *Jeruzelem.” ⁴⁸ Ara akwar ma da wuzdamatara cek hay masa akwar ma hɔtmatar keɔɔe a ndɔhay. ⁴⁹ Yah, ya da slɔrdakwara Mesɔfn̄ey masa Papay ma lɔvey a da vɔldakwara heyey. Ama si ka njam daa berney n̄ga Jeruzelem ɔagay, kasl pas masa Gazlavay ma da vɔlkwar gɔɔan̄ ma sawa da vad̄.»

Bay Gazlavay a la Yesu a vad̄

(Mark 16.19-20; SNM 1.9-11)

⁵⁰ Fa dɔba ha, Yesu ta', a badata gula an̄ga hay daa berney a, a diyam gweegwe ta Betani. Fetede, ta', a bangad̄a har, a pɔstar mey. ⁵¹ Daa masa aa fa pɔstar mey na, ta', a mbɔkdata, Bay Gazlavay a la a vad̄. ⁵² Gula an̄ga hay a, a ragadam n̄ga hɔlmamara. Ta', a vɔhmawa a *Jeruzelem ta meesɔmey ga. ⁵³ Mandaw mandaw ata daa *Way-mekey-kwakwas n̄ga Gazlavay, fa hɔlmamara Gazlavay.

24:46 24.46 9.21-22; Mt 26.56; Mk 14.49; 1Kwr 15.3-4; SNM 17.2-3; 28.23
 24:47 24.47 3.3; SNM 1.8; 5.31; 11.18; 17.30-31; 20.21; Rm 15.19 24:48
 24.48 SNM 1.8, 22; 2.32; 3.15; 4.33; 10.39-41; 13.31 24:48 24.48-49 SNM
 5.32; Jan̄ 15.26-27 24:49 24.49 4.18 24:50 24.50-51 9.51; Mk 16.19; SNM
 1.9; 3.21 24:52 24.52 SNM 1.12; Jan̄ 14.28; 16.22 24:53 24.53 SNM 2.46;
 5.12

Mejəwey-mey Mawiya
Mofu-Gudur: Mejəwey-mey Mawiya New Testament
Le Nouveau Testament en langue Mofu-Gudur (Cameroun)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mofu-Gudur)

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 24 Nov
2021

2b021919-36cf-59da-a35f-10c5e5548811